

Sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta

Dla Rady Nadzorczej Vienna Life Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie S.A. Vienna Insurance Group

Sprawozdanie z badania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej

---

Opinia

Przeprowadziliśmy badanie załączonego sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej Vienna Life Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie S.A. Vienna Insurance Group („Jednostka”), sporządzonego na dzień i za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2018 r. („Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej”).

Kierownik Jednostki sporządził Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej na podstawie:

- ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 381) („Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej”) oraz
- tytułu I rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu

Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) (Dz. U. UE L.12 z dnia 17 stycznia 2015 r., s.1 z późniejszymi zmianami) („Rozporządzenie”)

zwanych dalej łącznie „Podstawą sporządzenia”.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej zostało sporządzone w celu wypełnienia wymogów art. 284 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Naszym zdaniem, załączone Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej Jednostki na dzień i za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2018 r. zostało sporządzone, we wszystkich istotnych aspektach, zgodnie z Podstawą sporządzenia.

Podstawa opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- Międzynarodowych Standardów Badania w wersji przyjętej jako Krajowe Standardy Badania przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów („KSB”) oraz
- Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie badania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji przez firmę audytorską

(Dz. U. z 2017 r. poz. 2284)
(„Rozporządzenie w sprawie badania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej”).

Nasza odpowiedzialność zgodnie z tymi regulacjami została opisana w sekcji Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie Sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej.

Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Niezależność i etyka

Jesteśmy niezależni od Jednostki zgodnie z Kodeksem etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych („Kodeks IFAC”), przyjętym uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów oraz

z innymi mającymi zastosowanie wymogami etycznymi. Spełniamy wszystkie obowiązki etyczne wynikające z tych wymogów i Kodeksu IFAC.

Objaśnienie uzupełniające – Podstawa sporządzenia

Zwracamy uwagę na podstawę sporządzenia opisaną w Podsumowaniu Sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej zostało sporządzone w celu spełnienia wymogów art. 284 Ustawy

o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. W związku z tym, Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej może nie być odpowiednie dla innego celu. Nasza opinia nie została zmodyfikowana ze względu na tę sprawę.

Objaśnienie ze zwróceniem uwagi

Zwracamy uwagę na informacje zawarte w punkcie A.1.7.4 i E.6 sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej, dotyczące ograniczenia płynności wskazanych tam funduszy inwestycyjnych związanych z produktami ubezpieczeniowymi UFK, które wykazano na dzień 31 grudnia 2018 roku w aktywach dla celów wypłacalności

w wartości 248 887 tys. zł oraz związanych z tym przyjętych szacunkowych wartości aktywów stanowiących lokaty w certyfikaty inwestycyjne tych funduszy i odpowiadających im rezerw techniczno – ubezpieczeniowych.

Nasza opinia nie została zmodyfikowana ze względu na tę sprawę.

Odpowiedzialność Kierownika Jednostki oraz osób sprawujących nadzór za Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej

Kierownik Jednostki jest odpowiedzialny za sporządzenie Sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej zgodnie z Podstawą sporządzenia, a także za kontrolę wewnętrzną, którą Kierownik Jednostki uznaje za niezbędną, aby zapewnić sporządzenie Sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej Kierownik Jednostki jest odpowiedzialny za ocenę zdolności Jednostki do kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, kwestii związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie założenia kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji kiedy Kierownik Jednostki albo zamierza dokonać likwidacji Jednostki, zaniechać prowadzenia działalności, albo gdy nie ma

żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania prowadzenia działalności.

Osoby sprawujące nadzór są odpowiedzialne za nadzorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Jednostki.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie Sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej

Celem badania jest uzyskanie racjonalnej pewności czy Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania biegłego rewidenta zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z KSB zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje ekonomiczne użytkowników podejmowane na podstawie Sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej.

Podczas badania zgodnego z KSB stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i szacujemy ryzyka istotnego zniekształcenia Sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające tym ryzykom i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż istotnego zniekształcenia wynikającego z błędu, ponieważ oszustwo może obejmować zмовę, fałszerstwo, celowe pominięcie, wprowadzenie w błąd lub obejście systemu kontroli wewnętrznej;
- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosowanej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach,

ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności działania kontroli wewnętrznej Jednostki;

- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadność szacunków księgowych oraz powiązanych z nimi ujawnień dokonanych przez Kierownika Jednostki;
- wyciągamy wniosek na temat odpowiedniości zastosowania przez Kierownika Jednostki zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz, na podstawie uzyskanych dowodów badania, oceniamy czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub okolicznościami, które mogą poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność Jednostki do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w sprawozdaniu biegłego rewidenta z badania Sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej na powiązane ujawnienia w Sprawozdaniu o wypłacalności i kondycji finansowej lub, jeżeli takie ujawnienia są nieodpowiednie, modyfikujemy naszą opinię. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia sprawozdania biegłego rewidenta z badania Sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej. Przyszłe zdarzenia lub warunki mogą spowodować, że Jednostka zaprzestanie kontynuacji działalności.

Przekazujemy osobom sprawującym nadzór informacje między innymi o planowanym zakresie i terminie przeprowadzenia badania oraz znaczących ustaleniach badania, w tym wszelkich znaczących słabościach kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Ogólna charakterystyka Jednostki

Vienna Life Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. Vienna Insurance Group, z siedzibą w Warszawie, prowadzi działalność we wszystkich grupach ubezpieczeń na życie w Załączniku do Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej dla działu I. Jednostka została zarejestrowana

w dniu 31 października 2001 r. w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000056463. Kapitał zakładowy Jednostki na dzień 31 grudnia 2018 r. wynosił 82.000.000 złotych.

Stwierdzenie uzyskania od Jednostki żądanych informacji, danych, wyjaśnień i oświadczeń

W trakcie badania Sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej

uzyskaliśmy od Jednostki żądane przez nas informacje, dane, wyjaśnienia i oświadczenia.

Pozostałe stwierdzenia wymagane przez Rozporządzenie w sprawie badania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej

Zakłady ubezpieczeń są obowiązane przestrzegać wymogów w zakresie wypłacalności określonych przepisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz tytułu I Rozporządzenia. Za przestrzeganie tych wymogów, w tym w szczególności za ustalenie wartości aktywów dla celów wypłacalności, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności, innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe zobowiązań dla celów wypłacalności, obliczenie kapitałowego wymogu wypłacalności oraz minimalnego wymogu kapitałowego, a także ocenę jakości i wysokości środków własnych zgodnie z określonymi wymogami jest odpowiedzialny Kierownik Jednostki.

Naszym zadaniem było zbadanie Sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej jako całości. Zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie badania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej zakres naszego badania obejmował w szczególności procedury badania dotyczące zgodności wyceny i ujmowania aktywów dla celów wypłacalności, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności oraz innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe zobowiązań dla celów wypłacalności, obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności oraz minimalnego wymogu kapitałowego, dokonanej przez Kierownika Jednostki oceny jakości i wysokości środków własnych, w tym pokrycia przez nie kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego oraz

ujawnienia wyjaśnień dotyczących istotnych różnic podstaw i metod stosowanych do wyceny aktywów dla celów wypłacalności, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności, w porównaniu z podstawami i metodami stosowanymi do wyceny aktywów, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości i pozostałych zobowiązań w rocznych sprawozdaniach finansowych zgodnie z Ustawą o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz Rozporządzeniem, ale celem naszego badania nie było wyrażenie opinii oddzielnie na ich temat.

Zgodnie z wymogami Rozporządzenia w sprawie badania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej, w oparciu o przeprowadzone badanie Sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej informujemy, że Kierownik Jednostki na dzień 31 grudnia 2018 r., we wszystkich istotnych aspektach:

- ustalił wartość aktywów dla celów wypłacalności zgodnie z art. 223 ust. 1 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz rozdziałem II w tytule I Rozporządzenia;
- ustalił wartość zobowiązań dla celów wypłacalności innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności zgodnie z art. 223 ust. 2 i 3 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej

- i reasekuracyjnej oraz rozdziałem II w tytule I Rozporządzenia;
  - ustalił wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności zgodnie z art. 224-235 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz rozdziałem III w tytule I Rozporządzenia;
  - obliczył kapitałowy wymóg wypłacalności zgodnie z art. 251 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz rozdziałami V i X w tytule I Rozporządzenia;
  - obliczył minimalny wymóg kapitałowy zgodnie z art. 271-275 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz rozdziałami VII i X w tytule I Rozporządzenia;
  - dokonał oceny jakości środków własnych oraz ustalił wysokość dopuszczonych środków własnych stanowiących pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności i wysokość dopuszczonych podstawowych środków własnych stanowiących pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego zgodnie z art. 238 i art. 240-248 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej i rozdziałem IV w tytule I Rozporządzenia;
  - przedstawił kompletne wyjaśnienia dotyczące istotnych różnic podstaw i metod stosowanych do wyceny aktywów dla celów wypłacalności, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności, w porównaniu z podstawami i metodami stosowanymi do wyceny aktywów, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości i pozostałych zobowiązań w rocznym sprawozdaniu finansowym sporządzonym za rok zakończony 31 grudnia 2018 r.
- Ponadto, informujemy, że Jednostka na dzień 31 grudnia 2018 r., we wszystkich istotnych aspektach, posiadała:
- dopuszczone środki własne w wysokości nie niższej niż kapitałowy wymóg wypłacalności,
  - dopuszczone podstawowe środki własne w wysokości nie niższej niż minimalny wymóg kapitałowy.

W imieniu firmy audytorskiej

KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.

Nr na liście firm audytorskich: 3546

*Podpisano kwalifikowanym
Podpisem elektronicznym*

Mariola M. Szczesiak

Biegły rewident

Nr w rejestrze 9794

Komandytariusz, Pełnomocnik

Warszawa, dnia 5 kwietnia 2019 r.

**SPRAWOZDANIE
NA TEMAT WYPŁACALNOŚCI
I KONDYCJI FINANSOWEJ**

ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2018

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
PODSUMOWANIE	4
A. DZIAŁALNOŚĆ I WYNIKI	9
A.1 DZIAŁALNOŚĆ.....	9
A.1.1 <i>Nazwa i forma prawna zakładu</i>	9
A.1.2 <i>Nazwa i dane kontaktowe organu nadzoru odpowiedzialnego za nadzór finansowy nad zakładem oraz nazwa i dane kontaktowe organu nadzoru sprawującego nadzór nad grupą, do której należy zakład</i>	11
A.1.3 <i>Dane kontaktowe biegłego rewidenta zakładu</i>	11
A.1.4 <i>Informacje dotyczące udziałowców</i>	11
A.1.5 <i>Pozycja Spółki w prawnej strukturze grupy</i>	11
A.1.6 <i>Istotne linie biznesowe zakładu oraz istotne obszary geograficzne, na których zakład prowadzi działalność</i>	12
A.1.7 <i>Istotne zdarzenia gospodarcze i inne, które miały miejsce w okresie sprawozdawczym, i które wywarły istotny wpływ na zakład</i>	12
A.2 WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ	18
A.3 WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ (INWESTYCYJNEJ).....	20
A.4 WYNIKI Z POZOSTAŁYCH RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI	21
B. SYSTEM ZARZĄDZANIA	21
B.1 OGÓLNA INFORMACJA O SYSTEMIE ZARZĄDZANIA	21
B.1.1 <i>Zarząd i Rada Nadzorcza</i>	22
B.1.2 <i>Struktura zarządzania</i>	24
B.1.3 <i>Informacja i ścieżki raportowania</i>	26
B.1.4 <i>Zasady dotyczące wynagradzania</i>	27
B.2 WYMOGI DOTYCZĄCE KOMPETENCJI I REPUTACJI	28
B.2.1 <i>Ogólne standardy zarządzania zasobami ludzkimi</i>	28
B.2.2 <i>Wymogi dotyczące kompetencji</i>	29
B.2.3 <i>Ocena reputacji</i>	31
B.3 SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM	32
B.4 SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ.....	34
B.4.1 <i>Zasady ogólne</i>	34
B.4.2 <i>Odpowiedzialność i uprawnienia</i>	35
B.4.3 <i>Ocena efektywności systemu kontroli wewnętrznej</i>	36
B.4.4 <i>Funkcja zgodności z przepisami</i>	37
B.5 FUNKCJA AUDYTU WEWNĘTRZNEGO	37
B.6 FUNKCJA AKTUARIALNA	38
B.7 OUTSOURCING	39
B.8 WSZELKIE INNE INFORMACJE	40
C. PROFIL RYZYKA	40
C.1 RYZYKO AKTUARIALNE	40
C.2 RYZYKO RYNKOWE.....	43

C.3	RYZYO KREDYTOWE.....	45
C.4	RYZYO PŁYNNOŚCI	46
C.5	RYZYO OPERACYJNE	47
C.6	POZOSTAŁE ISTOTNE RYZYKA	48
D.	WYCENA DO CELÓW WYPŁACALNOŚCI.....	49
D.1	AKTYWA.....	51
D.2	REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE.....	58
D.2.1	<i>Najlepsze oszacowanie.....</i>	<i>58</i>
D.2.2	<i>Margines ryzyka .....</i>	<i>60</i>
D.2.3	<i>Założenia .....</i>	<i>61</i>
D.2.4	<i>Wyjaśnienie istotnych różnic pomiędzy wyceną do celów wypłacalności i wyceną na potrzeby sprawozdań finansowych .....</i>	<i>62</i>
D.2.5	<i>Stosowanie środków przejściowych.....</i>	<i>63</i>
D.2.6	<i>Reasekuracja .....</i>	<i>63</i>
D.3	INNE ZOBOWIĄZANIA	64
D.4	ALTERNATYWNE METODY WYCENY	67
D.4.1	<i>Wskazanie aktywów i zobowiązań do których stosuje się alternatywne metody wyceny ...</i>	<i>67</i>
D.4.2	<i>Uzasadnienie stosowania alternatywnej metody wyceny.....</i>	<i>67</i>
D.4.3	<i>Udokumentowanie założeń leżących u podstaw alternatywnej wyceny.....</i>	<i>68</i>
D.4.4	<i>Ocena poziomu niepewności w zakresie alternatywnej wyceny aktywów i zobowiązań .....</i>	<i>69</i>
D.5	WSZELKIE INNE INFORMACJE	69
E.	ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM	70
E.1	ŚRODKI WŁASNE	70
E.2	KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI SCR I MINIMALNY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI MCR.....	72
E.3	ZASTOSOWANIE PODMODUŁU RYZYKA CEN AKCJI OPARTEGO NA DURACJI DO OBLICZENIA KAPITAŁOWEGO WYMOGU WYPŁACALNOŚCI	73
E.4	RÓŻNICE MIĘDZY FORMUŁĄ STANDARDOWĄ A STOSOWNYM MODELEM WEWNĘTRZNYM.....	73
E.5	NIEZGODNOŚĆ Z MINIMALNYM WYMOGIEM KAPITAŁOWYM I NIEZGODNOŚĆ Z KAPITAŁOWYM WYMOGIEM WYPŁACALNOŚCI	74
E.6	WSZELKIE INNE INFORMACJE	74

WPROWADZENIE

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej zostało sporządzone zgodnie z wymogami ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej z dnia 11 września 2015 roku (tj. Dz.U. z 2019 roku, poz. 381) („Ustawa”) implementującej Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) („Dyrektywa”) oraz Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014 roku uzupełniającego Dyrektywę („Rozporządzenie”). Zgodnie z powyższymi regulacjami niniejsze sprawozdanie zostało poddane badaniu przez biegłego rewidenta oraz ujawnione na stronie internetowej Vienna Life Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie S.A. Vienna Insurance Group z siedzibą w Warszawie („Spółka”).

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej zawiera opis jakościowy oraz dane ilościowe dotyczące działalności i wyników operacyjnych Spółki, systemu zarządzania, profilu ryzyka, wyceny do celów systemu Wypłacalność II oraz zarządzania kapitałem.

Do celów niniejszego sprawozdania informacje uznaje się za istotne, jeśli ich pominięcie lub zniekształcenie mogłoby wpłynąć na proces decyzyjny lub ocenę interesariuszy.

Wszelkie dane ilościowe w niniejszym sprawozdaniu zostały zaprezentowane w tysiącach złotych i dotyczą okresu sprawozdawczego od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku oraz okresu porównawczego od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku.

PODSUMOWANIE

Spółka prowadzi działalność w ramach dwóch linii biznesowych:

1. Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (UFK),
2. Pozostałe ubezpieczenia na życie.

Na potrzeby niniejszego sprawozdania wyłącznie linia biznesowa: ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (UFK) jest uznawana za istotną linię biznesową.

Spółka prowadzi licencjonowaną działalność w zakresie opisanym powyżej, wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W Spółce istnieje system zarządzania zgodny z wymogami Dyrektywy oraz Ustawy. Powołano osoby nadzorujące funkcje kluczowe.,

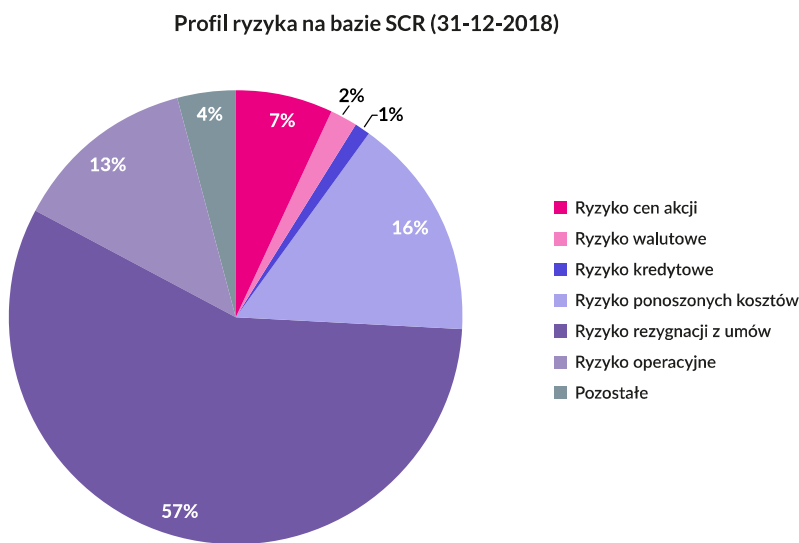
W Spółce obowiązują regulacje wewnętrzne dotyczące obszarów istotnych, wskazanych przez Ustawę:

- struktury organizacyjnej (w tym działalności komitetów)
- zarządzania ryzykiem (w tym: własnej oceny ryzyk i wypłacalności „ORSA”)
- kontroli wewnętrznej
- outsourcingu
- obszaru dotyczącego wynagrodzeń oraz kompetencji i reputacji
- W roku 2018 wystąpiła zmiana w systemie zarządzania w postaci złożenia przez członka Rady Nadzorczej rezygnacji z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej (opisane w punkcie B.1.1).
- W roku 2018 nastąpiła istotna zmiana w systemie zarządzania polegająca na dostosowaniu struktury organizacyjnej Pionu Sprzedaży do realizacji nowej strategii Spółki.

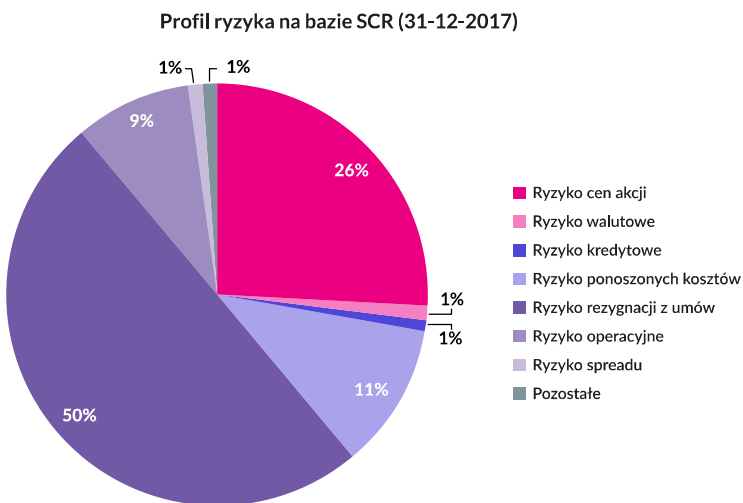
Spółka posiada ustalony system zarządzania ryzykiem, w ramach którego identyfikuje, zarządza, monitoruje i raportuje informacje dotyczące istotnych ryzyk.

Profil ryzyka Spółki zawiera: ryzyko aktuarialne, ryzyko rynkowe, ryzyko kredytowe oraz ryzyko operacyjne. Ponadto, w ramach systemu zarządzania ryzykiem Spółka identyfikuje ryzyka: płynności, strategiczne, reputacji, związane z wartościami wykupu, otrzymywanych retrocesji, zwrotu prowizji z tytułu rezygnacji z umów, ryzyko nowego biznesu, o których mowa w rozdziale C. Na wykresach 1. oraz 2. przedstawiono strukturę zaalokowanego wymogu kapitałowego na dzień raportowania w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Wykres 1. Profil ryzyka na koniec 2018 r.

Wykres 2. Profil ryzyka na koniec 2017 r.

Spółka posiada regulacje wewnętrzne dotyczące zarządzania kapitałem, które obejmują między innymi monitorowanie pozycji kapitałowej, proces informowania Rady Nadzorczej przez Zarząd oraz planowanie kapitałowe w ramach tworzenia planu finansowego. Plany kapitałowe uwzględniają planowane dywidendy oraz podatek od niektórych instytucji finansowych („podatek od aktywów”). W ramach corocznej własnej oceny ryzyk i wypłacalności Spółka ocenia prospektywnie spełnienie wymagań kapitałowych w perspektywie planu finansowego. Własna ocena ryzyk i wypłacalności jest wykonywana na podstawie zasad określonych w dokumentacji wewnętrznej Spółki.

Model biznesowy Spółki opiera się na czterech filarach:

- szeroka gama produktów oszczędnościowych i inwestycyjnych w formie umów ubezpieczenia na życie z UFK
- koncentracja na wybranych segmentach klientów
- dystrybucja oparta o instytucje finansowe oraz kanały własne
- relacje z klientami

Od początku 2018 roku Spółka prowadziła działania mające na celu dostosowanie się do kolejnych zmian regulacyjnych jak również dostosowanie modelu działania do powstałych wyzwań rynkowych. Zakres prac dotyczył zmian związanych z wprowadzeniem RODO oraz dyrektywy IDD i spowodował bardzo duże zaangażowanie zasobów IT w proces przemodelowania funkcjonalności aktualnego systemu operacyjnego IT oraz działających procesów obsługowych. Dodatkowo w związku z decyzją wdrożenia nowej strategii, Spółka dokonała analizy potencjału dalszego rozwoju platformy produktowej oraz zmianie standardów prowizyjnych i modelu współpracy z dystrybutorami.

W związku ze zmianami właścicielskimi jak również struktur zarządczych u strategicznych partnerów reprezentujących segment bankowy, Spółka zdecydowanie wstrzymała sprzedaż i poziom współpracy w zakresie oferowania produktów opartych o składkę jednorazową z UFK, których aktywa stanowią certyfikaty funduszy inwestycyjnych zamkniętych. Jednocześnie po opublikowaniu nieprawidłowości w funkcjonowaniu spółki GetBack S.A. (dalej „GetBack”), pojawiły się nieoczekiwane zachowania klientów, wynikające z utraty zaufania do instytucji finansowych bez względu na rodzaj posiadanego przez klienta produktu inwestycyjnego, skutkujące wysoką liczbą wypowiedzeń umów ubezpieczenia na życie z UFK. Dodatkowym czynnikiem podbijającym napięcie na rynku była informacja dotycząca TFI Altus. Cała sytuacja spowodowała, że główne działania Spółki skoncentrowane były na utrzymaniu portfela klientów i obsłudze dużej liczby wykupów. W konsekwencji wspomnianych wydarzeń oraz wycofania z oferty kilku produktów, w drugiej połowie 2018r nastąpił znaczący spadek składki przypisanej w produktach z ufk ze składką jednorazową. W takiej sytuacji, Spółka swoje główne działania sprzedażowe realizowała w segmencie multiagencyjnym przez sprzedaż ubezpieczenia z UFK ze składką regularną oraz tradycyjnych indywidualnych ubezpieczeń na życie.

Spółka realizowała rozpoczętą w 2017 roku zmianę standardów obsługi klientów oraz dostosowywała się do nowych regulacji prawnych na rynku ubezpieczeniowym. Skutkiem powyższego było zmodyfikowanie modelu współpracy z dystrybutorami, poprzez dostosowanie umów agencyjnych do nowych przepisów prawa, w szczególności z obszaru RODO i dyrektywy IDD. W obszarze operacyjnym Spółka również dostosowała wszystkie procesy obsługowe do nowych regulacji.

W segmencie bankowym głównym obszarem działań było utrzymanie relacji biznesowych z współpracującymi podmiotami oraz wypracowanie nowej oferty produktowej, która mogłaby zostać

zaprezentowana u nowych dystrybutorów reprezentujących segment bankowy. Dużo uwagi i działań zostało skierowanych na stałe podnoszenie wiedzy osób wykonujących czynności agencyjne w banku oraz parametrów jakościowych sprzedaży, wynikających ze zmian regulacyjnych oraz zmian oczekiwań potencjalnych klientów. Spółka koncentrowała się również na wypracowaniu nowego modelu obsługi klienta w segmencie bankowym, polegającym na współdzieleniu zadań i bliższej współpracy obu instytucji. Elementy te znacząco wpływają na zwiększenie jakości prowadzonego pośrednictwa oraz na współudział banków w powszechnym, odpowiedzialnym kształtowaniu świadomości klienta w zakresie podejmowanych decyzji i wynikających z nich konsekwencji. Jednocześnie Spółka nieustająco działała w kierunku rozwoju nowych kompetencji pozwalających w przyszłości na prowadzenie szerszej działalności ubezpieczeniowej w zakresie indywidualnych ubezpieczeń na życie.

Zmiany regulacyjne w obszarze produktów ubezpieczenia na życie z UFK w sposób ciągły powodują weryfikację funkcjonujących modeli dystrybucji. W szczególności istotnie zmieniły się wymagania jakościowe w zakresie konstruowania oferty oraz badania potrzeb klienta, jak również poziomy wynagrodzenia dla pośredników ubezpieczeniowych. Z jednej strony mieliśmy do czynienia z wyższymi wymogami i oczekiwaniami dotyczącymi jakości i funkcjonalności świadczenia pośrednictwa ubezpieczeniowego przez dystrybutorów co przełożyło się na zwiększone koszty funkcjonowania pośredników, a z drugiej strony powodowało finalnie obniżenie wysokości ich przychodu, poprzez ograniczenie wysokości przysługujących prowizji lub konieczności jej zwrotu w przypadku rezygnacji z umowy ubezpieczenia.

Nie bez znaczenia była też sytuacja na rynku pracy, gdzie przedsiębiorcom coraz trudniej pozyskiwać pracowników oraz sprostać wymaganiom płacowym. Czynniki te zmuszają do prowadzenia bardzo ostrożnej a jednocześnie kontrolowanej polityki wynagradzania pracowników Spółki. Podobna sytuacja została zaobserwowana na rynku dystrybucji. Zmiana dynamiki, poziomu oraz sposobu płacenia prowizji, zmusiły istotną część dystrybutorów do weryfikacji swojego modelu biznesowego, co często oznaczało wycofanie się z rynku lub zmianę profilu działalności. Konsekwencje te dotknęły w szczególności segment multiagencji, który specjalizował się w oferowaniu umów ubezpieczenia na życie z UFK ze składką regularną.

Z kolei rozwój sprzedaży umów ubezpieczenia na życie z UFK ze składką jednorazową uległ znacznemu ograniczeniu głównie z powodu spadku zaufania do rynku wywołanego informacjami o Spółce GetBack oraz TFI Altus. Liczba nowo zawieranych umów ubezpieczenia spadła do poziomu niepozwalającego na pokrycie spadku liczby aktywnych umów ubezpieczenia, wynikającego z zapadania terminów umów oraz wypowiedzeń przed zadeklarowanym terminem.

Jednym z priorytetowych celów Spółki były działania zmierzające do utrzymania obecnych klientów oraz zapewnienia oczekiwanego modelu obsługi. Realizując program budowy zaufania, podnoszenia standardów obsługi, jak również transparentności prowadzonych działań, Zarząd Spółki zdecydował się na dalszą kontynuację rozpoczętego w 2017 roku projektu zakładającego bezpośrednią współpracę z przedstawicielami klientów w ramach Rady Klientów. Jest to program pozwalający na aktywny udział przedstawicieli klientów w programie rozwoju Spółki w zakresie świadczonych usług, rozwoju produktów oraz wymiana doświadczeń, zbieranie opinii jak również prowadzenie otwartej dyskusji na temat przyszłości i istotności funkcjonowania ubezpieczeń na życie.

Miniony rok w ocenie Zarządu był okresem, w którym Spółka musiała podjąć wielu różnorodnym wyzwaniom rynku i zmianom prawnym przy jednoczesnym budowaniu biznesu i utrzymaniu klientów. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów, Spółka na bieżąco realizuje zobowiązanie oferowania klientom posiadającym aktywne umowy ubezpieczenia na życie z UFK, wyższych stawek świadczenia wykupu, zgodnie z decyzją administracyjną Prezesa UOKiK oraz Porozumieniem zawartym przez Prezesa UOKiK.

Wynik z działalności ubezpieczeniowej

W 2018 roku Spółka zanotowała obroty mierzone wysokością składki przypisanej brutto w wysokości 307 961 tys. zł. Poziom ten jest niższy o 53% w porównaniu do roku 2017. Na niższy poziom składki przypisanej brutto wpłynęło w głównej mierze zmniejszenie nowej sprzedaży. Spadek sprzedaży wiąże się z obniżoną aktywnością pośredników ubezpieczeniowych z przyczyn, o których mowa w punkcie A.1.7.1). 12% przypisu składki pochodziło z ubezpieczeń ze składką jednorazową, a 88% z ubezpieczeń ze składką regularną.

W zakresie inwestycji środków klientów wynik z działalności lokacyjnej, ustalony na podstawie sumy pozycji: przychodów z lokat terminowych w instytucjach kredytowych, przychodów z dłużnych papierów wartościowych, wyniku z realizacji lokat, niezrealizowanych zysków i strat na lokatach oraz pozostałych kosztów działalności lokacyjnej, w 2018 roku wyniósł -237 407 tys. zł będący następstwem obserwowanych spadków na polskiej giełdzie opisanych w pkt A.1.7.1). Rentowność inwestycji klienckich wyniosła w 2018 roku -10% i jest spójna ze zmianami głównego indeksu warszawskiej giełdy -9%.

W 2018 roku Spółka poniosła koszty odszkodowań i świadczeń w wysokości 859 217 tys. zł. W porównaniu do 2017 roku koszty te zwiększyły się o 70%. Wzrost wartości odszkodowań i świadczeń był wynikiem wysokiego poziomu rezygnacji z umów ubezpieczeń w następstwie paniki związanej ze spółką GetBack, opisanej w punkcie A.1.7.4) oraz utworzeniem rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w związku niekorzystną dla Spółki treścią uchwał Sądu Najwyższego rozstrzygających kwestię przedawnienia roszczeń z tytułu rozwiązanych umów ubezpieczenia na życie z UFK na korzyść klientów.

W 2018 roku nastąpiło obniżenie poziomu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (o 786,6 mln zł), wskutek obniżenia poziomu aktywów w konsekwencji niekorzystnych zmian na giełdzie oraz w wyniku wysokiego poziomu rezygnacji z umów ubezpieczeń, w następstwie wydarzeń opisanych w punkcie A.1.7.4).

W ciągu 2018 roku Spółka poniosła koszty działalności ubezpieczeniowej w wysokości 43 436 tys. zł, z czego 9 595 tys. zł stanowiły koszty akwizycji. W porównaniu z 2017 rokiem łączne koszty działalności ubezpieczeniowej były niższe o 60%. Istotne obniżenie kosztów nastąpiło w zakresie kosztów akwizycji w związku z niższą sprzedażą. Dodatkowo Spółka wygenerowała 17% oszczędności w zakresie kosztów administracyjnych.

W 2018 roku Spółka wykazała stratę w rachunku technicznym ubezpieczeń na życie w wysokości 18 531 tys. zł. Jest to wynik istotnie gorszy w porównaniu z rokiem 2017 (15 377 tys. zł zysku).

Wynik z działalności operacyjnej

Wynik brutto z działalności operacyjnej 2018 roku wykazuje wartość negatywną w kwocie 10 231 tys. zł (w roku 2017 strata brutto wynosiła 8 469 tys. zł). Na negatywny wynik operacyjny roku 2018 w głównej mierze wpłynęły podatek od aktywów, w wysokości 9 066 tys. zł oraz jednorazowe koszty poniesione w związku z optymalizacją kosztową w wysokości 1 946 tys. zł. Wysoki podatek od aktywów jest konsekwencją posiadania znacznej wartości aktywów zgromadzonych w UFK, wynikającej z profilu działalności Spółki.

Wynik z działalności inwestycyjnej

W ciągu roku został osiągnięty przychód z inwestycji własnych na poziomie 2.276 tys. zł (wobec 2 152 tys. zł w 2017 roku). Na wynik ten składały się przychody z obligacji skarbowych w kwocie 1 573 tys. zł oraz przychody z depozytów bankowych w kwocie 704 tys. zł.

W roku 2018 wskaźniki rentowności lokat wyniosły 3,0% oraz 1,6%, odpowiednio dla inwestycji w dłużne papiery wartościowe oraz dla lokat terminowych. Ogólny wskaźnik rentowności lokat na koniec 2018 roku wyniósł 1,2% i reprezentuje stabilny poziom w stosunku do roku 2017, co odzwierciedla zbliżone wartości przychodów z lokat oraz zbliżone średnie poziomu lokat w tym okresie.

Spółka zakończyła rok 2018 stratą netto w wysokości 8 559 tys. zł.

Kapitałowy wymóg wypłacalności SCR i minimalny wymóg wypłacalności MCR

Na 31 grudnia 2018 roku środki własne Spółki w wysokości 144 563 tys. zł (wobec 186 024 tys. zł na koniec roku 2017) przewyższały wartość kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR), który na 31 grudnia 2018 roku wyniósł 95 502 tys. zł. (wobec 161 313 tys. zł na koniec roku 2017). Minimalny wymóg wypłacalności (MCR) na ten dzień wyniósł 23 875 tys. zł (wobec 40 328 tys. zł na koniec roku 2017).

Na 31 grudnia 2018 roku Spółka wykazała zgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności i minimalnym wymogiem wypłacalności.

Pokrycie środkami własnymi kapitałowego wymogu wypłacalności na koniec 2018 roku stanowiło 151% (wobec 115% na koniec roku 2017). Pokrycie środkami własnymi minimalnego wymogu wypłacalności stanowiło 605% (wobec 461% na koniec roku 2017).

Wycena aktywów i zobowiązań wymaga podejścia ekonomicznego, spójnego z informacjami z rynku. Z tego względu wycena poszczególnych pozycji aktywów i zobowiązań, w szczególności zobowiązań ubezpieczeniowych, nie jest tożsama z wyceną ujętą w sprawozdaniu finansowym.

A. DZIAŁALNOŚĆ I WYNIKI

A.1 DZIAŁALNOŚĆ

A.1.1 NAZWA I FORMA PRAWNA ZAKŁADU

Vienna Life Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna Vienna Insurance Group z siedzibą w Warszawie, przy ulicy Cybernetyki 7, 02-677 Warszawa, została zawiązana Aktem Notarialnym w dniu

23 kwietnia 1999 roku. Spółka jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000056463. Spółce nadano numer statystyczny REGON 016006836 oraz numer NIP 951-19-33-418. Kapitał zakładowy wynosi 82 000 tys. zł i został opłacony w całości. Spółka, będąca zakładem ubezpieczeń, wykonuje działalność w formie spółki akcyjnej.

Zgodnie ze Statutem Spółki aktualnym na dzień podpisania niniejszego sprawozdania, przedmiotem działalności Spółki jest prowadzenie działalności ubezpieczeniowej bezpośredniej i reasekuracyjnej biernej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz za granicą, w zakresie następujących grup ubezpieczeń:

- a) ubezpieczenia na życie
- b) ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci
- c) ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z UFK, a także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe
- d) ubezpieczenia rentowe
- e) ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe, jeżeli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w powyższych grupach

Spółka może prowadzić działalność reasekuracyjną czynną w zakresie ubezpieczeń na życie, jeżeli są związane z UFK, a także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe oraz w zakresie ubezpieczeń wypadkowych i chorobowych, jeżeli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w grupach wskazanych w lit. a) – d) powyżej.

Ponadto, Spółka może:

- pośredniczyć w imieniu lub na rzecz podmiotów wykonujących czynności bankowe przy zawieraniu umów w ramach wykonywania tych czynności, na zasadach określonych w przepisach prawa, tj. wykonywać pozostałą działalność wspomagającą usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych
- pośredniczyć w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych, funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do OECD, innych niż państwo członkowskie Unii Europejskiej, na zasadach określonych w przepisach prawa, tj. wykonywać pozostałą działalność wspomagającą usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych

Przedmiot działalności Spółki obejmuje również działalność związaną z działalnością ubezpieczeniową, tj. działalność związaną z oceną ryzyka i szacowaniem poniesionych strat oraz pozostałą działalność wspomagającą ubezpieczenia i fundusze emerytalne.

A.1.2 NAZWA I DANE KONTAKTOWE ORGANU NADZORU ODPOWIEDZIALNEGO ZA NADZÓR FINANSOWY NAD ZAKŁADEM ORAZ NAZWA I DANE KONTAKTOWE ORGANU NADZORU SPRAWUJĄCEGO NADZÓR NAD GRUPĄ, DO KTÓREJ NALEŻY ZAKŁAD

Spółka w zakresie swojej statutowej działalności jest nadzorowana przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego z siedzibą w Warszawie, ul. Piękna 20, 00-549 Warszawa. Organem właściwym do wykonywania nadzoru nad Vienna Insurance Group jest Financial Market Authority (Austria) z siedzibą w Wiedniu, Otto-Wagner-Platz 5, A-1090 Vienna.

A.1.3 DANE KONTAKTOWE BIEGŁEGO REWIDENTA ZAKŁADU

Biegłym rewidentem Spółki uprawnionym do badania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej wykonywania w roku 2018 jest pani Mariola Małgorzata Szczesiak, nr ewidencyjny 9794, reprezentująca KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k., nr ewidencyjny 3546, ul. Inflancka 4a, 00-189 Warszawa.

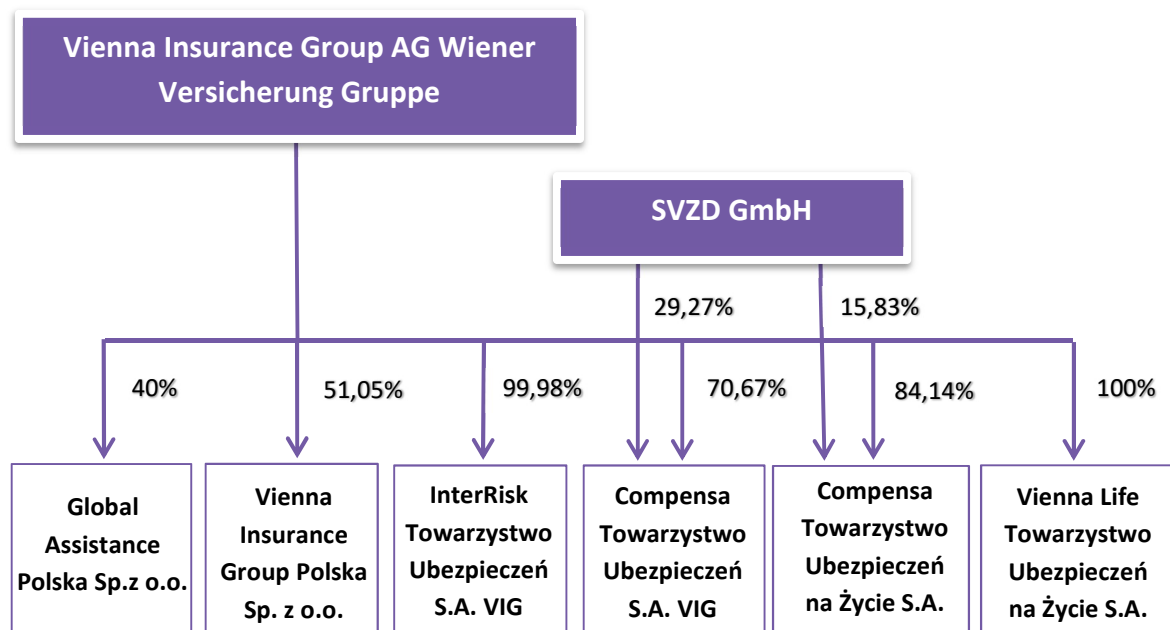
A.1.4 INFORMACJE DOTYCZĄCE UDZIAŁOWCÓW

Jedynym akcjonariuszem Spółki jest Vienna Insurance Group AG Wiener Versicherung Gruppe, spółka akcyjna prawa austriackiego z siedzibą w Wiedniu, Schottenring 30, A-1010 Wiedeń, Austria. Akcjonariusz posiada 100% (sto procent) kapitału zakładowego Spółki, to jest 82 000 akcji imiennych zwykłych serii A, B, C, D, E, F o wartości nominalnej 1 tys. zł każda, oraz dysponuje 82 000 głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki.

A.1.5 POZYCJA SPÓŁKI W PRAWNEJ STRUKTURZE GRUPY

Schemat organizacyjny Vienna Insurance Group („grupa VIG”), której częścią jest Spółka.

UPROSZCZONA STRUKTURA GRUPY VIG

Szczegółowe informacje na temat pozycji Spółki w prawnej strukturze grupy są zawarte w rocznym sprawozdaniu finansowym grupy VIG za rok 2018 (Annual Financial Statements 2018 Vienna Insurance Group) zamieszczonym na stronie internetowej: www.vig.com.

A.1.6 ISTOTNE LINIE BIZNESOWE ZAKŁADU ORAZ ISTOTNE OBSZARY GEOGRAFICZNE, NA KTÓRYCH ZAKŁAD PROWADZI DZIAŁALNOŚĆ

Na podstawie art. 80 Dyrektywy i art. 232 Ustawy Spółka rozpoznała dwie linie biznesowe:

1. ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z UFK, a także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe
2. pozostałe ubezpieczenia na życie

Na potrzeby niniejszego sprawozdania wyłącznie linia biznesowa: ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z UFK, a także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe jest uznawana za istotną linię biznesową (99,5% składki przypisanej brutto związane było z tą linią biznesową).

Spółka prowadzi licencjonowaną działalność w zakresie opisanym powyżej, wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jakkolwiek Statut Spółki (vide §3) dopuszcza możliwość działania przez Spółkę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w tym tworzenia oddziałów i jednostek.

A.1.7 ISTOTNE ZDARZENIA GOSPODARCZE I INNE, KTÓRE MIAŁY MIEJSCE W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM, I KTÓRE WYWARŁY ISTOTNY WPŁYW NA ZAKŁAD

W okresie sprawozdawczym miały miejsca następujące zdarzenia, które wywarły znaczący wpływ na działalność Spółki:

1) Bessa na rynku inwestycyjnym

2018 rok był okresem bessy dla wielu segmentów rynku finansowego, zarówno w Polsce, jak i na rynkach zagranicznych, co bezpośrednio przekładało się na straty w portfelach klientów. Negatywne tendencje najsilniej widoczne były na rynkach akcyjnych. Strata WIG20 w całym minionym roku wyniosła -9,25%, co nie jest jeszcze bardzo złym rezultatem, biorąc pod uwagę stopę zwrotu z indeksu S&P 500 w wysokości -7%, czy 18% spadek niemieckiego indeksu DAX. Nie gorzej wyglądała stopa zwrotu indeksu średnich spółek, która wyniosła -19,6%.

Na tle wyników całego rynku, najbardziej niepokojącym czynnikiem były bardzo silne spadki małych spółek. Była to kontynuacja trendu, który był widoczny od I połowy 2017 roku. Zachowanie walorów o niskiej kapitalizacji najlepiej obrazują wyniki indeksu cenowego polskiego rynku akcji, który skupia wszystkie spółki notowane na GPW. Co ważne, na jego wyniki nie wpływa kapitalizacja, co oznacza, że dobre wyniki wąskiej grupy dużych spółek nie wpływają na obraz całego indeksu. Stopa zwrotu z tego indeksu w 2018 roku wyniosła -29,23%, zaś od szczytu z 2017 roku ponad -42%. Stopy zwrotu dla analogicznych okresów w przypadku popularnego indeksu małych spółek sWIG80 wyniosły odpowiednio -27,5% w 2018 roku oraz -36% od szczytu w marcu 2017. Jeszcze więcej pokazuje analiza stóp zwrotu poszczególnych spółek. Mediana stóp zwrotu w przypadku indeksu sWIG80 wyniosła w 2018 roku -23%, zaś spadki notowań części spółek przekraczały 50%, dochodząc w skrajnych przypadkach do 90%.

Tak długi okres dekonunktury nie mógł pozostać bez wpływu na płynność, która została w znaczny sposób ograniczona na i tak bardzo płytkim polskim rynku. Małe spółki na GPW nawet w okresach dobrej

koniunktury rynkowej cechują się historycznie bardzo niską płynnością. W przypadku takich spółek trwająca od marca 2017 roku dekoniunktura rynkowa, w połączeniu z pojawieniem się wysokiej podaży ze strony części funduszy inwestycyjnych w sierpniu i we wrześniu ubiegłego roku spowodowała drastyczny spadek płynności, a w przypadku niektórych podmiotów niemal całkowite jej wygaszenie. Inwestor, który chciał sprzedać akcje na takim rynku musiał godzić się na znaczące dyskonto w cenie, co było więcej niż widocznie w przypadku notowań niektórych walorów. W dużej części to właśnie ten czynnik odpowiada za tak silne spadki sWIG80 i szerokiego indeksu polskich spółek w roku 2018, który to znacząco przyspieszył w drugiej połowie 2018 roku.

Średnia strata UFK akcji polskich uniwersalnych (inwestujących w szerokie spektrum spółek notowanych na GPW, tj. zarówno w duże, jak również małe i średnie spółki) w 2018 wyniosła -16%, jakkolwiek jeden z funduszy odnotował wynik -28%. Fundusze małych i średnich spółek oraz fundusze akcji rynków wschodzących straciły na wartości ponad 20%. W niewiele lepszej sytuacji zostali klienci inwestujący na rynkach rozwiniętych. Fundusze akcji europejskich straciły średnio -18%, akcji amerykańskich -10%, zaś japońskich -21%.

Realizacja inwestycji poprzez inne klasy aktywów również nie była kluczem do sukcesu. Fundusze mieszane straciły średnio -16%, wynik funduszy surowcowych wahał się od -6% do -25%, zaś globalne fundusze obligacji zamknęły rok z wynikami wahającymi się w przedziale od -2% do -7%.

Jedynymi klasami aktywów, które zakończyły miniony rok na plusie były fundusze obligacji uniwersalnych (inwestujących zarówno w dług skarbowy, jak i korporacyjny), które zyskały średnio 2,8% oraz fundusze gotówkowo – pieniężne, których wyniki za ostatni rok wahały się w przedziale 1,5% - 2,5%. Tym samym, nawet najmniej ryzykowne klasy aktywów osiągnęły wyniki dużo słabsze niż w latach ubiegłych.

2) Działania podejmowane przez Spółkę w celu ochrony aktywów UFK

Działania edukacyjne

Analizując na bieżąco pogarszającą się sytuację na rynkach finansowych, Spółka w 2018 roku podejmowała szereg działań, które dawały klientom szansę na podniesienie wiedzy związanej z rynkiem finansowym oraz dostępnymi instrumentami rynku kapitałowego, co w konsekwencji przekłada się na wzrost świadomości, jakość podejmowanych decyzji oraz ochronę wartości portfela. Działania Spółki kierowane były przede wszystkim do Klientów, którzy samodzielnie chcą zarządzać swoimi inwestycjami:

- a) Miesięcznik inwestycyjny – aktualny komentarz rynkowy, w którym co miesiąc Spółka starała się wyjaśnić zachowanie rynków finansowych, opisać ich wpływ na strukturę przykładowych portfeli oferowanych przez Spółkę oraz przedstawić własną ocenę perspektyw dla rynku na nadchodzące miesiące;
- b) Przykładowe portfele – publikowane co miesiąc w Miesięczniku inwestycyjnym, przedstawiające przykładowy podział portfela na klasy aktywów, w zależności od profilu ryzyka inwestycyjnego. W oferowanych przez Spółkę przykładowych portfelach przez cały 2018 rok dominowały bezpieczne klasy aktywów. Ich udział wahał się od 70 do 100% w przypadku bezpieczniejszego portfela oraz od 60 do 90% w przypadku portfela dla bardziej agresywnych inwestorów. Spółka kierowała główne przesłanie dla inwestorów w całym 2018 roku aby utrzymywać jak największą część portfela w aktywach bezpiecznych.
- c) Fund Alert – usługa wprowadzona dla klientów w IV kwartale ubiegłego roku, w odpowiedzi na rosnącą zmienność rynków. Celem usługi jest wysyłanie do klientów powiadomień, gdy zmiana wartości UFK

przekroczy ustalony próg zmienności (w górę lub w dół) ustalony dla danej klasy aktywów lub konkretnego funduszu.

Własne portfele UFK

Spółka zarządza swoimi portfelami na bieżąco, starając się w proaktywny sposób reagować na zmiany otoczenia rynkowego. W całym 2018 roku w portfelach przeważały aktywa bezpieczne, stabilizując ich wartość oraz minimalizując negatywny wpływ otoczenia rynkowego. Wartość ryzykownych aktywów nie przekraczała 42%, zaś na przełomie lat 2018 i 2019z uwagi na słabą kondycję rynków kapitałowych została zredukowana do 0.

Dzięki utrzymaniu w portfelu UFK InPlus w 2018 roku przeważającej części aktywów bezpiecznych udało się Spółce osiągnąć znakomite w świetle tak słabego otoczenia rynkowego wyniki, odpowiednio ok. 0% w skali roku w przypadku bardziej agresywnego UFK – inPlus oraz ok. +1% w przypadku bardziej zachowawczego Vector Stabilny. W świetle stóp zwrotu z funduszy akcyjnych, których straty często przekraczały w 2018 roku 20%, należy ocenić, że portfele Spółki spełniły swoje podstawowe zadanie, jakim w okresie dekonunktury jest ochrona wartości powierzonych przez klientów środków.

UFK zarządzane wewnętrznie pełnią coraz ważniejszą rolę w stabilizacji wyników klientów Spółki. Na koniec listopada 2018 roku stanowiły one ponad 30% wszystkich aktywów klientów zarządzanych przez Spółkę.

3) Zmiany właścicielskie w obrębie sektora Bankowego i ich wpływ na działalność Spółki

Segment bankowy w ostatnich latach był jednym z głównych dystrybutorów UFK oferowanych przez Spółkę 2018 rok przyniósł drastyczne zmiany w zakresie oferowanych przez dystrybutora bankowego produktów odchodząc od sprzedaży umów ubezpieczenie na życie z UFK oferowanych przez towarzystwa ubezpieczeń, na rzecz produktów strukturyzowanych oraz obligacji korporacyjnych. Fakt ten spowodował zmianę pozycji rynkowej banków w porównaniu do poprzednich okresów. Dodatkowym elementem wpływającym na zmianę modelu współpracy między bankami a ubezpieczycielem były zmiany właścicielskie, zmiany na poziomie zarządów banków a także zmiana oferty inwestycyjnej kierowanej bezpośrednio przez banki do klientów. Wszystko to przełożyło się na znaczące spowolnienie akcji sprzedażowej produktów inwestycyjnych, w tym tych oferowanych przez Spółkę.

4) Problemy w instytucjach rynku finansowego, osłabienie zaufania do sektora bankowego i ich wpływ na płynność funduszy inwestycyjnych oraz zachowania klientów

Sprawa GetBack

Problemy ze spłatą wyemitowanych przez GetBack obligacji, które rozpoczęły się w marcu 2018 roku, spowodowały problemy na polskim rynku finansowym na skalę niespotykaną w ostatnich 25 latach. Bezpośrednio odczuwalnym skutkiem był spadek zaufania klientów, spowodowany zarówno możliwym wpływem problemów na sytuację finansową powiązanego z nim banku, jak również ujawnionymi w postępowaniu KNF i prokuratorskim istotnymi wątpliwościami odnośnie sposobu dystrybucji obligacji GetBack. W efekcie klienci umarzali wszystkie produkty inwestycyjne nabyte za pośrednictwem tego banku, bez względu na ich jakość i poziom ryzyka. Pozostało to nie bez wpływu na aktywa Spółki, których bank był w poprzednich latach dystrybutorem.

Problemy wybranych TFI

Problemy spółki GetBack przeniosły się na wybrane TFI współpracujące z tą spółką w zakresie zarządzania portfelami wierzytelności. Publikacje medialne i ogłoszone w lipcu postępowanie KNF w stosunku do jednego z TFI w zakresie portfeli wierzytelności, skutkowało spadkiem zaufania części klientów oraz licznymi decyzjami o wycofywaniu środków ulokowanych w funduszach zarządzanych przez to TFI. Bezpośrednim skutkiem zwiększonych umorzeń był spadek wyceny funduszy zarządzanych przez to TFI, czego skutkiem były kolejne wypłaty w obawie o dalszą utratę wartości inwestycji. Aktywa ulokowane w funduszach tego TFI stanowiły na początku 2018 roku zauważalną część aktywów Spółki zarządzanych przez UFK. Stąd też, początkowe problemy TFI i decyzje klientów skutkowały stopniowym spadkiem wartości aktywów Spółki reprezentowanych przez UFK inwestujące w fundusze inwestycyjne zarządzane przez to TFI.

Medialna eskalacja problemów doprowadziła do wysokiej skali umorzeń, sięgającej w przypadku niektórych funduszy 80-90% wartości aktywów, co w połączeniu z problemami w segmencie małych spółek notowanych na GPW, w znaczący sposób wpłynęło na sytuację płynnościową wybranych funduszy. Warto zauważyć, iż istotną część aktywów tych funduszy stanowiły właśnie małe spółki notowane na GPW. Zgodnie z komunikatem jednego z TFI: Realizacja tych zleceń z posiadanej przez fundusze gotówki, czy środków pochodzących ze zbycia instrumentów dłużnych nie byłaby możliwa, a co za tym idzie wymusiłoby to na zarządzających masową wyprzedaż akcji w bardzo krótkim czasie - a co się z tym wiąże ogromne straty, często sięgające 40-50% niezależnie od prawdziwej wartości tych akcji.

Kontynuacja upłynniania portfeli w szybkim czasie wiązałaby się z dalszymi spadkami notowań i tak silnie już przecenionych spółek. Powołując się na powyższe przesłanki, jedno z dotkniętych problemem TFI zdecydowało się dokonać znaczących redukcji zleceń wykupów certyfikatów inwestycyjnych w październiku, by w listopadzie wyłączyć do końca lutego 2019 roku możliwość składania zleceń wykupu w przypadku części funduszy inwestycyjnych zamkniętych. Podobnie, w przypadku szeregu funduszy otwartych rozpoczęto proces ich likwidacji, który z perspektywy uczestników funduszy oznaczał ograniczenie ich płynności równoważne z czasowym wyłączeniem możliwości składania zleceń wykupu certyfikatów funduszy zamkniętych.

Aktualny sytuacja funduszy

W grudniu 2018 roku oraz w styczniu 2019 roku Altus TFI przekazał zarządzanie wybranymi funduszami zamkniętymi do Rockbridge TFI S.A. Spółka w marcu 2019 złożyła odpowiednie zlecenia wykupu certyfikatów inwestycyjnych. Pierwszych wypłat z funduszy, które nie obsługiwały zleceń wykupu certyfikatów inwestycyjnych na skutek (pośrednio lub bezpośrednio) okresowego wstrzymania wykupów (do końca lutego 2019 roku), Spółka spodziewa się w pierwszej połowie kwietnia 2019.

W ocenie Spółki działania podejmowane przez Spółkę (w tym z pozycji uczestnika Zgromadzeń Inwestorów), poza oczekiwaną kwietniową wypłatą, umożliwią i dalszą realizację zleceń w najbliższych terminach wykupu.

Spółka w aktywny sposób komunikowała klientom rozwój wydarzeń od początku identyfikacji problemów wybranych funduszy inwestycyjnych. Klienci Spółki nie pozostali jednak obojętni na docierające do nich doniesienia medialne i aktywnie składali zlecenia wykonania transakcji w ramach wybranych UFK.

5) Niestabilne i niepewne otoczenie prawne, zmiany w linii orzecznictwa i ich wpływ na działalność Spółki

Spółka od wielu lat funkcjonuje w niepewnym i niestabilnym otoczeniu prawnym. Normy prawne dotyczące ubezpieczeń na życie, a w szczególności ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, mają charakter jedynie ogólny i szątkowy. Dlatego też wiele zagadnień prawnych w tej dziedzinie budzi kontrowersje i spory, zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie. Tytułem przykładu można wskazać kwestię świadczeń głównych z umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym oraz kwestię sposobu i zakresu zastosowania przepisów Kodeksu cywilnego do tej umowy, w szczególności przepisów szczególnych dotyczących przedawnienia roszczeń z umowy ubezpieczenia. Spory te są tak istotne, że sądy powszechne, rozstrzygając sprawy indywidualne, skierowały do Sądu Najwyższego pytania prawne zmierzające do rozstrzygnięcia spornych zagadnień. Niestety również orzecznictwo Sądu Najwyższego jedynie w nieznacznej części niweluje niepewność prawną. Sąd Najwyższy w postanowieniu z 3 grudnia 2015 roku (sygn. akt III CZP 87/15) odmówił podjęcia uchwały, a tym samym odpowiedzi na pytanie, czy świadczenie wypłacane przez ubezpieczyciela w przypadku przedterminowego rozwiązania umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym jest świadczeniem głównym czy ubocznym. Sąd Najwyższy wskazał, że w obrocie prawnym występuje obecnie wiele wariantów takiej umowy, a więc bez odpowiedniego kontekstu konkretnych postanowień umownych nie da się udzielić jednoznacznej, abstrakcyjnej odpowiedzi. Z kolei w trzech uchwałach z 10 sierpnia 2018 roku (sygn. akt. III CZP 13/18, III CZP 20/18, III CZP 22/18) Sąd Najwyższy wskazał, że roszczenie o wypłatę wartości wykupu ubezpieczenia, niestanowiącej kosztów udzielonej ochrony ubezpieczeniowej, przedawnia się w terminie określonym w art. 118 Kodeksu cywilnego. Sąd wskazał w uzasadnieniach uchwał, że niektóre przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące umowy ubezpieczenia nie znajdują zastosowania do umów ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym. Brak jednak ostrych kryteriów, pozwalających jednoznacznie przesądzić, jakie przepisy Kodeksu cywilnego stosuje do przedmiotowych umów, a które przepisy takiego zastosowania nie znajdują. Innymi słowy, Sąd Najwyższy rozstrzygnął kwestię przedawnienia na korzyść konsumentów, jednakże nie sformułował wskazówek interpretacyjnych, które mogłyby rozstrzygnąć inne sporne kwestie. Istotnym czynnikiem wpływającym na niestabilność prawną zakładów ubezpieczeń na życie są działania dotyczące problemu tzw. opłat likwidacyjnych. Pomimo bezprecedensowego zobowiązania wszystkich zakładów ubezpieczeń do podjęcia działań, mających na celu polepszenie sytuacji klientów i akceptacji tych działań przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („UOKiK”), zasady oferowania tych produktów ubezpieczeniowych wciąż są kwestionowane. Wkrótce po wydaniu decyzji zobowiązujących i zawarciu porozumień dotyczących zmniejszenia tzw. opłat likwidacyjnych, Prezes UOKiK wydał liczne Stanowiska Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zawierające istotny pogląd dla sprawy, w których wyraził oczekiwanie dużo dalej idących działań niż wskazane w decyzjach i porozumieniach. Z kolei już w 2018 roku Prezes UOKiK wszczął cztery postępowania w sprawie stosowania postanowień dotyczących opłat pobieranych przez zakłady ubezpieczeń na życie.

6) Aktywność kancelarii odszkodowawczych oraz działalność Spółki na rzecz polubownego załatwiania sporów

Spółka w 2018 roku obserwuje nadal znaczną aktywność kancelarii odszkodowawczych, wciąż poszukujących nowych źródeł przychodu. Kancelarie te prowadzą szeroką działalność marketingową i na szeroką skalę pozyskują klientów, nie zawsze zgodnie z dobrymi obyczajami czy przepisami prawa, często namawiając klientów do rozwiązywania umów i zgłaszania roszczeń do ubezpieczycieli, przyczyniając się do dalszego wzrostu liczby roszczeń.

Podmioty te w istotnej części pozyskują roszczenia agresywnymi metodami marketingowymi, w tym również tworząc „czarny PR” firm ubezpieczeniowych. Kancelarie odszkodowawcze uderzają w zaufanie klientów do ubezpieczycieli.

Warto zauważyć, że często kancelarie odszkodowawcze obciążają konsumentów wysokimi kosztami dochodzenia roszczeń, w szczególności prowizją od kwot uzyskanych od Spółki. W wielu przypadkach konsumenci mogliby otrzymać podobne kwoty w znacznie krótszym terminie, gdyby zdecydowali się na polubowne rozwiązywanie sporów. Spółka aktywnie zachęca klientów wnoszących reklamacje do podejmowania mediacji.

W 2018 r. Spółka po raz drugi z rzędu została uznana „Instytucją finansową przyjazną mediacji”. Tytuł ten jest przyznawany przez Komisję Nadzoru Finansowego firmom polubownie rozwiązującym spory.

Vienna Life została doceniona za otwartą postawę promediacyjną i wyrażanie zgód na mediację w przypadku wszystkich wniosków swoich klientów kierowanych do Centrum Mediacji Sądu Polubownego przy KNF. W 2017 i w 2018 r. spółka zawarła ugody w ponad 80% przypadków.

7) Proces optymalizacji kosztowej.

W odpowiedzi na zmianę otoczenia rynkowego, skutkującą brakiem możliwości utrzymania oczekiwanych wolumenów sprzedaży w dotychczasowym modelu Zarząd Spółki rozpoczął proces redukcji kosztów w szczególności dotyczący obszarów Spółki ściśle związanych z dotychczasowymi kanałami sprzedaży. Najważniejszymi z nich było wycofanie Spółki ze sponsorowania organizacji maratonów MTB oraz wyścigu Tour de Pologne, przy czym druga z aktywności sponsoringowych została zaniechana już w 2017 roku jednak ze względu na zapisy umów pełna oszczędność kosztowa z tego tytułu została odnotowana dopiero w 2018. Dodatkowo istotną redukcję kosztów uzyskano na skutek zamknięcia 5 terenowych Biur Obsługi Klienta, zastępując usługi przez nie świadczone na rzecz obecnych klientów nowopowstałym Centrum Kompetencyjnym. Ponadto wprowadzono zmiany w strukturze organizacyjnej przedsiębiorstwa pozwalające na dalsze oszczędności kosztów personalnych. Łącznie działania te przyniosły Spółce 4 500 tys. zł oszczędności w 2018 roku.

Proces redukcji kosztów administracyjnych ze względu na swój charakter, obowiązujące przepisy prawa oraz zapisy umów zawartych przez Spółkę tylko częściowo wpłynął na wynik 2018 roku, całkowity efekt będzie widoczny dopiero w 2019, w którym Spółka planuje dalsze 3,3 mln złotych oszczędności z tego tytułu.

8) Zmiany w przepisach prawa mające wpływ na działalność Spółki w 2018 roku

Kluczowe zmiany w przepisach prawnych w 2018 roku, mające znaczny wpływ na działalność Spółki to:

- **Ustawa z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń**

Spółka dostosowała swój model dystrybucji ubezpieczeń do wymogów, zakreślonych treścią ustawy z dnia 15 grudnia 2017 roku o dystrybucji ubezpieczeń (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 2210 z późn. zm.), implementującej Dyrektywę 2016/97 w sprawie dystrybucji ubezpieczeń („IDD”), zapewniających poprawę profesjonalizacji oraz transparentności procesu sprzedaży oraz obsługi zarówno klientów, jak i osób poszukujących ochrony ubezpieczeniowej.

- **Ogólne rozporządzenie o ochronie danych z 25 maja 2018 roku („RODO”)**

Spółka wdrożyła nową politykę przetwarzania danych osobowych zgodną z zasadami wprowadzonymi przez Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2016/679 w sprawie ochrony osób fizycznych

w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenie dyrektywy 95/46/WE – ogólne rozporządzenie o ochronie danych z 25 maja 2018 roku („RODO”). Dzięki dokonanych zmianom dane osobowe klientów i kontrahentów przetwarzane są w sposób gwarantujących możliwie najwyższy poziom bezpieczeństwa oraz poufności.

- Ustawa z dnia 1 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu
W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 1 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2018 roku, poz. 723, z późn. zm.) Spółka stale kontroluje i zapewnia odpowiedni poziom bezpieczeństwa transakcji finansowych dokonywanych przez lub na rzecz klientów, bądź beneficjentów rzeczywistych.
- Ustawa z dnia 4 października 2018 r. o Pracowniczych Planach Kapitałowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 2215 z późn. zm.)
Spółka, jako pracodawca, analizuje wpływ uchwalonych przepisów na koszty prowadzonej działalności gospodarczej.

Szeroki zakres zmian przepisów prawa, które regulują istotne obszary działalności Spółki wymaga kontynuowania podjętych w poprzednich okresach prac oraz utrzymania znacznego zaangażowania pracowników Spółki w ramach prowadzonych projektów.

A.2 WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ

Wynik z działalności ubezpieczeniowej został wyliczony zgodnie z zasadami sporządzania sprawozdania finansowego.

Poniższa tabela prezentuje wybrane istotne pozycje rachunku technicznego za lata 2017-2018.

Tabela 1. Wybrane elementy rachunku technicznego

Wybrane elementy rachunku technicznego	W roku 2017	W roku 2018
Składka przypisana brutto	662 103	307 961
<i>w tym UFK</i>	660 367	306 341
Wynik z działalności lokacyjnej	181 623	(237 407)
<i>w tym UFK</i>	181 623	(237 407)
Odszkodowania i świadczenia	505 554	859 217
<i>w tym UFK</i>	505 463	858 802
Zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	252 489	(786 584)
<i>w tym UFK</i>	252 390	(786 631)
Koszty działalności ubezpieczeniowej	107 719	43 436
<i>w tym UFK</i>	107 371	43 139
Koszty akwizycji	66 505	9 595
<i>w tym UFK</i>	66 266	9 478
Koszty administracyjne	41 546	34 317
<i>w tym UFK</i>	41 437	34 136

Prowizje reasekuracyjne	(332)	(475)
w tym UFK	(332)	(475)

W 2018 roku Spółka zanotowała obroty mierzone wartością składki przypisanej brutto w wysokości 307 961 tys. zł. Poziom ten jest niższy o 53% w porównaniu z 2017 rokiem. 12% przypisu składki za 2018 rok pochodziło z ubezpieczeń ze składką jednorazową, pozostałe 88% z ubezpieczeń ze składką regularną.

Na niższy poziom składki w stosunku do roku poprzedniego miała wpływ mniejsza nowa sprzedaż produktów ze składką jednorazową. Segment bankowy w ostatnich latach był jednym z głównych dystrybutorów umów ubezpieczenia na życie z UFK oferowanych przez Spółkę. Rok 2018 przyniósł drastyczne zmiany w zakresie produktów oferowanych przez dystrybutorów bankowych, którzy odeszli od dystrybucji ubezpieczeń na życie z UFK, na rzecz produktów strukturyzowanych oraz obligacji korporacyjnych. Dodatkowym elementem wpływającym na zmianę modelu współpracy z kluczowymi bankowymi partnerami były zmiany właścicielskie oraz zmiany strukturalne. Wszystko to przełożyło się na znaczące spowolnienie akcji sprzedażowej umów ubezpieczenia na życie z UFK oferowanych przez Spółkę.

W zakresie inwestycji środków klientów wynik z działalności lokacyjnej, ustalony został na podstawie sumy pozycji przychodów z lokat terminowych w instytucjach kredytowych, przychodów z dłużnych papierów wartościowych, wyniku z realizacji lokat, niezrealizowanych zysków i strat na lokatach oraz pozostałych kosztów działalności lokacyjnej. W 2018 roku wyniósł -237 407 tys. zł i był konsekwencją obserwowanych spadków na polskiej giełdzie papierów wartościowych opisanych w pkt A.1.7.1). Rentowność inwestycji klienckich w 2018 roku wyniosła -10% i była spójna ze zmianami głównego indeksu warszawskiej giełdy na poziomie -9%.

W 2018 roku Spółka poniosła koszty odszkodowań i świadczeń w wysokości 859 217 tys. zł. W porównaniu do 2017 roku koszty te zwiększyły się o 70%. Wzrost wartości odszkodowań i świadczeń był wynikiem wysokiego poziomu rezygnacji z umów ubezpieczeń w następstwie paniki związanej ze spółką GetBack, opisanej w punkcie A.1.7.4). Ponadto w związku niekorzystną dla Spółki treścią uchwał Sądu Najwyższego rozstrzygających kwestię przedawnienia roszczeń z tytułu rozwiązanych umów ubezpieczenia na życie z UFK na korzyść klientów oraz ich uzasadnieniem opublikowanym pod koniec października 2018 roku spółka zaprzestała ujawniać zobowiązania warunkowe a na potencjalne przyszłe przedawnione roszczenia sporne wynikające z umów ubezpieczenia utworzyła rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe. Ponadto Spółka zaliczyła do kosztów odszkodowań i świadczeń wypłaty przedawnionych roszczeń wraz z odpowiadającą im zmianą stanu rezerw. Łączna wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i odszkodowań wypłaconych powiększyła koszty odszkodowań i świadczeń o kwotę 48 722 tys. zł

W 2018 roku nastąpiło obniżenie poziomu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (o 786,6 mln z), wskutek obniżenia poziomu aktywów w konsekwencji niekorzystnych zmian na giełdzie oraz w wyniku wysokiego poziomu rezygnacji z umów ubezpieczeń, w następstwie wydarzeń opisanych w punkcie A.1.7.4).

W ciągu 2018 roku Spółka poniosła koszty działalności ubezpieczeniowej w wysokości 43 436 tys. zł, z czego 9 595 tys. zł stanowiły koszty akwizycji. W porównaniu z 2017 rokiem łączne koszty działalności ubezpieczeniowej były niższe o 60%. Istotne obniżenie kosztów nastąpiło w zakresie kosztów akwizycji

w związku z niższą sprzedażą w 2018 roku. Dodatkowo Spółka wygenerowała 17% oszczędności w zakresie kosztów administracyjnych.

Poniższa tabela zawiera zestawienie wyników z działalności ubezpieczeniowej i operacyjnej Spółki w latach 2017 i 2018.

Tabela 2. Wynik z działalności operacyjnej

	W roku 2017	W roku 2018
Wynik techniczny ubezpieczeń na życie	15 377	(18 531)
<i>w tym UFK</i>	<i>14 448</i>	<i>(19 124)</i>
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	2 152	2 276
Pozostałe przychody operacyjne	721	17 339
Pozostałe koszty operacyjne	26 719	11 316
Wynik z działalności operacyjnej	(8 469)	(10 231)
Podatek dochodowy	406	(1 672)
Wynik netto	(8 875)	(8 559)

W 2018 roku Spółka wykazała stratę w rachunku technicznym ubezpieczeń na życie w wysokości 18 531 tys. zł oraz stratę netto w wysokości 8 559 tys. zł. Na wynik techniczny 2018 roku wpłynęło utworzenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w następstwie zdarzeń, o których mowa powyżej.

Wynik brutto z działalności operacyjnej w 2018 roku wykazuje wartość negatywną w kwocie 10 231 tys. zł, na który zasadniczy wpływ miał z jednej strony opisana powyżej przełożona do rachunku technicznego zmiana stanu rezerw na roszczenia sporne, a z drugiej pozostałe koszty operacyjne, na które największy wpływ miał wysoki podatek od aktywów. Podatek ten, ze względu na profil działalności Spółki oraz znaczące aktywa zgromadzone w UFK, w roku 2018 wyniósł 9 066 tys. zł.

A.3 WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ (INWESTYCYJNEJ)

Na koniec 2018 roku aktywa na ryzyko własne Spółki, w których skład wchodzi: lokaty (inne niż aktywa ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń na życie związanych z UFK) oraz środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych, wyniosły 251 472 tys. zł (w roku 2017 wynosiły 134 238 tys. zł). W 2018 roku Spółka odnotowała przychód z inwestycji własnych na poziomie 2 276 tys. zł (wobec 2 152 tys. zł w 2017 roku). Na wynik ten składały się przychody z obligacji skarbowych w kwocie 1 574 tys. zł oraz przychody z depozytów bankowych w kwocie 703 tys. zł.

W roku 2018 wskaźniki rentowności lokat wyniosły 3,0% oraz 1,6%, odpowiednio dla inwestycji w dłużne papiery wartościowe oraz dla lokat terminowych. Ogólny wskaźnik rentowności lokat na koniec 2018 roku wyniósł 1,2% i reprezentuje stabilny poziom w stosunku do roku 2017, przyjmując zbliżone wartości przychodów z lokat oraz zbliżone średnie poziomu lokat w tym okresie.

Spółka poniosła w 2018 roku koszty działalności lokacyjnej w wysokości 12 tys. zł, związane z utrzymywaniem rejestru papierów wartościowych i świadczeniem usług powierniczych przez bank. Koszty te nieznacznie spadły wobec poziomu 14 tys. zł z 2017 roku.

Wynik z działalności lokacyjnej został wyliczony zgodnie z zasadami sporządzania sprawozdania finansowego.

Poniższa tabela prezentuje kluczowe pozycje działalności lokacyjnej.

Tabela 3. Kluczowe pozycje działalności lokacyjnej

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2018
Wynik z działalności lokacyjnej	2 152	2 276
Stan aktywów własnych	134 238	251 472
Wskaźnik rentowności lokat	1,2%	1,2%

Na kapitał z aktualizacji wyceny wpływa wartość przeszacowania aktywów finansowych, zakwalifikowanych do kategorii dostępnych do sprzedaży i wycenianych w wartości godziwej, w kwocie stanowiącej różnicę między wartością godziwą aktywów ustaloną na dzień wyceny, a wartością tych aktywów, wycenioną według skorygowanej ceny nabycia. W przypadku Spółki aktywami tymi były obligacje Skarbu Państwa. Zysk z inwestycji Spółki ujęty w kapitale z aktualizacji wyceny, po uwzględnieniu podatku odroczonego, wyniósł 1 419 tys. zł, podczas gdy w roku 2017 ta sama pozycja wskazywała stratę w wysokości 270 tys. zł.

Wynik z inwestycji aktywów na pokrycie rezerw związanych z UFK został zaprezentowany w punkcie A.2.

A.4 WYNIKI Z POZOSTAŁYCH RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI

W 2018 roku Spółka nie prowadziła działalności innej niż ubezpieczeniowa.

W 2018 roku Spółka nie była leasingodawcą, ani też nie prowadziła działalności sekurytyzacyjnej.

B. SYSTEM ZARZĄDZANIA

B.1 OGÓLNA INFORMACJA O SYSTEMIE ZARZĄDZANIA

System zarządzania obejmuje funkcję zarządzania ryzykiem, funkcję zgodności z przepisami, funkcję audytu wewnętrznego i funkcję aktuarialną oraz zapewnia prawidłowe i ostrożne zarządzanie zakładem ubezpieczeń.

Celem systemu zarządzania jest dążenie do zapewnienia zrównoważonego rozwoju organizacji w jej działaniach wewnętrznych i zewnętrznych oraz uzyskiwanie dodatkowych korzyści dla otoczenia i pracowników poprzez ciągłe zwiększanie efektywności organizacji.

System zarządzania w Spółce zapewnia:

- odpowiednią, przejrzystą strukturę organizacyjną, w której zakresy odpowiedzialności są jasno przypisane i odpowiednio podzielone
- skuteczne przekazywanie informacji.

System zarządzania w Spółce został zaprojektowany w sposób umożliwiający realizację przyjętej strategii. Jest adekwatny do skali i złożoności ryzyk charakterystycznych dla działalności Spółki.

Główne zasady dotyczące systemu zarządzania są opisane w stosownych regulacjach wewnętrznych Spółki. Najważniejsze z nich to:

- Regulamin organizacyjny Spółki
- Regulamin Zarządu
- Zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej
- Zasady funkcjonowania systemu regulacji wewnętrznych oraz opracowywanie, wdrażanie i nadzorowanie dokumentacji systemowej
- Polityka wynagradzania
- Polityka w zakresie wymogów kompetencji i reputacji
- Regulamin funkcji zarządzania ryzykiem
- Regulamin funkcji aktuarialnej
- Regulamin audytu wewnętrznego
- Regulamin funkcji zgodności z przepisami
- Zasady zarządzania ryzykiem
- Polityka outsourcingu

System zarządzania jest poddawany regularnym przeglądom wewnętrznym, których zakres określa Zarząd Spółki.

W związku z podjęciem przez Spółkę działań zmierzających do realizacji nowej strategii, nastąpiły zmiany w systemie zarządzania, polegające na dostosowaniu struktury organizacyjnej Pionu Sprzedaży w taki sposób, że zadania wykonywane przez kilka sprzedażowych komórek organizacyjnych dedykowanych do obsługi pojedynczych kanałów dystrybucji zostały skupione w jednym departamencie sprzedaży świadczącym kompleksową obsługę wszystkich kanałów dystrybucji.

Ponadto, mając na względzie wagę bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w kontekście zmieniającego się otoczenia i nowych regulacji prawnych, powołano Komitet ds. Bezpieczeństwa IT, w celu zwiększenia skuteczności nadzoru i kontroli nad obszarem bezpieczeństwa teleinformatycznego, jak również zapewnienia efektywnej komunikacji w tym obszarze oraz zgodności jego działań z celami i potrzebami Spółki

B.1.1 ZARZĄD I RADA NADZORCZA

Zarząd

Zarząd jest organem statutowym, który pod przewodnictwem Prezesa kieruje działalnością Spółki i działa w jej imieniu na podstawie przepisów prawa, postanowień Statutu Spółki, Regulaminu Zarządu oraz innych przepisów wewnętrznych.

Każdemu członkowi Zarządu przyporządkowany jest jeden lub kilka pionów organizacyjnych/jednostek organizacyjnych, w celu umożliwienia podejmowania wewnętrznych decyzji w Spółce.

Niezależnie od podziału kompetencji, cały Zarząd kolegialnie odpowiada za kierowanie Spółką.

W okresie od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiły zmiany w składzie Zarządu Spółki.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na 31 grudnia 2017 roku w skład Zarządu Spółki wchodził:

- Paweł Ziemia – Prezes Zarządu

- Tomasz Borowski – Członek Zarządu
- Witold Czechowski – Członek Zarządu

Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza Spółki działa na podstawie przepisów prawa, Statutu Spółki oraz Regulaminu Rady Nadzorczej, który określa jej organizację oraz sposób wykonywania czynności nadzorczych.

Rada składa się przynajmniej z trzech, nie więcej jednak niż dziewięciu członków. Liczbę członków Rady Nadzorczej ustala Walne Zgromadzenie. Walne Zgromadzenie powołuje Członków Rady Nadzorczej.

W okresie od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku w składzie Rady Nadzorczej Spółki wystąpiły następujące zmiany:

a) W okresie od 1 stycznia 2018 roku do 25 kwietnia 2018 roku w skład Rady Nadzorczej Spółki wchodził:

- Franz Fuchs – Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Elisabeth Stadler – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
- Roland Goldsteiner – Członek Rady Nadzorczej
- Dieter Fröhlich – Członek Rady Nadzorczej
- Helene Kanta – Członek Rady Nadzorczej
- Jan Monkiewicz – Członek Rady Nadzorczej
- Andrzej Witkowski – Członek Rady Nadzorczej
- Marek Belka – Członek Rady Nadzorczej

b) Z dniem 26 kwietnia 2018 roku Pani Helene Kanta złożyła rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej Spółki

c) Na dzień 31 grudnia 2018 roku w skład Rady Nadzorczej Spółki wchodził:

- Franz Fuchs – Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Elisabeth Stadler – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
- Roland Goldsteiner – Członek Rady Nadzorczej
- Dieter Fröhlich – Członek Rady Nadzorczej
- Jan Monkiewicz – Członek Rady Nadzorczej
- Andrzej Witkowski – Członek Rady Nadzorczej
- Marek Belka – Członek Rady Nadzorczej

Rada sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności. Rada Nadzorcza wykonuje swe czynności kolegialnie, może jednak delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych. Do zadań Rady Nadzorczej należy przede wszystkim:

- ocena sprawozdania finansowego oraz sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za ubiegły rok obrotowy
- ocena wniosku Zarządu w kwestii podziału zysku lub pokrycia strat
- sporządzanie pisemnego sprawozdania z wyników oceny sprawozdania finansowego i sprawozdania Zarządu z działalności Spółki, jak i z oceny wniosku Zarządu w kwestii podziału zysku lub pokrycia strat
- rozpatrywanie innych spraw wnoszonych przez Zarząd
- wybór i odwoływanie Prezesa Zarządu i jego zastępcy, jak również wybór i odwoływanie członków Zarządu oraz zawieszanie w czynnościach tych osób
- ustalanie zasad wynagradzania członków Zarządu

- wybór biegłego rewidenta Spółki
- uchwalanie regulaminu Zarządu
- podejmowanie decyzji w przedmiocie emisji obligacji
- uchwalanie zasad lokowania środków finansowych
- inne sprawy wynikające ze Statutu Spółki lub przepisów prawa

W ramach Rady Nadzorczej działa Komitet Audytu, powołany przez Radę Nadzorczą uchwałą z dnia 15 września 2017 roku. Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na 31 grudnia 2017 roku w skład Komitetu Audytu wchodził: Jan Monkiewicz, Franz Fuchs, Andrzej Witkowski oraz Marek Belka.

Działalność Komitetu Audytu jest zgodna z przepisami ustawy z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz.U. z 2017 r., poz. 1089, z późn. zm.).

Do zadań Komitetu Audytu należy w szczególności:

- (i) monitorowanie:
  - a. procesu sprawozdawczości finansowej
  - b. skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem oraz audytu wewnętrznego w Spółce, w tym w zakresie sprawozdawczości finansowej; oraz
  - c. wykonywania czynności rewizji finansowej, w szczególności przeprowadzania przez firmę audytorską badania, z uwzględnieniem wszelkich wniosków i ustaleń Komisji Nadzoru Audytowego wynikających z kontroli przeprowadzonej w firmie audytorskiej
- (ii) kontrolowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, w szczególności w przypadku, gdy na rzecz Spółki świadczone są przez firmę audytorską inne usługi niż badanie
- (iii) informowanie Rady Nadzorczej o wynikach badania oraz wyjaśnianie, w jaki sposób badanie to przyczyniło się do rzetelności sprawozdawczości finansowej w Spółce, a także jaka była rola Komitetu Audytu w procesie badania
- (iv) dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta oraz wyrażanie zgody na świadczenie przez niego dozwolonych usług niebędących badaniem
- (v) opracowywanie polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania
- (vi) opracowywanie polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem
- (vii) określanie procedury wyboru firmy audytorskiej
- (viii) przedkładanie Radzie Nadzorczej Rekomendacji Komitetu Audytu w sprawie powołania firmy audytorskiej; oraz
- (ix) przedkładanie właściwym organom lub komórkom organizacyjnym Spółki (w tym w szczególności Zarządowi) zaleceń mających na celu zapewnienie rzetelności procesu sprawozdawczości finansowej
- (x) opiniowanie planu audytów wewnętrznych na kolejny rok kalendarzowy

B.1.2 STRUKTURA ZARZĄDZANIA

Spółka posiada strukturę organizacyjną, która służy wspieraniu realizacji celów strategicznych Spółki i prowadzonej przez nią działalności. Struktura ta jest na bieżąco dostosowywana do zmian celów strategicznych, jak również do zmian zakresu prowadzonej działalności, bądź otoczenia biznesowego organizacji. Struktura organizacyjna Spółki jest opisana w Regulaminie organizacyjnym. Działalnością Spółki kieruje Zarząd, którego skład został przedstawiony w punkcie B.1.1.

Do wspomagania realizacji zadań Spółki należących do kompetencji kilku komórek organizacyjnych powołane zostały komitety:

- 1) Komitet Inwestycyjny
- 2) Komitet Inwestycyjny ds. środków własnych
- 3) Komitet Projektowy
- 4) Komitet Kredytowy
- 5) Komitet Strategiczny
- 6) Komitet Sprzedaży
- 7) Komitet ds. Jakości Danych
- 8) Komitet ds. Zmian w Systemach IT
- 9) Komitet ds. Bezpieczeństwa IT
- 10) Komitet ds. Klienta

Celem komitetów jest przedstawianie Zarządowi Spółki problemów w istniejących kierunkach polityki działań Spółki, wniosków i rekomendacji w oparciu o przeprowadzone analizy i badania w zakresie realizowanych zadań oraz zapewnienie wykonania decyzji podjętych przez Zarząd Spółki.

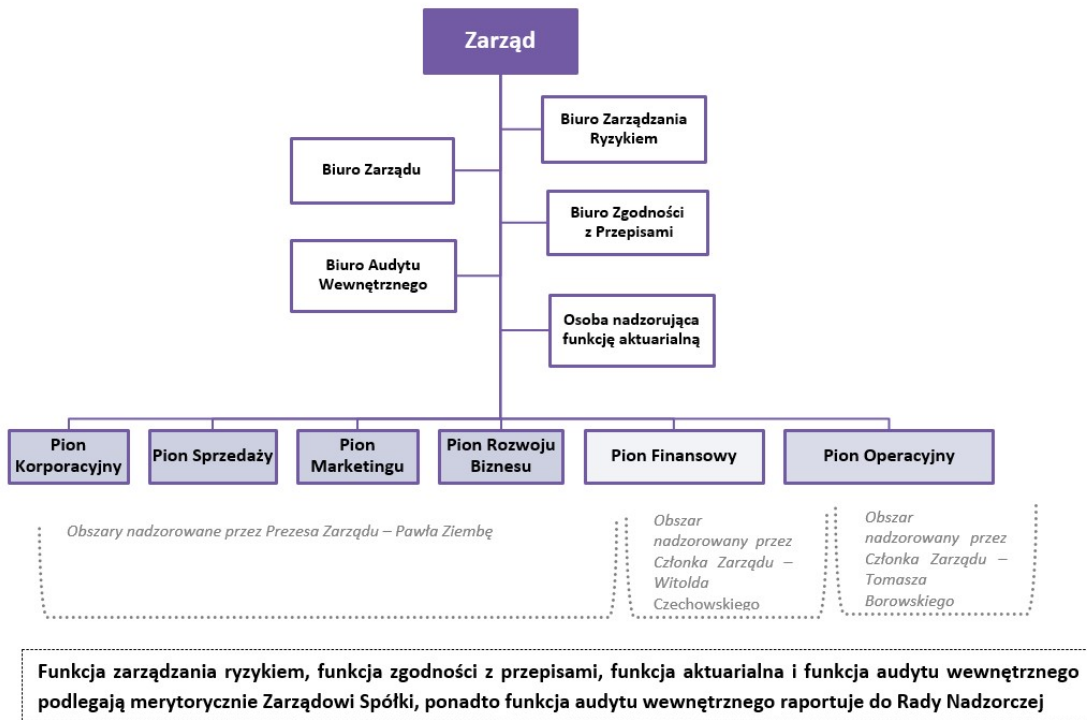
W Spółce zostały wdrożone następujące funkcje kluczowe:

- 1) Funkcja Aktuariałna, nadzorowana przez Głównego Aktuariusza Spółki
- 2) Funkcja Audytu Wewnętrznego, nadzorowana przez Kierownika Biura Audytu Wewnętrznego
- 3) Funkcja Zgodności z Przepisami („Compliance”), nadzorowana przez Głównego Specjalistę ds. Zgodności z Przepisami
- 4) Funkcja Zarządzania Ryzykiem, nadzorowana przez Dyrektora Biura Zarządzania Ryzykiem.

Umiejscowienie funkcji kluczowych w strukturze organizacyjnej Spółki zapewnia im odpowiednią niezależność operacyjną.

Zarząd Spółki powołuje osobę nadzorującą funkcję kluczową. Osobami wykonującymi czynności w ramach funkcji kluczowych są wszyscy pracownicy realizujący zadania w ramach danej funkcji. Opis zadań i sposobu wdrożenia poszczególnych funkcji kluczowych zawarty jest w punktach: B.3 – B.6.

Schemat organizacyjny Spółki

B.1.3 INFORMACJA I ŚCIEŻKI RAPORTOWANIA

W Spółce zapewniony jest przepływ informacji, potrzebnych do bieżącej realizacji zadań oraz służących do oceny ich realizacji. System komunikacji, zarówno wewnętrznej, jak i zewnętrznej gwarantuje, że każdy pracownik ma dostęp do informacji niezbędnych do wykonywania przez niego obowiązków.

Procesy komunikacyjne wspierają osiągnięcie celów poprzez efektywny przepływ informacji w obrębie organizacji.

Zarząd i kadra kierownicza mają obowiązek przekazywać pracownikom jednoznaczne komunikaty, które określają oczekiwane postawy pracowników i zakres ich obowiązków, a także ich rolę w organizacji.

Wewnętrzny przepływ informacji zapewnia wewnętrzna poczta elektroniczna, wewnętrzna sieć intranet, bezpośrednie kontakty pomiędzy pracownikami, dyskusje, spotkania oraz zebrania. Istniejące kanały komunikacji umożliwiają pracownikom zgłaszanie istotnych problemów.

Organizacja wewnętrzna ścieżek raportowania opiera się na następujących rodzajach powiązań:

- (i) bezpośredniej zależności służbowej, przy której przełożony ma prawo decydować o zadaniach, jakie powinni wykonywać podwładni i wydawać im polecenia.
- (ii) kompetencji rzeczowej, przy której przełożony komórki organizacyjnej, mimo że nie ma prawa wydawania poleceń pracownikom innych komórek organizacyjnych, może kontrolować pracę tych osób w zakresie swojej kompetencji rzeczowej, jak również może im udzielać - w porozumieniu z ich

przełożonymi – wskazówek, wytycznych oraz instrukcji, dotyczących metod wykonywanej pracy lub poszczególnych zadań.

(iii) w przypadku nieobecności przełożonego jego obowiązki i uprawnienia, przejmuje wyznaczony zastępca lub członek Zarządu, odpowiedzialny za prace danej komórki organizacyjnej.

Szczegółowe zasady dotyczące raportowania są określone w poszczególnych regulacjach wewnętrznych.

B.1.4 ZASADY DOTYCZĄCE WYNAGRADZANIA

W Spółce stosuje się politykę wynagradzania opartą na następujących podstawowych standardach:

Standard 1

Spółka prowadzi jasne, przejrzyste i skuteczne zarządzanie w zakresie wynagrodzeń, obejmujące nadzór nad zasadami i praktykami dotyczącymi wynagradzania oraz ich zgodności z obowiązującymi przepisami oraz regulacjami wewnętrznymi.

Standard 2

Zasady dotyczące wynagradzania są skonstruowane zgodnie z obowiązującymi przepisami powszechnymi, jak i regulacjami wewnętrznymi, w sposób uwzględniający strategię biznesową Spółki, jej długoterminowe cele, wewnętrzną organizację Spółki oraz charakter, skalę i złożoność ryzyk charakterystycznych dla jej działalności.

Standard 3

Z zastrzeżeniem obowiązków pracowniczych wynikających z przepisów powszechnych, zasady dotyczące wynagradzania przyczyniają się do prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i nie zachęcają do podejmowania ryzyka przekraczającego limity tolerancji ryzyka Spółki lub działań zagrażających utrzymaniu właściwego poziomu kapitału.

Standard 4

Zasady dotyczące wynagradzania są skonstruowane w sposób uwzględniający zapobieganie konfliktom interesów, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów takich jak ocena ryzyka, zarządzanie aktywami, zarządzanie ryzykiem, audyt wewnętrzny, zgodność z przepisami oraz osób ustanawiających, zatwierdzających i weryfikujących politykę wynagradzania i umowy o pracę.

Standard 5

Z zastrzeżeniem norm zawartych w przepisach powszechnych, wysokość odpraw powinna być uzależniona od wyników osiągniętych przez cały okres pracy, a system odpraw nie powinien nagradzać złych wyników pracy, jak i negatywnych bądź nieetycznych zachowań.

Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu, jak również osób pełniących funkcje kluczowe, są ustalane zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, wytycznymi organu nadzoru oraz regulacjami wewnętrznymi Spółki. Przy ustalaniu wynagrodzenia bierze się pod uwagę przede wszystkim strategię Spółki i jej cele długookresowe, strategię zarządzania ryzykiem oraz profil ryzyka.

Walne Zgromadzenie ustala stałe wynagrodzenie dla Członków Rady Nadzorczej. W 2018 roku Spółka wypłacała stałe wynagrodzenie członkom Rady. Członkowie Rady Nadzorczej nie otrzymują wynagrodzenia zmiennego.

Rada Nadzorcza ustala zasady i wysokość wynagrodzenia Członków Zarządu oraz inne warunki umów zawieranych z Członkami Zarządu, adekwatne do zajmowanego stanowiska, kwalifikacji zawodowych oraz jakości świadczonej pracy. Wynagrodzenie członków Zarządu składa się z części stałej i zmiennej, przy czym stały komponent wynagrodzenia stanowi odpowiednio wysoką część wynagrodzenia całkowitego. Zmienny składnik wynagrodzenia nie stanowi zachęty do podejmowania nadmiernego ryzyka w działalności Spółki. Podstawa do określenia łącznej wysokości zmiennego składnika wynagrodzenia uwzględnia ocenę ogólnych wyników Spółki oraz ocenę kryteriów finansowych i niefinansowych. Rada Nadzorcza dokonuje weryfikacji spełnienia przez Członków Zarządu kryteriów i warunków uzasadniających uzyskanie zmiennych składników wynagrodzenia przed wypłatą całości lub części tego wynagrodzenia. Płatność znacznej części wynagrodzenia zmiennego jest odroczone w czasie, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa.

Nadzór nad wprowadzeniem i realizacją polityki wynagradzania w odniesieniu do osób pełniących kluczowe funkcje sprawuje Zarząd Spółki. Wynagrodzenie osób nadzorujących funkcje kluczowe składa się z części stałej i zmiennej, z uwzględnieniem odroczenia w czasie płatności adekwatnej części wynagrodzenia zmiennego.

Zasady wynagradzania pracowników Spółki uregulowane są w przepisach wewnętrznych Spółki, takich jak Polityka wynagradzania i Regulamin wynagradzania. Pracownikowi przysługuje wynagrodzenie za pracę w wysokości określonej w indywidualnie uzgodnionej umowie o pracę, odpowiednie do rodzaju wykonywanej pracy i kwalifikacji wymaganych przy jej wykonywaniu, ilości i jakości świadczonej pracy oraz praktyki rynkowej. Obok wynagrodzenia zasadniczego pracownik może być objęty programem premiowym adekwatnym do rodzaju i charakteru wykonywanej pracy (premia prowizyjna dla pracowników sprzedaży, premia za realizację celów w ramach systemu zarządzania przez cele). Pracownik może być objęty co najwyżej jednym programem premiowym. W wyjątkowych sytuacjach pracodawca może zdecydować o przyznaniu pracownikowi nagrody, m.in. za przejawianie przez pracownika ponadprzeciętnej inicjatywy w pracy, lub za istotne podniesienie jakości pracy i realizację zadań szczególnych. Pracownicy otrzymują świadczenia wynikające z obowiązujących przepisów prawa oraz mogą korzystać ze świadczeń dodatkowych, takich jak np. prywatna opieka medyczna czy ubezpieczenia na życie.

Spółka nie stosuje form wynagradzania w postaci akcji lub opcji na akcje i nie oferuje dodatkowych programów emerytalno-rentowych lub programów wcześniejszych emerytur.

Spółka nie zawarła istotnych transakcji z udziałowcami, osobami wywierającymi znaczący wpływ na Spółkę oraz z członkami organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego.

B.2 WYMOGI DOTYCZĄCE KOMPETENCJI I REPUTACJI

B.2.1 OGÓLNE STANDARDY ZARZĄDZANIA ZASOBAMI LUDZKIMI

W 2018 roku w Spółce obowiązywały następujące standardy w obszarze zarządzania zasobami ludzkimi:

Standard 1

Spółka nie toleruje żadnej formy dyskryminacji, w szczególności ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, pochodzenie etniczne, wyznanie lub orientację seksualną.

Standard 2

Opis stanowiska pracy powinien wskazywać zadania i zakres odpowiedzialności na konkretnym stanowisku pracy oraz opisywać niezbędne wymagania dotyczące umiejętności, wiedzy i doświadczenia.

Standard 3

Rekrutacja prowadzona jest w sposób zapewniający obiektywizm procesu selekcji kandydatów przy wykorzystaniu m.in. narzędzia diagnostycznego, wywiadu standaryzowanego, wywiadów panelowych, itp. O ile to możliwe lub zasadne, w procesie rekrutacji kandydat powinien zostać oceniony przynajmniej przez dwóch przedstawicieli Spółki.

Standard 4

Wybrani kandydaci na żądanie Spółki powinni wykazać, że posiadają wymagane umiejętności, wiedzę, doświadczenie oraz charakteryzują się uczciwością potrzebną do pracy na obsadzonym stanowisku. Spółka weryfikuje dokumentację potwierdzającą kwalifikacje i reputację wybranego kandydata, w tym jego:

- 1) wykształcenie
- 2) przebieg dotychczasowego zatrudnienia
- 3) zaświadczenia lub oświadczenia wymagane ogólnie obowiązującymi przepisami prawa

Standard 5

Potencjalne konflikty interesów wymagają identyfikacji oraz wskazania sposobu zarządzania nimi.

Standard 6

Ocena wyników pracy jest przeprowadzana regularnie. Ocena uwzględnia realizację wyznaczonych pracownikowi celów, zadań oraz kompetencji pracownika. Zadaniem regularnego procesu ewaluacyjnego jest rozpoznawanie i rozwijanie indywidualnych talentów.

Standard 7

Pracownicy są zobowiązani do stosowania się do wymogów prawnych oraz formalnych, wewnętrznych polityk i zasad postępowania. Pracownicy mają obowiązek aktywnie aktualizować wiedzę, dotyczącą wykonywanych zadań i obszaru odpowiedzialności, oraz wykorzystywać dostępne informacje w bieżącej pracy.

B.2.2 WYMOGI DOTYCZĄCE KOMPETENCJI

Zasady dotyczące kompetencji i reputacji obowiązujące w Spółce w 2018 roku są opisane w stosownych regulacjach wewnętrznych, w tym przede wszystkim w Polityce w zakresie wymogów kompetencji i reputacji („Polityka Fit&Proper”) oraz regulaminach funkcji kluczowych. Polityka Fit&Proper określa zasady w zakresie:

- 1) identyfikowania stanowisk, na których zmiana osoby wykonującej obowiązki wymaga zgłoszenia organowi nadzoru lub Rady Nadzorczej Spółki

- 2) oceny ciągłego spełniania wymogów dotyczących kompetencji i reputacji przez osoby na kluczowych stanowiskach oraz w procesie rekrutacji kandydata na takie stanowisko
- 3) zaistnienia okoliczności, które stanowią podstawę do przeprowadzenia ponownej oceny spełniania wymogów dotyczących kompetencji i reputacji przez konkretną osobę

Członkiem Zarządu może być osoba, która spełnia łącznie następujące wymagania:

- 1) posiada pełną zdolność do czynności prawnych
- 2) posiada wyższe wykształcenie uzyskane w Rzeczypospolitej Polskiej, lub uzyskane w innym państwie wykształcenie, będące wykształceniem wyższym w rozumieniu właściwych przepisów tego państwa
- 3) nie była skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe prawomocnym wyrokiem sądu
- 4) daje rękojmię prowadzenia spraw zakładu w sposób należyty

Co najmniej połowa członków Zarządu, w tym Prezes Zarządu oraz członek Zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem muszą posiadać:

- 1) udowodnioną znajomość języka polskiego
- 2) doświadczenie zawodowe niezbędne do zarządzania zakładem ubezpieczeń

Osobą nadzorującą funkcję kluczową w zakładzie ubezpieczeń może być osoba, która spełnia łącznie następujące wymagania:

- 1) posiada pełną zdolność do czynności prawnych
- 2) posiada wyższe wykształcenie uzyskane w Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym państwie
- 3) nie była skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe prawomocnym wyrokiem sądu
- 4) posiada doświadczenie zawodowe niezbędne do wykonywania nadzorowanej kluczowej funkcji
- 5) daje rękojmię wykonywania zadań w sposób należyty

Regulaminy funkcji kluczowych określają cele, zakres, organizację i zadania funkcji kluczowych jako elementu systemu zarządzania Spółki.

Zgodnie z obowiązującymi zasadami, pracownicy Spółki powinni posiadać taki poziom wiedzy, umiejętności i doświadczenia, który pozwoli im skutecznie i efektywnie wypełniać powierzone zadania i obowiązki, wynikające z ustalonych celów Spółki.

Właściwy poziom kompetencji kadry pracowniczej zapewniają: staranny proces rekrutacji, regularne szkolenia wewnętrzne i zewnętrzne, a także wsparcie indywidualnego kształcenia pracowników.

Przy zatrudnianiu osób wykonujących czynności dystrybucyjne zakładu ubezpieczeń (tj. wybranych pracowników Departamentu Sprzedaży) stosuje się zasady określone w ustawie o dystrybucji ubezpieczeń. Dopuszcza się zatrudnienie jedynie osoby, które spełnią łącznie następujące wymagania:

- a. złoży oświadczenie o pełnej zdolności do wykonywania czynności prawnych;
- b. dostarczą informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności za przestępstwa określone w ustawie o dystrybucji ubezpieczeń (przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, przeciwko ochronie informacji, przeciwko wiarygodności dokumentów, przeciwko mieniu, przeciwko obrotowi gospodarczemu, przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, skarbowe);
- c. udokumentuje posiadanie wykształcenia średniego lub średniego branżowego;
- d. daje rękojmię należytego wykonywania czynności dystrybucyjnych.

Dodatkowo, czynności dystrybucyjne zakładu ubezpieczeń mogą być wykonywane przez pracowników, którzy zdali egzamin dla osób ubiegających się o wykonywanie czynności dystrybucyjnych zakładu ubezpieczeń. Egzamin jest przeprowadzany zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 21 sierpnia 2018 r. w sprawie egzaminu dla osób ubiegających się o wykonywanie czynności agencyjnych, czynności dystrybucyjnych zakładu ubezpieczeń oraz czynności dystrybucyjnych zakładu reasekuracji.

Przed złożeniem oferty zatrudnienia kandydat do pracy w Spółce składa oświadczenie o niekaralności za przestępstwa określone w ustawie z 12 kwietnia 2018 o zasadach pozyskiwania informacji o niekaralności osób ubiegających się o zatrudnienie i osób zatrudnionych w podmiotach sektora finansowego.

Ocena kompetencji danej osoby obejmuje ocenę jej kwalifikacji zawodowych i formalnych, wiedzy oraz odpowiedniego doświadczenia w sektorze ubezpieczeniowym, innych sektorach finansowych lub innych rodzajach działalności oraz uwzględnia obowiązki powierzone tej osobie. Jeśli ma to znaczenie dla wykonywania obowiązków pracowniczych, ocena obejmuje również umiejętności w dziedzinie ubezpieczeń, finansów, rachunkowości, aktuariatu i zarządzania.

W Spółce ocena wymagań dotyczących kompetencji dokonywana jest:

- 1) w procesie selekcji kandydata
- 2) w ramach oceny okresowej dokonywanej nie rzadziej niż raz w roku kalendarzowym

Szczegółowe wymagania dotyczące udokumentowania kompetencji uregulowano w stosownych przepisach wewnętrznych oraz w opisach stanowisk pracy.

B.2.3 OCENA REPUTACJI

Spółka i jej pracownicy mają obowiązek:

- 1) zawsze postępować uczciwie i zgodnie z prawem, aby chronić zasoby Spółki oraz jej aktywa materialne i niematerialne
- 2) budować i podtrzymywać opartą na zaufaniu kulturę korporacyjną, w której oszustwa, nadużycia i korupcja nie mogą być tolerowane
- 3) prezentować najwyższe standardy etyczne w relacjach z partnerami biznesowymi i klientami.

Wszyscy pracownicy zobowiązani są do stosowania zasad określonych w Kodeksie etyki biznesu Vienna Insurance Group, jak również do postępowania zgodnie z Zasadami dobrych praktyk ubezpieczeniowych Polskiej Izby Ubezpieczeń. Pracownicy raz do roku składają oświadczenie dotyczące stosowania się do wyżej wymienionych zasad.

Ocena reputacji obejmuje ocenę uczciwości danej osoby w oparciu o informacje dotyczące jej postępowania w życiu zawodowym, w tym dotyczące kwestii prawno-karnych, karno-skarbowych, udziału w postępowaniach sądowych w związku ze sprawami gospodarczymi i pełnienia funkcji w innych podmiotach, mających znaczenie do celów oceny.

Weryfikację reputacji członków Zarządu oraz osób pełniących funkcje kluczowe Spółki przeprowadza:

- 1) przy powoływaniu, na podstawie wypełnionego i złożonego Formularza dla członków i kandydatów na członków zarządów i Rad Nadzorczych krajowych zakładów ubezpieczeń oraz dyrektorów i zastępców dyrektorów głównych oddziałów zagranicznych zakładów ubezpieczeń, zaświadczenia o niekaralności oraz innych stosownych oświadczeń.
- 2) corocznie, na podstawie stosownych oświadczeń.

B.3 SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

System zarządzania ryzykiem uregulowano w dokumentacji wewnętrznej Spółki. System podlega regularnym przeglądom i badaniu adekwatności do skali działalności i profilu ryzyka. Rada Nadzorcza, Zarząd Spółki, a w szczególności Członek Zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem, są aktywnie zaangażowani w nadzorowanie prowadzenia działalności przez Spółkę zgodnie z zasadami zarządzania ryzykiem. Osoba nadzorująca funkcję zarządzania ryzykiem wraz z właścicielami ryzyk (osobami odpowiedzialnymi za zarządzanie poszczególnymi obszarami działalności Spółki) pełnią podstawowe role w systemie zarządzania ryzykiem. Informacje dotyczące systemu są regularnie prezentowane Zarządowi Spółki oraz Radzie Nadzorczej.

Spółka wdrożyła system zarządzania ryzykiem adekwatny do charakteru, skali i złożoności ryzyk charakterystycznych dla swojej działalności.

Organizację systemu zarządzania ryzykiem w Spółce przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Organizacja systemu zarządzania ryzykiem

1 linia obrony – odpowiedzialność	2 linia obrony – monitorowanie i raportowanie	3 linia obrony – nadzór
Zarząd	Osoba sprawująca nadzór nad funkcją Compliance	Audyt wewnętrzny
Kadra kierownicza	Osoba nadzorująca funkcję zarządzania ryzykiem	Komitet Audytu (Rada Nadzorcza)
Pracownicy	Osoba nadzorująca funkcję aktuarialną	
Wszyscy pracownicy:	<ul style="list-style-type: none"> Akceptacja procedur zarządzania ryzykiem 	<ul style="list-style-type: none"> Niezależna ocena adekwatności procesu zarządzania ryzykiem
<ul style="list-style-type: none"> Zarządzanie ryzykiem na poziomie operacyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> Powiązanie zarządzania ryzykiem ze strategią Spółki 	
<ul style="list-style-type: none"> Postępowanie zgodnie z zatwierdzonymi procedurami wewnętrznymi 	<ul style="list-style-type: none"> Doradzanie i koordynowanie działań właścicieli biznesowych 	
<ul style="list-style-type: none"> Identyfikowanie i ocena ryzyka 	<ul style="list-style-type: none"> Identyfikowanie trendów, synergii i szans 	
Właściciele ryzyk (zgodnie z Załącznikiem II) poza powyższym:	<ul style="list-style-type: none"> Kontakt pomiędzy trzecią i pierwszą linią obrony 	
<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie procedur zarządzania ryzykiem 		
<ul style="list-style-type: none"> Doradzanie i koordynowanie działań właścicieli biznesowych 		
<ul style="list-style-type: none"> Powiązanie zarządzania ryzykiem ze strategią Spółki 		
<ul style="list-style-type: none"> Identyfikacja trendów, synergii i szans 		

Główne procesy systemu zarządzania ryzykiem służące monitorowaniu oraz raportowaniu ryzyk:

- 1) wyliczenia dotyczące Kapitałowego Wymogu Wyfłacalności oraz Środków Własnych na pokrycie wymogów zgodnie z systemem Wyfłacalność II
- 2) wyliczenie Kapitału Ekonomicznego (identyfikacja i aktualizacja istotnych ryzyk nieuwjętych w specyfikacji do wyliczeń wymogów kapitałowych, dla których zostanie wykonana wycena ilościowa; ustalenie szoków do wyliczenia rozmiaru poszczególnych ryzyk; ustalenie korelacji pomiędzy ryzykami/podklasami/klasami)
- 3) wyznaczenie aktualnego profilu ryzyka dla Kapitału Ekonomicznego
- 4) wyznaczenie limitów ryzyk/klas ryzyk dla Kapitału Ekonomicznego, a tym samym apetytu na ryzyko/klasę ryzyka i docelowego profilu ryzyka
- 5) wykonywanie procesów związanych z przeprowadzeniem inwentaryzacji ryzyk oraz systemem kontroli wewnętrznej, w tym analiza najwyższych ryzyk Spółki, oraz zatwierdzenie raportów przez Zarząd
- 6) przeprowadzanie procesu ORSA (Własna ocena ryzyk i wyfłacalności) zgodnie z Polityką ORSA

Osiąganie celów biznesowych Spółki odbywa się z uwzględnieniem istniejących ryzyk. Spółka stosuje do ilościowej wyceny ryzyk Kapitałowy Wymóg Wyfłacalności, natomiast do celów wewnętrznego systemu Kapitał Ekonomiczny („ECaR”). Stosowane metody identyfikacji i wyceny ryzyk związanych z prowadzoną działalnością są dostosowane do profilu, skali i złożoności danego ryzyka. Poszczególne ryzyka podlegają zarządzaniu i monitorowaniu przez właścicieli poszczególnych ryzyk lub klas ryzyk, natomiast funkcja zarządzania ryzykiem pełni rolę wspierającą i doradczą przy identyfikacji nowych ryzyk, raportowaniu wcześniej zidentyfikowanych ryzyk oraz tworzeniu i aktualizacji procedur opisujących procesy zarządzania poszczególnymi ryzykami. Spółka zarządza istotnymi ryzykami występującymi w ramach prowadzonej działalności biznesowej. Zarząd Spółki wyznacza strategię dotyczącą klas ryzyk lub istotnych ryzyk, która jest uwzględniana przy podejmowaniu decyzji na poziomie operacyjnym i strategicznym. Spółka, działając zgodnie z obowiązującym prawem, przestrzega także wytycznych i zasad obowiązujących w grupie VIG, gwarantując spójne podejście do zarządzania ryzykiem w całej grupie kapitałowej.

System zarządzania ryzykiem określa możliwe strategie dotyczące zidentyfikowanych ryzyk. Poniższa tabela przedstawia strategie dotyczące ryzyk zidentyfikowanych w Spółce.

Tabela 5. Strategie dotyczące ryzyk zidentyfikowanych w Spółce

Apetyt na ryzyko	Strategia ryzyka	Opis
Powyżej 200%	Podejmowanie większego ryzyka	Rozmiar ryzyka jest niski w stosunku do ustalonego limitu. Aktywnie szukamy możliwości zwiększenia ryzyka w celu zwiększenia zysku. Ta strategia nie dotyczy ryzyka operacyjnego.
125%-200%	Akceptacja ryzyka	Rozmiar ryzyka jest na pożądanym poziomie. Kontrole działają właściwie, mało prawdopodobne, aby działania mitygujące były potrzebne. Akceptujemy zwiększenie rozmiaru ryzyka jeśli się pojawi.
100%-125%	Unikanie ryzyka	Rozmiar ryzyka zbliża się do limitu. Kontrole powinny być poprawione, a ryzyko musi być monitorowane. Istnieje obawa przekroczenia limitu. Unikamy zwiększenia rozmiaru ryzyka.
Poniżej 100%	Redukcja ryzyka	Rozmiar ryzyka przewyższa limit. Niezbędne są aktywne działania mitygujące oraz znacząca poprawa działań kontrolnych prowadzące do redukcji rozmiaru ryzyka.

ORSA, czyli własna ocena ryzyk i wypłacalności, jest wykonywana w Spółce raz w roku. Proces ORSA, przeprowadzany na podstawie Polityki ORSA, obejmuje wszelkie działania mające na celu właściwą identyfikację, wycenę i zarządzanie istotnymi ryzykami. Proces zawiera także projekcję wyceny ryzyk (na bazie SCR i ECar) oraz środków na ich pokrycie.

ORSA jest głównym procesem systemu zarządzania ryzykiem, stąd role i odpowiedzialności w procesie są tożsame z rolami w systemie zarządzania ryzykiem (vide Tabela 4 Organizacja systemu zarządzania ryzykiem). Osoba nadzorująca funkcję zarządzania ryzykiem koordynuje proces ORSA, natomiast kluczowe role w samym procesie pełni Zarząd, właściciele ryzyk oraz funkcja aktuarialna. Zarząd, wraz z funkcją zarządzania ryzykiem oraz właścicielami ryzyk, uwzględnia wyniki własnej oceny ryzyk i wypłacalności w co najmniej następujących obszarach:

- zarządzanie kapitałem.
- planowanie działalności.
- opracowanie i tworzenie nowych produktów.

Kluczowymi elementami procesu ORSA w Spółce są:

- własna ocena ryzyk wraz z opisem dotyczącym zarządzania ryzykami na poziomie operacyjnym.
- ocena ogólnych potrzeb wypłacalności Spółki na bazie projekcji opartej o założenia planu finansowego.
- opracowanie założeń oraz wyliczenia dotyczące scenariuszy warunków skrajnych.
- ciągłe spełnienie wymogów kapitałowych oraz wymogów dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.
- jakościowa ocena ryzyk zagrażających celom strategicznym grupy kapitałowej.
- wyznaczenie profilu docelowego przez Zarząd Spółki, zgodnego z celami strategicznymi Spółki.

Wyniki procesu ORSA są podsumowywane w raporcie. Zarząd Spółki bierze aktywny udział w przeprowadzaniu procesu oraz omawia wyniki umieszczone w raporcie ORSA. Raport jest corocznie wysyłany do organu nadzoru, a najistotniejsze informacje zawarte w raporcie są prezentowane Radzie Nadzorczej Spółki.

B.4 SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

B.4.1 ZASADY OGÓLNE

Kontrola wewnętrzna jest procesem realizowanym przez Zarząd Spółki, kadrę kierowniczą oraz wszystkich pracowników w ramach ich bieżących zadań, zgodnie z procedurami wewnętrznymi opisującymi procesy biznesowe.

Elementami systemu kontroli wewnętrznej są:

a) środowisko kontroli

Środowisko kontroli jest bazą pozostałych elementów systemu kontroli wewnętrznej i obejmuje m.in. następujące czynniki: etyka, struktura organizacyjna oraz kompetencje zawodowe.

b) ocena ryzyka

Ocena ryzyka ma na celu zwiększenie prawdopodobieństwa osiągnięcia celów i obejmuje następujące etapy: ustalanie celów i monitorowanie realizacji zadań, identyfikacja ryzyka, analiza ryzyka i podejmowanie działań zaradczych.

c) działania kontrolne

Mechanizmy kontrolne to polityki i procedury, które określają zadania realizowane na poszczególnych stanowiskach pracy i które pozwalają zapewnić podjęcie odpowiednich działań w celu skoncentrowania się na istotnym ryzyku związanym z realizacją celów Spółki. Działania kontrolne służą zapobieganiu, wykrywaniu i naprawianiu błędów. Powadzone są na wszystkich szczeblach organizacji i obejmują wszystkich pracowników.

Działania kontrolne, wbudowane w procesy biznesowe, są określane i odpowiednio modyfikowane na podstawie regularnej analizy ryzyka.

d) informacja i komunikacja

W Spółce zapewniony jest przepływ informacji, potrzebnych do bieżącej realizacji zadań przez pracowników oraz służących ocenie realizacji tych zadań. System komunikacji zarówno wewnętrznej, jak i zewnętrznej gwarantuje, że każdy pracownik ma dostęp do informacji niezbędnych do wykonywania przez niego obowiązków.

e) monitorowanie

Monitorowanie jest procesem, który ocenia jakość działania systemu kontroli wewnętrznej w czasie. Proces ten odbywa się na bieżąco, w zwykłym toku operacji, lub poprzez oddzielne badania oceniające.

B.4.2 ODPOWIEDZIALNOŚĆ I UPRAWNIENIA

Zarząd Spółki jest odpowiedzialny za zaprojektowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do wielkości i stopnia złożoności działalności Spółki. Zarząd zapewnia odpowiednie określenie zakresów odpowiedzialności w systemie kontroli wewnętrznej oraz funkcjonowanie powiązanych z nią procesów. Członkowie Zarządu sprawują kontrolę nad prawidłowością wykonywania zadań w kierowanych przez nich pionach i jednostkach organizacyjnych.

Kadra kierownicza (dyrektorzy/kierownicy komórek organizacyjnych) jest odpowiedzialna za wdrożenie mechanizmów kontrolnych do procesów biznesowych w obszarach swoich kompetencji, a także za utrzymanie oraz monitorowanie skuteczności i efektywności poszczególnych kontroli. Kierownicy są zobowiązani do podejmowania decyzji w kwestiach adekwatności kontroli oraz do wprowadzania niezbędnych usprawnień. Kierownicy odpowiadają za prawidłowość zadań wykonywanych przez podległych im pracowników, w tym dokonują sprawdzania czynności lub dokumentów na określonym etapie załatwiania spraw, lub w zakresie ustalonym dla tych pracowników przez regulaminy, instrukcje, zakresy uprawnień i odpowiedzialności.

Wszyscy pracownicy w ramach wykonywanych obowiązków są odpowiedzialni za działania kontrolne, związane z realizacją określonych zadań w danym procesie biznesowym. Każdy pracownik Spółki jest zobowiązany do wykonywania swoich zadań w sposób sumienny i dokładny oraz do stosowania odpowiednich kontroli w trakcie pracy. W przypadku zidentyfikowania ryzyka lub braku odpowiedniej kontroli, którego pracownik nie jest w stanie wyeliminować samodzielnie, pracownik ma obowiązek poinformować o tym swojego przełożonego.

Funkcja zgodności z przepisami, jako integralny element systemu kontroli wewnętrznej, jest odpowiedzialna za ocenę i kontrolę ryzyka compliance. Funkcja zgodności z przepisami wspiera proces oceny systemu kontroli wewnętrznej pod kątem ryzyk związanych z zapewnieniem zgodności.

Funkcja zarządzania ryzykiem odpowiada za koordynację procesu oceny efektywności systemu kontroli wewnętrznej.

Audyt wewnętrzny jest odpowiedzialny za niezależny przegląd systemu kontroli wewnętrznej Spółki, zgodnie z zasadami zawartymi w Regulaminie Audytu wewnętrznego.

Skuteczność działania kontroli wewnętrznej monitoruje Rada Nadzorcza oraz Komitet Audytu, który może w każdym czasie żądać od Zarządu i pracowników Spółki wszelkich sprawozdań lub wyjaśnień, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i aktami wewnętrznymi Spółki.

Audyt zewnętrzny (biegły rewident) ocenia system kontroli wewnętrznej w takim zakresie, w jakim ma on wpływ na wiarygodność sprawozdania finansowego, a także na wiarygodność sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej. Wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego, a także podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej, dokonuje Rada Nadzorcza na podstawie statutu Spółki, zgodnie z rekomendacją Komitetu Audytu.

Schemat odpowiedzialności w systemie kontroli wewnętrznej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Odpowiedzialność w systemie kontroli wewnętrznej

1 linia obrony odpowiedzialność za bieżące działania	2 linia obrony monitorowanie i raportowanie	3 linia obrony niezależna ocena i nadzór
Zarząd	Osoba sprawująca nadzór na funkcją zgodności z przepisami	Audyt wewnętrzny
Kadra kierownicza	Osoba sprawująca nadzór nad funkcją zarządzania ryzykiem	Komitet Audytu
Pracownicy		Rada Nadzorcza Audyt zewnętrzny (biegły rewident)

Zgodnie z powyższym schematem odpowiedzialność za działania kontrolne w organizacji jest rozdzielona na trzy linie obrony. Dzięki takiemu podziałowi kompetencji każda osoba w organizacji ma określoną rolę do spełnienia w ramach systemu kontroli wewnętrznej.

B.4.3 OCENA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

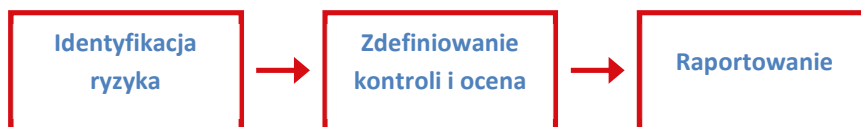
Monitoring bieżący systemu kontroli wewnętrznej odbywa się w zwykłym toku operacji. Pracownicy, przy wypełnianiu swoich obowiązków, uzyskują dowody funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.

Funkcja zgodności z przepisami monitoruje skuteczność mechanizmów kontrolnych poprzez realizację zadań określonych w rocznym planie pracy (Plan compliance).

Oceny adekwatności, skuteczności i efektywności systemu kontroli wewnętrznej dokonuje Audyt wewnętrzny na podstawie realizowanych zadań audytowych.

Raz w roku przeprowadzany jest przegląd oceny wydajności i efektywności systemu kontroli wewnętrznej, zgodnie z harmonogramem i instrukcjami dostarczonymi przez osoby odpowiedzialne za koordynację procesu w ramach grupy VIG. Przegląd jest przeprowadzany przez funkcję zarządzania ryzykiem we współpracy z funkcją zgodności z przepisami oraz właścicielami ryzyk.

Schemat oceny efektywności systemu kontroli wewnętrznej

B.4.4 FUNKCJA ZGODNOŚCI Z PRZEPISAMI

Funkcja zgodności z przepisami działa na podstawie Regulaminu funkcji zgodności z przepisami oraz Polityki compliance.

Funkcja zgodności z przepisami jest elementem systemu kontroli wewnętrznej i jej zadania obejmują:

- 1) doradzanie Zarządowi i Radzie Nadzorczej Spółki w zakresie zgodności wykonywania działalności ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej z przepisami prawa
- 2) ocenę możliwego wpływu wszelkich zmian stanu prawnego na operacje Spółki
- 3) określenie i ocenę ryzyka związanego z nieprzestrzeganiem przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Spółkę standardów postępowania

Powyższe zadania są wypełniane m.in. poprzez:

- 1) mapowanie procesów z kluczowymi wymaganiami
- 2) identyfikację, ocenę i kontrolę ryzyka braku zgodności
- 3) monitorowanie zgodności z kluczowymi wymaganiami na podstawie rocznych planów compliance
- 4) monitorowanie relacji z regulatorem
- 5) dokumentowanie nieprawidłowości i naruszeń
- 6) raportowanie do Zarządu i Rady Nadzorczej: informacji o istotnych działaniach, ryzykach i statusie Spółki z punktu widzenia ryzyka braku zgodności
- 7) podnoszenie świadomości związanej ze zgodnością z przepisami wśród pracowników

W celu zapewnienia niezależności operacyjnej funkcja zgodności z przepisami jest usytuowana w Biurze Zgodności z Przepisami. Biuro Zgodności z Przepisami realizuje zadania przypisane do drugiej linii obrony w systemie kontroli wewnętrznej. Osoba nadzorująca funkcję zgodności z przepisami raportuje merytorycznie w zakresie planowanych i realizowanych działań bezpośrednio do Zarządu Spółki.

B.5 FUNKCJA AUDYTU WEWNĘTRZNEGO

Funkcja audytu wewnętrznego jest realizowana przez Biuro Audytu Wewnętrznego, które jest usytuowane poza strukturą pionów i podlega merytorycznie Zarządowi Spółki. Osobą nadzorującą funkcję audytu wewnętrznego jest Kierownik Biura Audytu Wewnętrznego.

Celem audytu wewnętrznego jest wspieranie Zarządu w osiągnięciu wytyczonych celów, poprzez ocenę efektywności i monitorowanie systemu kontroli wewnętrznej, oraz przyczynianie się do usprawnienia zarządzania ryzykiem, systemem kontroli wewnętrznej i procesami biznesowymi.

Zadania audytu wewnętrznego są realizowane zgodnie z zasadami określonymi w Regulaminie Audytu wewnętrznego. Zakres czynności wykonywanych przez audyt wewnętrzny obejmuje m.in.:

- 1) ocenę adekwatności, skuteczności i efektywności systemu kontroli wewnętrznej poprzez realizację zadań audytowych
- 2) przygotowanie i realizację rocznego planu audytu
- 3) opracowanie programów zadań audytowych i realizację czynności audytowych zgodnie z przyjętą metodyką
- 4) opracowywanie sprawozdań i informacji o wynikach audytu wewnętrznego, wydawanie rekomendacji i zaleceń oraz monitorowanie realizacji wydawanych rekomendacji i zaleceń

- 5) wskazywanie kierownikom komórek organizacyjnych potencjalnych zagrożeń i kierunków prawidłowego działania oraz wnioskowanie o modyfikację mechanizmów kontroli wewnętrznej
- 6) kontrolę realizacji wniosków i zaleceń pokontrolnych kierowanych do Spółki przez zewnętrzne organy kontrolne
- 7) współpracę z audytorem zewnętrznym
- 8) współpracę z Radą Nadzorczą oraz Komitetem Audytu

Niezależność operacyjna audytu wewnętrznego jest zapewniona poprzez umiejscowienie tej funkcji w trzeciej linii obrony, w ramach systemu kontroli wewnętrznej.

Ponadto, niezależność i obiektywność audytu wewnętrznego jest zagwarantowana odpowiednimi zapisami Regulaminu Audytu wewnętrznego. Powyższe przejawia się m.in. poprzez brak udziału audytu wewnętrznego w procesach operacyjnych i biznesowych, które później są przedmiotem badania, co zapewnia obiektywizm w przypadku badania powodującego konflikt interesów pomiędzy badanymi jednostkami. Uprawnienia funkcji audytu są zagwarantowane odpowiednimi zapisami Regulaminu Audytu wewnętrznego. Funkcja audytu przynajmniej raz na kwartał raportuje bezpośrednio do Rady Nadzorczej oraz Zarządu. Zarząd raz w roku, zgodnie z zatwierdzonym planem audytu, po zasięgnięciu opinii Rady Nadzorczej, zatwierdza zasoby niezbędne do realizacji powierzonych zadań. Audyt dokłada starań, aby działać zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Audytu Wewnętrznego (IIA) i Kodeksem etyki audytora wewnętrznego.

B.6 FUNKCJA AKTUARIALNA

Funkcja aktuarialna działa na podstawie Regulaminu funkcji aktuarialnej.

1. Funkcję aktuarialną w Spółce wykonują:
  - a) Główny Aktuariusz, jako osoba nadzorująca tę funkcję
  - b) pracownicy Zespołu ds. Aktuariat w Departamencie Aktuariat i Raportowania, jako osoby wykonujące czynności należące do tej funkcji
  - c) pracownicy Departamentu Zarządzania Produktami, jako osoby wykonujące czynności należące do tej funkcji
  - d) inne osoby umocowane na podstawie aktów Spółki lub stosunków cywilnoprawnych do wykonywania czynności w ramach przedmiotowej funkcji
2. Czynności w ramach funkcji mogą być wykonywane przez pracowników Spółki lub mogą być powierzone w drodze outsourcingu ekspertom zewnętrznym, z uwzględnieniem wymogów wynikających z przepisów powszechnych, jak i uregulowań wewnętrznych Spółki.
3. Spółka, w odniesieniu do funkcji aktuarialnej, zapewnia adekwatne kontrole wewnętrzne, dotyczące obliczania i ustalania rezerw techniczno-ubezpieceniowych na podstawie stosownych przepisów wewnętrznych Spółki.
4. Cele realizowane przez funkcję aktuarialną to:
  - a) ustalanie wartości rezerw techniczno-ubezpieceniowych tworzonych dla celów systemu Wypłacalność II
  - b) ustalanie wartości rezerw techniczno-ubezpieceniowych dla celów rachunkowości
  - c) zapewnienie adekwatności metodyki stosowanych modeli, jak również założeń przyjętych do ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieceniowych tworzonych dla celów systemu Wypłacalność II
  - d) ocena, czy dane wykorzystane do ustalania rezerw techniczno-ubezpieceniowych tworzonych dla celów wypłacalności są wystarczające i czy są odpowiedniej jakości

- e) porównywanie najlepszych oszacowań z danymi wynikającymi ze zgromadzonych doświadczeń
- f) informowanie Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki o wiarygodności i adekwatności ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych tworzonych dla celów systemu Wyfłacalność II
- g) nadzorowanie ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych tworzonych dla celów systemu Wyfłacalność II w przypadkach stosowania przybliżeń, w tym podejścia indywidualnego
- h) wyrażanie opinii na temat ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia
- i) wyrażanie opinii na temat adekwatności rozwiązań w zakresie reasekuracji
- j) wnoszenie wkładu w efektywne wdrażanie systemu zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie:
  - modelowania ryzyka leżącego u podstaw obliczeń kapitałowego wymogu wyfłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego
  - własnej oceny ryzyka i wyfłacalności Spółki
- k) przygotowywanie raportu funkcji aktuarialnej i przedkładanie go Zarządowi Spółki co najmniej raz w roku, w terminie każdorazowo uzgodnionym z Zarządem

B.7 OUTSOURCING

Spółka może korzystać z usług podmiotów zewnętrznych, w zakresie niezbędnym do prowadzenia bieżącej działalności biznesowej, wynikającym z przepisów powszechnych lub regulacji organów nadzoru.

Spółka przewiduje możliwość zlecenia podmiotom zewnętrznym czynności ubezpieczeniowych dozwolonych przepisami oraz innych niż ubezpieczeniowe czynności podstawowych lub ważnych, które określa Polityka outsourcingu. Za podstawowe lub ważne Spółka uznaje czynności ubezpieczeniowe, usługi związane z zapewnieniem bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego oraz usługi administrowania i utrzymania infrastruktury Data Center i Data Recovery Center.

W 2018 roku Spółka zlecała podmiotom zewnętrznemu następujące czynności podstawowe lub ważne:

- ocena ryzyka ubezpieczeniowego
- ustalanie przyczyn i okoliczności zdarzeń losowych
- Usługi związane z zapewnieniem bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego
- Usługi administrowania i utrzymania infrastruktury Data Center i Data Recovery Center

Dostawcy usług są zlokalizowani w Rzeczypospolitej Polskiej i podlegają jurysdykcji prawa polskiego.

Zasady, dotyczące outsourcingu w Spółce określa Polityka outsourcingu z dnia 23 listopada 2018 roku.

Zasady te są zgodne z zapisami Ustawy, dotyczącymi outsourcingu.

Outsourcing danej usługi lub procesu musi być zgodny ze strategią Spółki oraz powinien wiązać się z korzyściami finansowymi lub niefinansowymi, wyszczególnionymi w projekcie biznesowym (będącym podstawą outsourcingu danej usługi), który wymaga zatwierdzenia przez właściwy organ Spółki.

Outsourcing nie może negatywnie wpływać na:

- 1) ogólną jakość wewnętrznych mechanizmów kontrolnych
- 2) zdolność Spółki do spełniania wymogów formalno-prawnych
- 3) poziom usług oferowanych klientom

Decyzja w sprawie podjęcia współpracy z dostawcą zewnętrznym jest podejmowana zgodnie z uprawnieniami decyzyjnymi wynikającymi z uregulowań wewnętrznych Spółki.

Zasadność outsourcingu powinna obejmować następujące aspekty:

- 1) optymalizacja kosztów obsługi
- 2) podniesienie bezpieczeństwa organizacji
- 3) dostęp do specjalistów z wielu dziedzin

- 4) poziom elastyczności
- 5) ocenę ryzyk związanych z wyodrębnieniem funkcji na zewnątrz
- 6) wstępne określenie budżetu

Polityka reguluje następujące kwestie:

- 1) odpowiedzialność za zarządzanie i nadzór nad procesem outsourcingu
- 2) zasady zarządzania ryzykiem związanym z outsourcingiem
- 3) procesy decyzyjne, dotyczące outsourcingu czynności lub funkcji
- 4) kryteria wyboru dostawców usług outsourcingu
- 5) wymagane elementy umów outsourcingu
- 6) monitorowanie usług outsourcingu
- 7) prowadzenie rejestru umów outsourcingu
- 8) procedury związane z notyfikacją usług outsourcingu

Zasady dotyczące outsourcingu podlegają corocznemu przeglądowi i aktualizacji w przypadku wprowadzenia istotnych zmian.

B.8 WSZELKIE INNE INFORMACJE

Nie było innych istotnych informacji, poza wymienionymi wcześniej.

C. PROFIL RYZYKA

Profil ryzyka nazywamy procentowy udział poszczególnych ryzyk w całym rozmiarze ryzyka. Profil Ryzyka Spółki jest wyliczany na bazie SCR (zaprezentowany w Podsumowaniu) - na potrzeby wewnętrznego systemu zarządzania ryzykiem i umieszczany w corocznym raporcie ORSA.

Środki zastosowane w celu oceny ryzyk w Spółce opisano w rozdziale dotyczącym systemu zarządzania ryzykiem. Środki te nie uległy zmianie w roku 2018.

C.1 RYZYKO AKTUARIALNE

Ryzyko śmiertelności

Ryzyko śmiertelności to ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia na życie. Ryzyko to wynika ze zmian poziomu lub zmian trendu współczynników umieralności. Może wynikać również z wahań zmienności współczynników umieralności, w przypadku gdy wzrost współczynników umieralności prowadzi do zwiększenia wartości tych zobowiązań, w tym związanych z ekstremalnymi lub wyjątkowymi zdarzeniami losowymi, takich jak katastrofy naturalne (np. powódź, huragan, trzęsienie ziemi) lub katastrofy spowodowane przez człowieka (np. katastrofa komunikacyjna, katastrofa budowlana), wywołujące szkody wielkiej wartości lub kumulację szkód (ryzyko katastroficzne w ubezpieczeniach na życie).

Zarówno wzrost współczynników śmiertelności w długim okresie w ryzyku śmiertelności, jak i jednorazowa śmierć wielu ubezpieczonych w wyniku wyjątkowego zdarzenia losowego w ryzyku katastroficznym, oznaczają zakończenie w poszczególnych okresach większej liczby umów niż przewidywano przy wycenie produktu, portfela oraz przy tworzeniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Skutki takich zdarzeń dla wyceny portfela, a więc i środków własnych Spółki, można podzielić na dwa obszary:

- utrata przewidywanych przyszłych zysków z rozwiązywanych polis

- konieczność natychmiastowego wywiązania się z dodatkowych zobowiązań z tytułu śmierci ubezpieczonych, przekraczających najlepsze oszacowanie w tym zakresie, lub nawet poziom utrzymywanych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

W przypadku oferowanych przez Spółkę terminowych ubezpieczeń na życie, ubezpieczeń na życie i dożycie oraz ubezpieczeń posagowych w ramach linii biznesowej Pozostałe ubezpieczenia na życie, największe negatywne konsekwencje wynikają z konieczności wypłaty świadczeń z tytułu śmierci większej niż zakładano liczby ubezpieczonych. Spółka nie posiada w portfelu znaczącej liczby umów ubezpieczenia w ramach linii biznesowej Pozostałe ubezpieczenia na życie.

W przypadku ubezpieczeń na życie związanych z UFK w portfelu Spółki znajdują się umowy o różnym poziomie sumy na ryzyku, czyli dodatkowej kwoty, która jest wypłacana w przypadku śmierci ubezpieczonego (ponad aktualną wartość rachunku UFK). Poziom ten zmienia się w okresie obowiązywania umowy, a może zależeć m.in. od wieku ubezpieczonego, wpływającego na relację wysokości świadczenia z tytułu śmierci do wartości rachunku, różnicy między kwotową sumą ubezpieczenia a wartością rachunku, czy też wyników inwestycyjnych, które wpływają na wszystkie wartości określone w relacji do wartości rachunku. Umowy ubezpieczenia na życie jeżeli są związane z UFK (gr III) stanowią zdecydowanie dominującą część portfela polis Spółki.

Spółka zarządza ryzykiem ubezpieczeń na życie poprzez:

- jak najwłaściwsze oszacowanie ryzyka ubezpieczeń na życie na etapie konstruowania produktu
- kontrolowanie jakości i jak najlepszej wyceny ryzyk przyjmowanych do portfela
- ograniczanie negatywnych skutków zdarzeń losowych poprzez właściwą likwidację szkód i reasekurację

Ryzyko rezygnacji z umów

Ryzyko rezygnacji z umów w ubezpieczeniach na życie to ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia na życie, wynikające ze zmian poziomu, zmian trendu lub wahań zmienności współczynników wypowiedzeń umów ubezpieczenia, odstąpień od umów ubezpieczenia, przedłużeń umów ubezpieczenia oraz wykupów ubezpieczenia.

Skutki rezygnacji ubezpieczającego z umowy ubezpieczenia dla wyceny portfela, a więc i środków własnych Spółki, wynikają z różnicy między kwotą zmniejszenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i kwotą świadczenia wykupu, wypłacaną ubezpieczającemu.

Wycena ryzyka rezygnacji z umów dokonywana jest w sposób ilościowy. Wycena jest dokonywana odrębnie w ramach wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności oraz kapitału ekonomicznego. Analiza portfela Spółki wykazała, że najbardziej praktycznym i wystarczająco skorelowanym nośnikiem ryzyka rezygnacji z umów jest obecna wartość przyszłych przepływów pieniężnych związanych z analizowanym portfelem.

Spółka zarządza ryzykiem rezygnacji z umów poprzez:

- identyfikację istotnych ryzyk w procesie rozwoju produktów przed wprowadzeniem produktu do oferty
- zwiększoną dbałość o właściwy dobór produktów do profilu klienta, dokładniejsze monitorowanie działań sprzedażowych dystrybutorów, kształtowanie oferty inwestycyjnej oraz edukowanie klientów ukierunkowane na poprawę ich wyników inwestycyjnych
- bieżącą kontrolę, tj. rozwój współczynników rezygnacji zarówno na całym portfelu umów, jak i dla poszczególnych produktów oraz dla poszczególnych dystrybutorów

Portfel Spółki jest objęty został umową reasekuracyjną stanowiącą technikę ograniczenia ryzyka aktuarialnego (ryzyka rezygnacji z umów). Zgodnie z zapisami umowy, reasekurator zobowiązany jest pokryć część strat, w przypadku realizacji scenariusza masowej rezygnacji z umów. Zastosowana technika ograniczania ryzyka aktuarialnego jest monitorowana kwartalnie.

Ryzyko ponoszonych kosztów

Ryzyko ponoszonych kosztów to ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmiany poziomu lub zmienności kosztów ponoszonych przy obsłudze umów ubezpieczenia. Ryzyko ponoszonych kosztów obsługi umów ubezpieczenia wylicza się przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości i obejmuje zdyskontowane przyszłe koszty utrzymania portfela umów czynnych.

Ekspozycja na ryzyko aktuarialne jest związana ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi wynoszącymi 2 053 678 tys. zł i opisanymi w punkcie D.2.

Spółka nie identyfikuje ryzyka koncentracji w odniesieniu do ryzyka aktuarialnego, ze względu na rodzaj prowadzonej działalności i nieistotny udział w portfelu ubezpieczeń grupowych. Ponadto w przypadku ryzyka rezygnacji z umów Spółka stosuje technikę ograniczania ryzyka poprzez reasekurację.

Poniższa tabela prezentuje wyliczone wymogi kapitałowe na koniec roku 2018 oraz 2017, przy zastosowaniu formuły standardowej dla ryzyka aktuarialnego.

Tabela 7. Wymogi kapitałowe dla ryzyka aktuarialnego

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2018
Ryzyko ubezpieczeń na życie	1 980	1 432
Ryzyko katastroficzne ubezpieczeń na życie	1 389	902
Ryzyko rezygnacji z umów	108 866	73 200
Ryzyko ponoszonych kosztów	34 564	28 315
Efekt dywersyfikacji	(16 605)	(12 732)
Ryzyko aktuarialne	130 193	91 117

Zmiana ryzyka aktuarialnego w roku 2018 wynika głównie ze spadku liczby aktywnych umów oraz zwiększenie udziału reasekuratora w scenariuszu masowej rezygnacji z umów. Spółka do celów niniejszego sprawozdania wykonała analizy wrażliwości oraz analizy testu warunków skrajnych dla ryzyka aktuarialnego.

Tabela 8. Założenia i wyniki analiz wrażliwości oraz testu warunków skrajnych dla ryzyka aktuarialnego według stanu na 31 grudnia 2018 roku.

Założenia dotyczące analiz wrażliwości oraz testu warunków skrajnych dla ryzyka aktuarialnego	Zmiana wymogu kapitałowego dla ryzyka aktuarialnego
Wymóg kapitałowy dla ryzyka aktuarialnego	91 117
Spadek śmiertelności o 5%	179
Wzrost śmiertelności o 5%	(177)
Wzrost poziomu rezygnacji z umów o 20%	(12 547)

Spadek poziomu rezygnacji z umów o 20%	15 820
Wzrost kosztów utrzymania o 10%	(3 066)
Spadek kosztów utrzymania o 10%	3 194
Masowa rezygnacja z umów na poziomie 25%	(26 842)

C.2 RYZYKO RYNKOWE

Ryzyko rynkowe związane jest z możliwością wystąpienia zdarzeń w otoczeniu, mających wpływ na wartość środków własnych poprzez zmianę wartości posiadanych aktywów oraz raportowanych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do celów wypłacalności. W ramach ryzyk rynkowych wyróżnia się:

- **ryzyko stóp procentowych** dotyczące wszystkich aktywów i zobowiązań wrażliwych na zmiany struktury terminowej stóp procentowych. Materializacja tego ryzyka może oznaczać poniesienie straty związanej ze zmianą wyceny rynkowej lub wyceny z modelu składników aktywów lub zobowiązań. W szczególności zmiana wartości stóp procentowych może prowadzić do zmniejszenia wartości aktywów dłużnych Spółki
- **ryzyko cen akcji** dotyczące wszystkich aktywów lub zobowiązań Spółki wrażliwych na zmiany rynkowych cen akcji lub wycen akcji z modelu, lub też na zmiany zmienności cen akcji. Materializacja tego ryzyka może oznaczać poniesienie straty związanej ze zmianą wyceny rynkowej lub wyceny z modelu poszczególnych składników aktywów lub pasywów. Ryzyko cen akcji obejmuje także ryzyko innych niż akcje instrumentów o charakterze udziałowym, będących składnikami bilansu Spółki
- **ryzyko spreadu kredytowego** wynikające z wrażliwości wartości składników aktywów lub zobowiązań na zmiany poziomu spreadu kredytowego – marż kredytowych (premię za ryzyko kredytowe), uwzględnionych w wycenie poszczególnych składników aktywów lub zobowiązań
- **ryzyko walutowe** dotyczące wszystkich aktywów lub zobowiązań Spółki wrażliwych na zmiany poziomu lub zmienności kursów walutowych
- **ryzyko koncentracji** wynikające z braku właściwej dywersyfikacji portfela aktywów, lub ze zbyt dużej ekspozycji na ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczego emitenta instrumentów finansowych lub grupę powiązanych emitentów. Ryzyko obejmuje wyłącznie aktywa podlegające pozostałym ryzykom rynkowym

Zarządzanie ryzykiem rynkowym oparte jest o proces monitoringu każdego z wyżej wymienionych ryzyk. Odpowiedzialności w ramach monitoringu, zarządzania i nadzoru nad ryzykiem rynkowym:

- za nadzór nad monitoringiem ryzyka rynkowego odpowiada Departament Inwestycji i Rozwoju, pod nadzorem Komitetu Inwestycyjnego
- za zarządzanie inwestycjami w zakresie środków własnych odpowiada Komitet Inwestycyjny ds. Środków Własnych
- za obszar inwestycji środków klientów odpowiada Departament Inwestycji i Rozwoju przy wsparciu Departamentu Skarbu i pod nadzorem Komitetu Inwestycyjnego
- Komitet Inwestycyjny nadzoruje i opiniuje proces zarządzania ryzykiem rynkowym.

Spółka realizuje Strategię Inwestycji uchwaloną przez Radę Nadzorczą na kolejny rok, która realizuje wymagania wynikające z zasad ostrożnego inwestora, określonych w art. 276 Ustawy. Zgodnie z powyższą

strategią utrzymywanie portfela inwestycyjnego w inwestycjach o stałym dochodzie (obligacje i lokaty terminowe) prowadzi do stabilnego i przewidywanego zwrotu z inwestycji.

Wartość aktywów finansowych stanowiących ekspozycję na ryzyko rynkowe na koniec 2018 roku wyniosła 2 239 983 tys., z czego na ryzyku klienta 1 987 492 tys. zł.

Poniższa tabela prezentuje wyliczone wymogi kapitałowe na koniec roku 2018 oraz 2017 przy zastosowaniu formuły standardowej dla ryzyka rynkowego. Główną przyczyną spadku wymogów kapitałowych dla ryzyka rynkowego jest spadek ekspozycji całkowitej.

Tabela 9. Wymogi kapitałowe dla ryzyka rynkowego

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2018
Ryzyko stóp procentowych - szok górny	5 932	5 750
Ryzyko cen akcji	74 343	20 343
Ryzyko spreadu kredytowego	3 091	3 557
Ryzyko koncentracji	11 962	11 690
Ryzyko walutowe	10 073	7 548
Efekt dywersyfikacji	(24 280)	(19 334)
Ryzyko rynkowe	81 122	29 563

Ryzyko rynkowe w roku 2018 spadło głównie ze względu na zmniejszenie ryzyka cen akcji oraz niższy poziom aktywów względem roku 2017. Największą zmianę zaobserwowano w podmodule ryzyka cen akcji. Spadek ten jest spowodowany dokładniejszym rozbięciem ekspozycji na ryzyko pierwotne przy obliczaniu wymogu kapitałowego. Nieznaczne obniżenie ryzyka walutowego wynika głównie z obniżenia wartości aktywów.

W ramach procesu Własnej oceny ryzyka i wypłacalności Spółka okresowo przeprowadza badanie wrażliwości kapitałowego wymogu wypłacalności pod wpływem zmiany egzogenicznych. Co więcej, w ramach procesu przeprowadza się analizy testów warunków skrajnych między innymi dla ryzyka rynkowego.

Tabela 10. Założenia i wyniki analiz wrażliwości oraz testu warunków skrajnych dla ryzyka rynkowego.

Założenia dotyczące analiz wrażliwości oraz testu warunków skrajnych dla ryzyka rynkowego	Zmiana wymogu kapitałowego dla ryzyka rynkowego (%)
Spadek cen akcji o 20%	(6,8%)
Wzrost stopy procentowej +50bps zł	(1,4%)
Spadek stopy procentowej -50bps zł	1,5%
Test warunków skrajnych (Spadki na rynkach kapitałowych)	41,6%

Szok przewidywany w teście warunków skrajnych (Spadki na rynkach kapitałowych – vide Tabela 10) charakteryzuje głębokie załamanie na rynkach kapitałowych, masowy wzrost awersji do ryzyka, a co za tym idzie: spadek wycen aktywów ogólnie klasyfikowanych jako ryzykowne lub szczególnie nie płynnych

w momencie załamania rynkowego (nieruchomości, akcji, obligacji korporacyjnych, walut krajów o podwyższonym ryzyku inwestycyjnym, surowców itp.) oraz wzrost wycen aktywów uważanych za bezpieczne (walut krajów uważanych za bezpieczne, obligacji skarbowych krajów bezpiecznych oraz wzrost wycen obligacji skarbowych lokalnych rządów w walucie lokalnej). Załamanie takie prowadzi do obniżenia stóp procentowych oraz może skutkować negatywnymi zjawiskami w sferze realnej (wzrost bezrobocia, spadek PKB lub przynajmniej spadek dynamiki wzrostu PKB). Do wyliczenia wymogu kapitałowego po szoku zastosowano: 45% spadek wycen aktywów akcyjnych, 25% spadek aktywów mieszanych, 13% spadek aktywów alternatywnych oraz wzrost rezygnacji z umów w związku z sytuacją na rynkach finansowych o 3 p.p. rocznie.

Pozycja kapitałowa Spółki jest monitorowana. W przypadku realizacji scenariusza powodującego skutki analogiczne do testu warunków skrajnych, Spółka podniesie wartość środków własnych poprzez zaciągnięcie zobowiązania podporządkowanego.

Spółka nie zmieniła w roku 2018 środków służących ocenie ryzyka. Poziom ekspozycji oraz wymogów kapitałowych dla ryzyka rynkowego jest monitorowany kwartalnie. Spółka rozpoznaje koncentrację w zakresie ryzyka rynkowego, wynikającą z posiadania znacznej wartości aktywów związanych z portfelem UFK na polskim rynku kapitałowym.

C.3 RYZYKO KREDYTOWE

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością niewykonania zobowiązania przez kontrahenta wobec Spółki. Spółka rozpoznaje ryzyko kredytowe wobec partnerów biznesowych świadczących usługi pośrednictwa ubezpieczeniowego, kontrahentów, reasekuratorów, banków obsługujących Spółkę oraz towarzystw funduszy inwestycyjnych.

Spółka zarządza ryzykiem kredytowym wobec partnerów biznesowych świadczących usługi pośrednictwa ubezpieczeniowego poprzez własną ocenę wiarygodności finansowej danego pośrednika, monitorowanie bieżącego zadłużenia oraz wyznaczenie wewnętrznych indywidualnych limitów ekspozycji na ryzyko kredytowe wobec każdego partnera.

Lista banków obsługujących Spółkę jest wewnętrznie zatwierdzana zgodnie z regulacjami Grupy VIG, które obowiązują w Spółce.

Ekspozycja na ryzyko kredytowe wobec towarzystw funduszy inwestycyjnych z tytułu transakcji sprzedaży jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych jest na bieżąco monitorowana i weryfikowana pod kątem zgodności ze zleconymi transakcjami.

Pozostałe ekspozycje na ryzyko kredytowe są na bieżąco monitorowane, jednak nie stanowią istotnej części ekspozycji.

Monitorowanie skuteczności technik ograniczania ryzyka kredytowego odbywa się w ramach prac Komitetu Kredytowego oraz kwartalnych informacji do Zarządu, obejmujących wycenę i monitorowanie limitów ryzyka kredytowego.

Na koniec 2018 roku ryzyko kredytowe było niematerialne w strukturze SCR. Zaalokowany wymóg ryzyka kredytowego stanowił ok. 1% SCR. W związku z tym Spółka nie przeprowadza analiz wrażliwości ani testów warunków skrajnych dla ryzyka kredytowego.

Spółka realizuje „zasady ostrożnego inwestora” z zakresu ryzyka kredytowego poprzez dywersyfikację ekspozycji w bankach, zgodnie z limitami określonymi w strategii inwestycyjnej.

Poniższa tabela prezentuje wyliczone wymogi kapitałowe przy zastosowaniu formuły standardowej dla ryzyka kredytowego.

Tabela 11. Wymogi kapitałowe dla ryzyka kredytowego

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2018
Ryzyko ekspozycji typu 1	6 687	3 537
Ryzyko ekspozycji typu 2	618	379
Efekt dywersyfikacji	(143)	(87)
Ryzyko kredytowe	7 162	3 830

Zmiana ryzyka kredytowego w roku 2018 związana jest z wprowadzeniem do działalności operacyjnej nowego banku z wysokim ratingiem i w związku z tym przesunięciu środków pieniężnych do kontrahentów o wyższej jakości kredytowej.

Procesy służące ocenie ryzyka kredytowego w Spółce zostały opisane w punkcie B.3 (System zarządzania ryzykiem). Spółka ocenia ryzyko jakościowo i ilościowo. Spółka nie przeprowadziła zmian środków służących ocenie ryzyka kredytowego. Koncentracja w odniesieniu do ryzyka kredytowego związana jest z ekspozycjami wobec banków. Udział najwyższej ekspozycji wynosi ok. 40% całkowitej ekspozycji i jest związany z bankiem o wysokim ratingu.

C.4 RYZYKO PŁYNNOŚCI

Ryzyko płynności jest to możliwość niezrealizowania przez Spółkę lokat i innych aktywów w celu uregulowania swoich zobowiązań finansowych w momencie, gdy stają się one wymagalne.

Ryzyko płynności obejmuje wypłaty świadczeń dla klientów oraz wpłaty składek, płatności dla pośredników ubezpieczeniowych oraz firm inwestycyjnych, płatności podatkowe oraz wydatki związane z prowadzeniem działalności ubezpieczeniowej. Ryzyko płynności dotyczy również zmian kursów walutowych – wypłaty świadczeń oraz alokowanie aktywów związanych z UFK, lub aktywów własnych w walucie obcej.

Płynność długoterminowa jest określana w 3-letnim planie finansowym na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych i weryfikowana raz w roku.

Krótkoterminowa płynność finansowa monitorowana jest codziennie na podstawie sald rachunków bankowych i bieżących przepływów pieniężnych.

Głównym źródłem koncentracji ryzyka jest liczba i wartość transakcji zakupu i sprzedaży jednostek uczestnictwa w jednym terminie, co skutkuje koniecznością zapłaty za zlecone transakcje nabycia zanim Spółka otrzyma środki z transakcji odkupienia. W praktyce Spółka zarządza ryzykiem poprzez bieżące monitorowanie przedmiotowych transakcji i środków na rachunkach bankowych oraz utrzymywanie wysokiego poziomu aktywów płynnych. Dowodem skuteczności techniki ograniczania ryzyka płynności jest z brak ujemnych sald na kontach bankowych.

Bazując na założeniach ostatnich testów warunków skrajnych zdefiniowanych przez KNF (piąta najwyższa dzienna wypłata w ciągu ostatnich pięciu lat), Spółka przeprowadziła analizę, która wykazała, iż jest w stanie obsłużyć bieżące wypłaty ze środków utrzymywanych na rachunkach bankowych. Ze względu na wysoki udział aktywów płynnych Spółka nie przeprowadziła innych testów ryzyka (w tym testów wrażliwości).

Spółka oszacowała wartość bieżącą oczekiwanych zysków z przyszłych składek w wysokości 110 198 tys. zł. Wartość ta została oszacowana poprzez symulację zachowania portfela w przyszłości, przy założeniu braku przypisu składki po dniu bilansowym oraz pozostawieniu pozostałych założeń bez zmian. Spółka ocenia ryzyko płynności jakościowo, na podstawie ekspozycji oraz monitorowanych codziennie przepływów pieniężnych.

Ekspozycja na ryzyko płynności jest bezpośrednio związana z wypłatami świadczeń dla klientów oraz wpłatami składek, płatnościami dla pośredników ubezpieczeniowych oraz firm inwestycyjnych, płatnościami podatkowymi oraz wydatkami związanymi z prowadzeniem działalności ubezpieczeniowej. Ze względu na poziom zmienności przepływów Spółka utrzymuje wysoki poziom aktywów płynnych i tym samym ogranicza ryzyko płynności.

Spółka realizuje „zasady ostrożnego inwestora” w zakresie ryzyka płynności, lokując bufor płynnościowy (poziom aktywów dający możliwość dokonania zewnętrznego przelewu w ciągu jednego dnia) w depozyty krótkoterminowe oraz utrzymując środki na rachunkach bankowych i jednocześnie dywersyfikuje ekspozycje w bankach zgodnie z limitami określonymi w strategii inwestycyjnej.

Spółka identyfikuje ryzyko płynności wybranych Ubezpieczeniowych Funduszy Kapitałowych (UFK), które nie jest tożsame z ryzykiem płynności Spółki. W ramach portfela lokat na ryzyko klienta, obejmujących ogół Ubezpieczeniowych Funduszy Kapitałowych oferowanych przez Spółkę, wybrane UFK zaalokowały aktywa w instrumenty o ograniczonej płynności – certyfikaty inwestycyjne wybranych funduszy inwestycyjnych zamkniętych. Ryzyko płynności UFK ponoszą klienci Spółki, zgodnie z zasadami regulującymi funkcjonowanie produktów, w ramach których wzmiankowane UFK zostały przez Spółkę zaoferowane.

Spółka nie przeprowadziła zmian środków służących ocenie ryzyka płynności.

C.5 RYZYKO OPERACYJNE

Ryzyka operacyjne Spółki identyfikowane w ramach prowadzonej działalności są omawiane z właścicielami poszczególnych istotnych procesów biznesowych raz w roku. Raporty dotyczące ryzyk operacyjnych zawierają, poza wyceną jakościową, także opis kontroli skierowanych na ograniczanie poszczególnych ryzyk operacyjnych. W celu identyfikacji obszarów szczególnie wrażliwych na realizację ryzyka operacyjnego Spółka prowadzi bazę zdarzeń operacyjnych.

Spółka identyfikuje ryzyka operacyjne w następujących kategoriach (kategorie zgodne z wytycznymi grupy VIG, obowiązującymi w Spółce):

- Ryzyko ciągłości biznesu
- Ryzyko związane z kluczowymi stanowiskami
- Ryzyko niewłaściwych kwalifikacji lub liczby pracowników
- Ryzyko sprzętu i infrastruktury
- Ryzyko oprogramowania IT i bezpieczeństwa
- Ryzyko modeli i jakości danych
- Ryzyko rozwoju IT
- Ryzyko projektów
- Ryzyko prawne i zgodności z przepisami – prawo ubezpieczeniowe
- Ryzyko prawne i zgodności z przepisami – pozostałe regulacje prawne
- Ryzyko procesów i organizacji
- Ryzyko błędów ludzkich

Stosowane środki ograniczające ryzyko operacyjne (kontrole w procesach) to przede wszystkim: działanie zgodnie z ustalonymi procedurami, akceptacje i autoryzacje, uzgodnienia (w tym tzw. kontrola czterech oczu), kontrole dostępu, kontrola budżetu, zarządzanie projektami, szkolenia merytoryczne oraz ubezpieczenie. Monitorowanie skuteczności technik ograniczania ryzyka operacyjnego odbywa się w ramach raportowania poszczególnych ryzyk i zdarzeń operacyjnych oraz kwartalnych informacji do Zarządu, obejmujących wycenę i monitorowanie limitów ryzyka operacyjnego.

Ryzyko operacyjne wyceniane jest zgodnie z formułą standardową i wynika głównie z poziomu kosztów (bez kosztów akwizycji) poniesionych w związku z działalnością związaną z umowami ubezpieczenia na życie z UFK (w ciągu poprzednich 12 miesięcy). Koszty te w roku 2018 wyniosły 50 545 tys. zł. W roku poprzednim koszty przyjęte przez Spółkę do wyliczenia ryzyka operacyjnego zostały skalkulowane na bazie kosztów utrzymania przyjętych do ustalenia najlepszego oszacowania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i wynosiły 54 374 tys. zł, stąd spadek wymogu kapitałowego dla ryzyka operacyjnego. Poniższa tabela prezentuje wyliczone wymogi kapitałowe przy zastosowaniu formuły standardowej dla ryzyka operacyjnego. Ze względu na niewysoki udział ryzyka operacyjnego w profilu ryzyka Spółka nie przeprowadza testów warunków skrajnych oraz testów wrażliwości dla tego ryzyka.

Spółka nie identyfikuje istotnych koncentracji ryzyka operacyjnego ze względu na rozproszenie procesów, a tym samym poszczególnych ryzyk operacyjnych, w ramach całej organizacji.

Tabela 12. Wymogi kapitałowe dla ryzyka operacyjnego

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2018
Ryzyko operacyjne	13 662	12 701

C.6 POZOSTAŁE ISTOTNE RYZYKA

Poza powyższymi ryzykami (w większości objętymi formułą standardową) Spółka identyfikuje w ramach własnej oceny ryzyk:

- **Ryzyko związane z wartościami wykupu** – ryzyko związane z wysokością wypłat z tytułu spraw spornych obecnych i przyszłych, przekraczających poziom najlepszego oszacowania ujętego w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych, zobowiązaniach warunkowych oraz innych zobowiązaniach. Spółka prowadzi działania mające na celu zmniejszenie rozmiaru ryzyka na etapie tworzenia produktów oraz na etapie obsługi portfela umów czynnych i rozwiązanych (obsługi wypłat świadczeń i reklamacji). Ekspozycja na ryzyko jest ściśle związana z poziomem przyszłych wartości wykupu, założonych przy ustalaniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Spółka rozpatruje roszczenia klientów indywidualnie, jednak rozpoznaje również koncentrację ryzyka związaną z aktywnością kancelarii odszkodowawczych. W ramach założeń stosowanych przy wyliczaniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych uwzględnia się współczynnik związany z wyższymi wartościami wykupu. Stąd poziom ryzyka, wynikający z odchylenia wartości na ryzyku od wartości oczekiwanej przy uwzględnieniu materialności założeń związanych z wartościami wykupu, nie wzrasta istotnie.
- **Ryzyko otrzymywanych retrocesji** - (Spółka stosuje określenie „retrocesja” do świadczeń dodatkowych otrzymywanych od towarzystw funduszy inwestycyjnych z tytułu ulokowania w funduszu inwestycyjnym środków finansowych pochodzących ze składek ubezpieczeniowych. Wysokość tych świadczeń jest uzależniona m.in. od rodzaju funduszu inwestycyjnego oraz wartości

środków w nim zgromadzonych.) ryzyko związane z odchyleniem od planowanego poziomu i klas aktywów związanych z UFK. Ekspozycja na ryzyko jest uzależniona od struktury aktywów związanych z UFK i ich wartości. Koncentracja ryzyka otrzymywanych retrocesji pozostaje w ścisłym związku z sytuacją na rynkach kapitałowych, wpływających bezpośrednio na poziom ryzyka.

- **Ryzyko zwrotu prowizji** - ryzyko związane z odchyleniem od planowanych zwrotów od pośredników, w związku z rozwiązaniem umów ubezpieczenia. Ryzyko, ze względu na
- zmienione modele prowizyjne, stosownie do wymogów regulacyjnych, nie osiąga poziomu materialnego dla Spółki i nie zmienia się w sposób istotny. Ekspozycja na ryzyko zwrotu prowizji jest bezpośrednio zależna od wysokości oraz okresu wypłacanych prowizji. Koncentracja ryzyka zwrotu prowizji z tytułu rezygnacji z umów jest związana z ekspozycją na ryzyko dla największych kontrahentów świadczących usługi pośrednictwa ubezpieczeniowego.
- **Ryzyko nowego biznesu** - ryzyko ujemnego wpływu nowego biznesu na środki własne, związane z odchyleniem od planowanego poziomu sprzedaży oraz zyskowności nowego biznesu. Ekspozycja ryzyka nowego biznesu jest związana z założonym w produktach poziomem sprzedaży i kosztów stałych. Spółka prowadzi działania mające na celu wzrost poziomu nowego biznesu, mając na uwadze model biznesowy opisany w Podsumowaniu. Koncentracja ryzyka nowego biznesu jest rozpoznawana jako koncentracja sprzedaży u największych kontrahentów świadczących usługi pośrednictwa ubezpieczeniowego.
- **Ryzyko reputacji** - ryzyko niekorzystnego rozwoju biznesu w związku z utratą reputacji Spółki. Ryzyko jest zarządzane przez Spółkę poprzez wewnętrzne procesy komunikacji oraz monitoring mediów. Ekspozycja na ryzyko reputacji jest związana z liczbą klientów. Koncentracja ryzyka reputacji jest umiarkowana, jednak ze względu na rozwój mediów społecznościowych wykazuje trend rosnący.
- **Ryzyko strategiczne** - ryzyko niekorzystnego rozwoju biznesu, związane z niewłaściwymi decyzjami biznesowymi lub inwestycyjnymi Spółki, niewłaściwą komunikacją, czy niedostosowaniem zasobów do zmian sytuacji ekonomicznej lub zmian w otoczeniu biznesowym. Ryzyko strategiczne obejmuje także ryzyko polityczne zewnętrzne i wewnętrzne (np.: sankcje, zmiany prawa czy działania wojenne) oraz ryzyko „zarażenia” w grupie kapitałowej (problemy jednej spółki wpływające na inne podmioty w grupie kapitałowej). Ekspozycja na ryzyko strategiczne jest związana z wartością biznesu. Spółka rozpoznaje koncentrację ryzyka strategicznego w odniesieniu do zmian prawa dotyczącego umów ubezpieczenia na życie z UFK.

W 2018 roku ekspozycje na ryzyko związane z wartościami wykupu, otrzymywanych retrocesji oraz nowego biznesu nie uległy istotnym wzrostom. Powyższe ryzyka, nieobjęte formułą standardową, są opisane jakościowo. Spółka nie prezentuje danych ilościowych.

D. WYCENA DO CELÓW WYPŁACALNOŚCI

Wycena aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe do wartości godziwej (na postawie art. 223 Ustawy) wymaga podejścia ekonomicznego oraz spójnego z informacjami z rynku. Zgodnie z wynikającym z systemu Wypłacalność II podejściem opartym na ryzyku, wyceniając pozycje bilansowe na podstawie wartości ekonomicznej Spółka uwzględnia ryzyka wynikające z konkretnej pozycji bilansowej z wykorzystaniem założeń, których użyliby uczestnicy rynku wyceniając dany składnik aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe.

Spółka wycenia aktywa w kwocie, za jaką na warunkach rynkowych aktywa te mogłyby zostać wymienione pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji. Na potrzeby systemu

Wypłacalność II Spółka dokonuje wyceny składników aktywów według kwoty, którą można byłoby otrzymać z transakcji sprzedaży składnika aktywów przeprowadzonej między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

Spółka wycenia zobowiązania inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w wartości godziwej, tj. w kwocie, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby zostać przeniesione lub rozliczone pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji. Przy wycenie zobowiązań nie dokonuje się dostosowań w celu uwzględnienia własnej zdolności kredytowej Spółki.

O ile obowiązek wyceny wynika z przepisów powszechnych, bądź stosownych uregulowań mających zastosowanie do działalności, Spółka stosuje następującą hierarchię zasad wyceny aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe:

- zastosowanie wyceny według cen rynkowych, notowanych na aktywnych rynkach dla takich samych lub podobnych aktywów lub zobowiązań
- w przypadku, gdy nie jest możliwe zastosowanie wyceny według cen rynkowych, notowanych na aktywnych rynkach dla tych samych aktywów lub zobowiązań, przyjmuje się ceny notowane na aktywnych rynkach dla podobnych aktywów i zobowiązań, skorygowanych w celu odzwierciedlenia istniejących różnic
- jeśli nie są dostępne ceny notowane na aktywnych rynkach, stosuje się techniki wyceny według modelu (mark-to-model) stanowiące alternatywne metody wyceny, w których ceny są ustalone na podstawie porównania, ekstrapolacji lub obliczone w inny sposób, w miarę możliwości na podstawie danych rynkowych. Przy wycenie wykorzystuje się w jak największym stopniu odpowiednie obserwowalne dane wejściowe oraz dane rynkowe, polegające w jak najmniejszym stopniu na danych specyficznych dla Spółki, minimalizując wykorzystanie nieobserwowalnych danych wejściowych

Notowane ceny rynkowe są ustalane na podstawie danych pochodzących z aktywnego rynku. Za aktywny rynek uznaje się rynek spełniający łącznie następujące kryteria:

- 1) instrumenty będące przedmiotem obrotu na rynku są jednorodne
- 2) zazwyczaj w każdym czasie występują zainteresowani nabywcy i sprzedawcy
- 3) ceny są podawane do publicznej wiadomości

Jako źródło wycen Spółka stosuje zewnętrzny serwis informacyjny Bloomberg.

Opisane poniżej zasady wyceny aktywów i zobowiązań na potrzeby sprawozdania finansowego są zgodne z Krajowymi Standardami Rachunkowości, określonymi w ustawie z 19 września 1994 roku o rachunkowości (t.j. Dz.U. z 2019 roku, poz. 351) („Ustawa o rachunkowości”) oraz z wydanymi na jej podstawie aktami wykonawczymi, m.in.:

- Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz.U. z 2016 roku, poz. 562) („rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości”)
- Rozporządzeniem Ministra Finansów z 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (t.j. Dz.U. z 2017 roku, poz. 277)

W sprawach nieuregulowanych w Ustawie o rachunkowości oraz wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych Spółka stosuje odpowiednio Krajowe Standardy Rachunkowości lub Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej.

Opisane poniżej zasady wyceny aktywów i zobowiązań na potrzeby systemu Wypłacalność II zostały sporządzone zgodnie z przepisami:

- 1) Ustawy
- 2) Rozporządzenia

- 3) Wytycznych w sprawie wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (EIOPA-BoS-14/166 PL) opublikowanych 2 lutego 2015 roku oraz Wytycznych KNF dotyczących procesu tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych
  - 4) Wytycznych w sprawie ujmowania oraz wyceny aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe (EIOPA-BoS-15/113 PL) opublikowanych 14 września 2015 roku
  - 5) Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2015/2452 z dnia 2 grudnia 2015 roku, ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do procedur, formatów i wzorów formularzy dotyczących sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej zgodnie z Dyrektywą
- Sprawozdanie zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości, obejmującej okres nie krótszy niż jeden rok od dnia bilansowego. Zarząd Spółki nie stwierdza na dzień podpisania sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości, na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania, bądź istotnego ograniczenia przez nią dotychczasowej działalności.

W związku z poniesionymi w latach ubiegłych stratami bilansowymi według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku, Spółka wykazała skumulowaną stratę, która przewyższyła sumę kapitałów zapasowego i rezerwowych oraz 1/3 kapitału zakładowego. Ze względu na powyższe, Zarząd Spółki zwołał na 19 marca 2019 roku Walne Zgromadzenie Spółki, celem podjęcia uchwały o dalszym istnieniu Spółki, zgodnie z wymogami art. 397 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (tj. Dz.U. z 2017 roku, poz. 1577 z późn. zm.). W dniu 19 marca 2019 roku Walne Zgromadzenie Spółki podjęło uchwałę o dalszym istnieniu Spółki.

Szczegółowe zasady wyceny aktywów i zobowiązań zgodnie z zasadami Dyrektywy zostały opisane poniżej w kolejnych punktach. Zaprezentowane zostały również korekty między podstawami, metodami i założeniami stosowanymi przy wyżej wymienionej wycenie, a stosowanymi dla celów sprawozdawczości finansowej. Osobno zostały zaprezentowane alternatywne metody wyceny w punkcie D.4.

W niniejszym sprawozdaniu nie zostały omówione pozycje bilansowe wykazujące wartości zerowe zarówno dla celów sprawozdawczości finansowej i systemu Wypłacalność II.

W roku sprawozdawczym Spółka nie dokonywała zmian w zasadach wyceny w porównaniu do okresu poprzedniego.

D.1 AKTYWA

Informacje o wartości aktywów, opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych przy wycenie dla celów systemu Wypłacalność II

Wycena aktywów do wartości godziwej, na podstawie art. 223 Ustawy, wymaga podejścia ekonomicznego, spójnego z informacjami z rynku. Zgodnie z podejściem opartym na ryzyku wynikającym z systemu Wypłacalność II, wyceniając pozycje bilansowe na podstawie wartości ekonomicznej Spółka uwzględnia ryzyka wynikające z konkretnej pozycji bilansowej z wykorzystaniem założeń, których użyliby uczestnicy rynku wyceniając dany składnik aktywów.

Poniżej (Tabela 13) zaprezentowano zestawienie poszczególnych pozycji wartości bilansowej według systemu Wypłacalność II, w porównaniu do wartości bilansowej według sprawozdania finansowego wraz ze wskazaniem różnic (korekt). Zestawienie uwzględnia stan na koniec roku 2018.

W przypadku wystąpienia różnic omówiono poszczególne elementy, wpływające na odmienne sposoby wyceny. Wartości odpowiednich pozycji bilansu według sprawozdania finansowego zostały zaprezentowane zgodnie z zasadami prezentacji obowiązującymi w bilansie dla systemu Wyłatalność II. W niniejszym rozdziale nie są omawiane pozycje aktywów wykazujące wartości zerowe zarówno dla celów sprawozdawczości finansowej i systemu Wyłatalność II.

Na potrzeby niniejszego sprawozdania Spółka uważa informację za istotną, jeżeli jej pominięcie lub zniekształcenie może wpłynąć na decyzje gospodarcze podejmowane przez użytkowników. Istotność informacji zależy od kwoty pozycji lub od potencjalnego skutku błędu, ocenianego w danych okolicznościach w wypadku pominięcia lub zniekształcenia tej pozycji. Istotność stanowi zatem próg bądź granicę, a nie zasadniczą cechę, jaką muszą posiadać dane informacje, aby były użyteczne.

Tabela 13. Wartość różnic pomiędzy wyceną aktywów w sprawozdaniu finansowym a wyceną aktywów dla celów systemu Wyłatalność II

	Wartość bilansowa wg sprawozdania finansowego*	Wartość bilansowa wg Wyłatalność II	Korekta
Aktywowane koszty akwizycji	15 548	-	15 548
Wartości niematerialne i prawne	135	-	135
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	20 821	-	20 821
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	1 058	1 019	38
Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z UFK)	190 107	190 252	(144)
<i>w tym: Akcje i udziały – nienotowane</i>	1 005	1 149	(144)
<i>w tym: Obligacje państwowe</i>	54 376	54 376	-
<i>w tym: Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania</i>	76 630	76 630	-
<i>w tym: Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych</i>	58 097	58 097	-
Aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie związanych z UFK	1 987 492	1 987 492	-
Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań	201	(2 850)	3 051
<i>w tym UFK</i>	155	(2 675)	2 829

Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	8 282	-	8 282
Należności z tytułu reasekuracji biernej	-	-	-
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	2 529	2 529	-
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	61 337	61 220	116
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	4 303	-	4 303

- Wartości odpowiednich pozycji bilansu sporządzonego wg sprawozdania finansowego, dopasowane do pozycji bilansu ekonomicznego

Wyjaśnienie różnic między założeniami stosowanymi do wyceny dla celów systemu Wypłacalność II a założeniami stosowanymi do wyceny na potrzeby sprawozdań finansowych

Aktywowane koszty akwizycji

Zgodnie z zasadami rachunkowości odroczeniu w czasie podlegają koszty prowizji za zawarcie umów ubezpieczenia ze składką płaconą regularnie. Koszty prowizji rozkładane są w czasie na okres maksymalnie pięciu lat, nie dłużej jednak niż do końca okresu ubezpieczenia dla produktów z grupy 3, oraz na cały okres trwania umowy dla pozostałych grup ubezpieczeń. Zgodnie z systemem Wypłacalność II aktywowane koszty akwizycji wykazane zostały w wartości zerowej.

Wartości niematerialne i prawne

Wartości niematerialne i prawne stanowią nabyte przez Spółkę prawa majątkowe, nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby Spółki. Prawa te zaliczane są do aktywów trwałych. W szczególności wartościami niematerialnymi i prawnymi są: autorskie prawa majątkowe, licencje, patenty, znaki towarowe, prawa do zdjęć, programy komputerowe (jako licencje lub majątkowe prawa autorskie).

Zgodnie z zasadami rachunkowości, wartości niematerialne i prawne są rozpoznawane, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości spowodują one wpływ korzyści ekonomicznych do Spółki. Wartości niematerialne i prawne są wyceniane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonego o odpis amortyzacyjny i odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Wartości niematerialne i prawne są amortyzowane liniowo, w okresie opowiadającym przewidywanemu okresowi ich użyteczności ekonomicznej. Zgodnie z systemem Wypłacalność II wykazane zostały w wartości zerowej.

Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny

Rzeczowe aktywa trwałe stanowią aktywa przeznaczone do używania na potrzeby Spółki i wykorzystywane na użytek własny, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok. Zaliczane są do aktywów trwałych.

Zgodnie z zasadami rachunkowości nieruchomości, maszyny i wyposażenie są rozpoznawane, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości spowodują one wpływ korzyści ekonomicznych do Spółki. Ich wartość jest wyceniana według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne

i odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Nieruchomości, maszyny i wyposażenie są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym przewidywanemu okresowi ich użyteczności ekonomicznej. W bilansie sporządzanym zgodnie z systemem Wypłacalność II zostały wycenione w przewidywanej wartości rynkowej. Środki transportu wycenia się w wartości rynkowej na podstawie ostatniej wyceny ubezpieczyciela. Zespoły komputerowe wycenia się, biorąc pod uwagę istotność w wartości księgowej netto na dzień bilansowy. Urządzenia techniczne, narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie, inwestycje w obce środki trwałe zostały zaprezentowane w wartości zerowej według wyceny zgodnej z systemem Wypłacalność II, natomiast zespoły komputerowe i środki transportu, zostały wycenione według metody alternatywnej, zgodnej z systemem Wypłacalność II, tj. w przewidywanej wartości rynkowej opisanej w punkcie D.4.

Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z UFK)

Aktywa te obejmują: akcje i udziały nienotowane, obligacje państwowe, jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania oraz depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych.

- **Akcje i udziały nienotowane** dla celów sprawozdawczości finansowej Spółka wycenia według ceny nabycia, z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości. Udział w zysku lub stracie netto jednostki powiązanej korygowany jest o odpis z tytułu trwałej utraty wartości aktywa. Wykazane w grupie Akcje i udziały, które zawierają udziały w jednostkach powiązanych, w bilansie sporządzanym zgodnie z systemem Wypłacalność II zostały wycenione według metody alternatywnej, zgodnej z systemem Wypłacalność II, tj. według skorygowanej metody praw własności opisanej w punkcie D.4.
- **Obligacje państwowe** dla celów sprawozdawczości finansowej Spółka wycenia według wartości godziwej, co wynika z klasyfikacji obligacji państwowych do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Na potrzeby systemu Wypłacalność II obligacje państwowe klasyfikowane są do kategorii aktywów wycenianych według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach. Za aktywny uznaje się rynek spełniający łącznie następujące kryteria: instrumenty będące przedmiotem obrotu na rynku są jednorodne, zazwyczaj w każdym czasie występują zainteresowani nabywcy i sprzedawcy, a ceny podane są do publicznej wiadomości. Za aktywny uznaje się również rynek, jeżeli kwotowane ceny są łatwo i regularnie dostępne z giełdy, od dealera, brokera, grupy branżowej, instytucji usługowej lub uprawnionej do wydawania regulacji, a ceny te reprezentują aktualne i regularnie występujące na rynku transakcje zawierane bezpośrednio pomiędzy stronami. Jako źródło wycen Spółka stosuje zewnętrzny serwis informacyjny, w związku z czym nie jest zasadne przeprowadzenie dodatkowych korekt pomiędzy bilansem sporządzonym dla celów sprawozdawczości finansowej oraz bilansem zgodnym z systemem Wypłacalność II.

- **Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania** dla celów sprawozdawczości finansowej zostały ujęte według wartości godziwej, ustalonej na podstawie wycen publikowanych lub dostarczanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. W przypadku danych publikowanych, Spółka wykorzystuje zewnętrzny serwis informacyjny Bloomberg do uzyskania informacji o bieżących notowaniach. W przypadku danych niepublikowanych przez serwis informacyjny Bloomberg, Spółka wykorzystuje dane dostarczone przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych zarządzające danym funduszem inwestycyjnym. W przypadku zidentyfikowania po dniu wyceny zmiany ceny, zastosowanej na dany dzień wyceny, Spółka dokonuje

stosownej korekty. W bilansie sporządzanym zgodnie z systemem WyfłalalnoŃ II wykazywane sŃ jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiŃbiorstwach zbiorowego inwestowania wedlug wartosci godziwej, w zwiŃzku z czym nie jest zasadne przeprowadzenie dodatkowych korekt.

- **Depozyty inne niŃ ekwiwalenty Ńrodków pieniŃżnych** sŃ prezentowane dla celów sprawozdawczoŃci finansowej w wartosci depozytu wraz z zarachowanymi odsetkami. W bilansie zgodnym z systemem WyfłalalnoŃ II zostały wycenione wedlug wartosci godziwej, przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny opisanej w punkcie D.4. Wyceny dla celów sprawozdawczoŃci finansowej i dla celów systemu WyfłalalnoŃ II sŃ równe.

Aktywa dla ubezpieczeŃ na Ńycie, w ktorych Ńwiadczenie jest ustalane w oparciu o okreŃlone indeksy lub inne wartosci bazowe i ubezpieczeŃ na Ńycie zwiŃzanych z UFK

Aktywa te zostały ujęte wedlug wartosci godziwej, ustalonej na podstawie wycen publikowanych lub dostarczanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych, dokonywanych przez towarzystwa w odniesieniu do wartosci aktywów netto funduszu. W przypadku danych publikowanych, Spółka wykorzystuje zewnŃtrzny serwis informacyjny Bloomberg do uzyskania informacji o bieżących notowaniach. W przypadku danych niepublikowanych przez zewnŃtrzny serwis informacyjny Bloomberg, Spółka wykorzystuje dane dostarczone przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych zarzŃdzające danym funduszem inwestycyjnym. W przypadku zidentyfikowania po dniu wyceny zmiany ceny, zastosowanej na dany dzieŃ wyceny, Spółka dokonuje stosownej korekty. JeŃli zastosowanie cen rynkowych notowanych na aktywnym rynku nie jest moŃliwe, Spółka stosuje alternatywne metody wyceny.

Kwoty naleŃne z umów reasekuracji dla zobowiŃzań wynikajŃcych z ubezpieczeŃ

Dla celów sprawozdawczoŃci finansowej Spółka wycenia kwoty naleŃne z umów reasekuracji dla zobowiŃzań wynikajŃcych z umów ubezpieczenia, wyliczajŃc skłŃdkę reasekuracyjnŃ dla kaŃdej polisy, obejmujŃc ryzyka zdefiniowane w umowach. Sposób wyliczenia skłŃdki, przyjęty okres raportowy oraz czŃstotliwoŃc obliczeŃ sŃ zgodne z zapisami umów. Wyliczenia obejmujŃ wszystkie polisy, ktore były aktywne w danym okresie raportowym. W bilansie sporządzanym zgodnie z systemem WyfłalalnoŃ II zostały zaprezentowane po stronie aktywów, w wartosci będczej sumŃ zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniŃżnych z tytułu realizacji zawartych umów reasekuracji. Przepływy te oszacowane zostały z uwzglŃdnieniem załoŃeŃ ekonomicznych i operacyjnych, wyznaczonych zgodnie z zasadŃ najlepszego oszacowania. Oszacowanie przeprowadza siŃ łŃcznie z kalkulacjŃ rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Prezentacja kwot naleŃnych z umów reasekuracji w bilansie sporządzanym zgodnie z systemem WyfłalalnoŃ II odpowiada charakterowi ryzyka i technicznej podstawie tworzenia rezerw, a nie jedynie formalnej stronie umowy ubezpieczenia.

NaleŃnoŃci z tytułu ubezpieczeŃ i od poŃredników ubezpieczeniowych

Dla celów sprawozdawczoŃci finansowej Spółka wykazuje naleŃnoŃci z tytułu ubezpieczeŃ i od poŃredników ubezpieczeniowych w kwocie wymaganej zapłaty z zachowaniem zasady ostroŃnoŃci, tj. pomniejszonej o odpisy aktualizujŃce z tytułu trwałeŃj utraty wartosci. NaleŃnoŃci te w bilansie sporządzanym zgodnie z systemem WyfłalalnoŃ II zostały wykazane w wartosci zerowej. NaleŃnoŃci od poŃredników ubezpieczeniowych sŃ uwzglŃdnione w kalkulacji najlepszego oszacowania (BEL).

Pozostałe naleŃnoŃci (handlowe, inne niŃ z tytułu ubezpieczeŃ i reasekuracji)

Dla celów sprawozdawczoŃci finansowej Spółka wykazuje pozostałe naleŃnoŃci (handlowe, inne niŃ z tytułu ubezpieczeŃ i reasekuracji) w kwocie wymaganej zapłaty, z zachowaniem zasady ostroŃnoŃci, tj. pomniejszonej o odpisy aktualizujŃce z tytułu trwałeŃj utraty wartosci. Do pozostałych naleŃnoŃci, o

których mowa w niniejszym akapicie, zalicza się kwoty należne od pracowników, innych kontrahentów oraz podmiotów publiczno-prawych. W bilansie sporządzanym zgodnie z systemem Wyłączalność II pozostałe należności zostały zaprezentowane w wartości godziwej, rozumianej jako wymaganej do zapłaty. Kierując się zasadą istotności Spółka nie uwzględnia wpływu dyskonta ze względu na rozmiar prezentowanego aktywa oraz jego krótkoterminowy charakter.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla celów sprawozdawczości finansowej oraz dla potrzeb systemu Wyłączalność II Spółka zalicza do kategorii środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych środki w kasie oraz środki na bieżących rachunkach bankowych. Środki, o których mowa powyżej wyceniane są według wartości nominalnej, ponieważ są powszechnie wykorzystywane do dokonywania płatności oraz mogą być na żądanie wymieniane na gotówkę. Z uwagi na krótkoterminowy charakter aktywa, wpływ dyskonta jest niematerialny. W sprawozdaniu sporządzanym zgodnie z systemem Wyłączalność II nie zostały uwzględnione środki na rachunku bankowym przeznaczone dla Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, ze względu na ograniczenia w ich dysponowaniu.

Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)

Pozostałe aktywa obejmują wszystkie aktywa nieuwzględnione w pozycjach bilansu, w skład w których wchodzi w szczególności międzyokresowe rozliczenia przychodów. Dla celów sprawozdawczości finansowej oraz dla zapewnienia zasady współmierności przychodów i kosztów dla danego okresu sprawozdawczego, rozliczenia międzyokresowe wykazuje się w aktywach bilansu danego okresu sprawozdawczego. Aktywa te na dzień bilansowy zostały wycenione w wartości nominalnej. W sprawozdaniu zgodnie z systemem Wyłączalność II są wycenione w wartości zerowej. Należne przychody z tytułu świadczeń dodatkowych za posiadanie jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych oraz niezrealizowane obciążenia ponoszone przez ubezpieczających w ramach umów ubezpieczenia zostały uwzględnione w kalkulacji najlepszego oszacowania (BEL).

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

W bilansie sporządzanym zgodnie z systemem Wyłączalność II, aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się na podstawie różnic przejściowych między wartością aktywów i zobowiązań ustaloną na potrzeby bilansu ekonomicznego, a i ich wartością podatkową. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w kwocie, jaka według przewidywań zmniejszy w przyszłości zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego lub będzie podlegać zwrotowi, w razie zaistnienia ujemnych różnic przejściowych lub w związku ze stratą podatkową możliwą do odliczenia od dochodu w przyszłości. Wartość bilansowa aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy pod kątem utraty wartości. Jeżeli przestało być prawdopodobne, że w przyszłości zostanie osiągnięta podstawa opodatkowania pozwalająca na potrącenie ujemnych różnic przejściowych i odliczenie strat podatkowych, wartość bilansowa aktywów podlega stosownemu obniżeniu.

Głównymi składnikami aktywów z tytułu odroczonego podatku są: nierozliczona strata podatkowa z lat ubiegłych, rezerwy na świadczenia emerytalne i inne świadczenia pracownicze, rezerwy na sprawy sporne, niezrealizowana strata na lokatach.

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

W bilansie sporządzanym zgodnie z systemem Wyłącalność II rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest ustalana na podstawie różnic przejściowych między wartością aktywów i zobowiązań ustaloną na potrzeby bilansu ekonomicznego, a ich wartością podatkową.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, należnego w przypadku wystąpienia dodatnich różnic przejściowych, które spowodują zwiększenie przyszłej podstawy opodatkowania. Spółka ustala rezerwę z tytułu odroczonego podatku na podstawie różnic przejściowych wynikających z m.in. niezrealizowanego zysku z lokat, odroczonego kosztów akwizycji, należnych przychodów z tytułu świadczeń dodatkowych za posiadanie jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych i certyfikatów inwestycyjnych.

Wysokość aktywów i zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego obowiązujących w roku powstania obowiązku podatkowego.

Spółka kalkuluje podatek odroczone w przypadku każdej różnicy przejściowej pomiędzy bilansem sporządzonym zgodnie z systemem Wyłącalność II (prezentującym wartość rynkową) a sprawozdaniem finansowym przedstawiającym podstawę podatkową.

Zmiany uwzględnione po stronie aktywów:

- ⇒ Wartość rynkowa > wartości podatkowej → zobowiązanie z tytułu odroczonego podatku dochodowego
- ⇒ Wartość rynkowa < wartości podatkowej → aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Zmiany uwzględnione po stronie pasywów:

- ⇒ Wartość rynkowa < wartości podatkowej → zobowiązanie z tytułu odroczonego podatku dochodowego
- ⇒ Wartość rynkowa > wartości podatkowej → aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Tabela 14. Porównanie wartości bilansowych dla celów rachunkowości oraz do celów systemu Wyłącalność II

	Wartość bilansowa wg sprawozdania finansowego*	Wartość bilansowa wg Wyłącalność II przed kompensatą	Wartość bilansowa wg Wyłącalność II po kompensacie	Kompensata wg Wyłącalność II
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	20 821	23 240	-	23 240
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	5 260	39 994	16 754	(23 240)

*Wartości odpowiednich pozycji bilansu sporządzonego wg sprawozdania finansowego dopasowane do pozycji bilansu ekonomicznego

W bilansie zgodnym z systemem Wyłączalność II rezerwa i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są kompensowane. W zależności od wyniku są prezentowane w bilansie w aktywach lub zobowiązaniach.

D.2 REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE

Zgodnie z art. 80 Dyrektywy i art. 232 Ustawy, przy ustalaniu wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych Spółka dokonała segmentacji swoich zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych na jednolite grupy ryzyka, w podziale na linie biznesowe.

Zobowiązania ubezpieczeniowe i reasekuracyjne rozważane są w zakresie dwóch linii biznesowych:

1. Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (UFK),
2. Pozostałe ubezpieczenia na życie.

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe tworzone są w kwocie, którą Spółka musiałaby zapłacić, gdyby miała natychmiast przenieść swoje zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia do innego zakładu ubezpieczeń.

Na podstawie art. 77 ust. 1 Dyrektywy i art. 225 ust. 1 Ustawy wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów systemu Wyłączalność II stanowi sumę najlepszego oszacowania oraz marginesu ryzyka.

Spółka oblicza najlepsze oszacowanie i margines ryzyka oddzielnie. Poniższa tabela prezentuje poszczególne pozycje rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, wyliczonych zgodnie z systemem Wyłączalność II. Spółka wyodrębniła dane dotyczące istotnej linii biznesowej, tj. linii obejmującej ubezpieczenia na życie z UFK.

Tabela 15. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2018
Najlepsze oszacowanie	2 559 647	2 012 004
w tym UFK	2 562 456	2 014 572
Margines ryzyka	56 691	41 675
w tym UFK	56 235	41 311
Razem rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	2 616 339	2 053 678
w tym UFK	2 618 691	2 055 883

D.2.1 NAJLEPSZE OSZACOWANIE

Zgodnie z art. 77 ust. 2 Dyrektywy i art. 225 ust. 2 Ustawy Spółka wyznacza rezerwy na podstawie najlepszego oszacowania, które odpowiada ważonej prawdopodobieństwem średniej przyszłych przepływów pieniężnych, przy uwzględnieniu wartości pieniądza w czasie (oczekiwanej obecnej wartości przyszłych przepływów pieniężnych) oraz przy zastosowaniu odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka. Obliczenia najlepszego oszacowania są dokonywane w oparciu o aktualne i wiarygodne informacje, realistyczne założenia oraz przeprowadzane przy zastosowaniu odpowiednich, mających zastosowanie i właściwych metod aktuarialnych i statystycznych. Prognozy przepływów

pieniężnych stosowane do obliczania najlepszego oszacowania uwzględniają wszystkie wpływy i wydatki wymagane do rozliczenia zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych w całym okresie ich trwania. Najlepsze oszacowanie oblicza się brutto, bez odliczania kwot, które mogą być odzyskane z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia).

Najlepsze oszacowanie obliczane jest jako średnia przyszłych przepływów pieniężnych ważona prawdopodobieństwami, przy uwzględnieniu wartości pieniądza w czasie, przy zastosowaniu struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka.

Projekcje pieniężne mają charakter deterministyczny. Wartość gwarancji finansowej i opcji umownych jest wyceniana zgodnie z deterministycznym scenariuszem. Jest to podejście uproszczone, które adresuje fakt niematerialności gwarancji finansowych i opcji umownych zawartych w portfelu.

Przepływy pieniężne projektowane są w polskich złotych. W szczególności jednostki UFK nominowane są w złotych polskich. Oznacza to, że wartość funduszu, który inwestuje na rynkach zagranicznych i wycena jego jednostek odbywa się w walucie, na dzień bilansowy rozpoznawany jest w złotych polskich. Przeliczenie waluty odbywa na zasadach określonych w stosownych regulaminach UFK.

Zgodnie z art. 78 i 79 Dyrektywy oraz art. 231 Ustawy Spółka przy ustalaniu wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dodatkowo uwzględnia:

1. wszystkie wydatki, jakie zostaną poniesione w związku z obsługą zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych
2. inflację, w tym inflację dotyczącą kosztów i roszczeń ubezpieczeniowych
3. wszystkie płatności na rzecz ubezpieczających i beneficjentów, w tym przyszłe premie uznaniowe, których zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zamierzają dokonywać, bez względu na to, czy płatności te są zagwarantowane umownie, czy nie, chyba że płatności te wchodzą w zakres wynikający z art. 91 ust. 2 Dyrektywy i art. 244 Ustawy
4. wartość gwarancji finansowych i opcji umownych zawartych w umowach ubezpieczenia i umowach reasekuracji

Spółka stosuje pośrednią metodę obliczenia najlepszego oszacowania. Najlepsze oszacowanie zdefiniowane jest jako suma wartości opcji i gwarancji oraz różnicy pomiędzy wartością rezerw techniczno-ubezpieczeniowych utworzonych dla celów rachunkowości, a wartością obecną przyszłych zysków generowanych przez portfel umów ubezpieczenia aktywnych na dzień bilansowy.

Na wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych składają się wymienione poniżej rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe. Rezerwy te zostały utworzone zgodnie z Regulaminem tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na potrzeby systemu Wypłatność II, według wymogów statutowych określonych na potrzeby rachunkowości:

1. rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający
Rezerwa ubezpieczeń na życie jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający tworzona jest w wysokości wartości lokaty dokonanej zgodnie z postanowieniami zawartych umów ubezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań wynikających z decyzji zobowiązującej Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 15 marca 2016 r. oraz porozumienia zawartego z Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 19 grudnia 2016 r.).
2. rezerwa ubezpieczeń na życie

W skład rezerwy ubezpieczeń na życie wchodzi następujące elementy:

- 1) rezerwa na tymczasowo udzielaną ochronę ubezpieczeniową

- 2) rezerwa Life Contingency ¹
- 3) rezerwa na niealokowaną składkę
- 4) rezerwa na dodatkowe roszczenia klientów
- 5) rezerwa matematyczna

Rezerwa ubezpieczeń na życie, wraz z rezerwą ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający, tworzona jest dla zapewnienia pokrycia zobowiązań zakładu ubezpieczeń na wypadek dożycia przez ubezpieczonego końca okresu ubezpieczenia, śmierci ubezpieczonego w okresie udzielania ochrony ubezpieczeniowej, a także dla wypełnienia zobowiązań zakładu ubezpieczeń na wypadek wykupu, tj. przedterminowego rozwiązania umowy ubezpieczenia.

3. rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia tworzona jest w wysokości odpowiadającej wielkości przyszłych odszkodowań i świadczeń związanych ze szkodami zaistniałymi do dnia, na który ustala się rezerwę.

W skład rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia wchodzi następujące rodzaje rezerw:

- 1) rezerwa na świadczenia zgłoszone lecz niewypłacone, w tym rezerwa na dodatkowe nieprzedawnione roszczenia ubezpieczających, wynikające z rozwiązanych umów ubezpieczenia (RBNP)
- 2) rezerwa na świadczenia z tytułu szkód, które zaistniały do dnia bilansowego, lecz nie zostały zgłoszone do dnia zakończenia okresu sprawozdawczego, w tym na dodatkowe nieprzedawnione roszczenia ubezpieczających wynikające z rozwiązanych umów ubezpieczenia (IBNR)

Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, w części dotyczącej dodatkowych roszczeń klientów, tworzy się z wykorzystaniem metod aktuarialnych, z uwzględnieniem prawdopodobieństw wystąpienia odpowiednich zdarzeń.

W rezerwie na niewypłacone odszkodowania i świadczenia uwzględnia się również rezerwę na spodziewane koszty likwidacji szkód, w tym w związku z dodatkowymi roszczeniami ubezpieczających, wynikającymi z rozwiązanych umów ubezpieczenia, zaistniałymi do dnia, na który ustala się rezerwę.

4. rezerwa na premie i rabaty dla ubezpieczonych

Spółka tworzy rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych w celu wypełnienia zobowiązań, wynikających z postanowień obowiązujących umów ubezpieczenia.

D.2.2 MARGINES RYZYKA

Zgodnie z art. 77 ust. 3 Dyrektywy i art. 225 ust. 3 Ustawy, margines ryzyka ma wysokość zapewniającą, aby wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów systemu Wypłacalność II odpowiadała kwocie, której zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zażądałby za przejście zobowiązań z tytułu zawartych umów ubezpieczenia lub umów reasekuracji i wywiązanie się z zobowiązań.

Szczegóły techniczne dotyczące obliczenia marginesu ryzyka zostały określone w Rozporządzeniu.

Na podstawie art. 37 ust. 1 Rozporządzenia, Spółka oblicza margines ryzyka dla całego portfela zobowiązań ubezpieczeniowych według następującego wzoru:

---

¹ Rezerwa Life Contingency jest rezerwą warunkową tworzoną dla umów ubezpieczenia, w których opłata za ryzyko śmierci jest pobierana ze składki. Rezerwa ta ma zabezpieczyć ryzyko śmierci w czasie trwania ochrony ubezpieczeniowej w przypadku nieopłacenia składki.

$$RM = CoC \cdot \sum_{t \geq 0} \frac{SCR(t)}{(1 + r(t+1))^{t+1}},$$

gdzie:

- a) *CoC* oznacza stopę kosztu kapitału
  - b) suma obejmuje wszystkie liczby całkowite, w tym zero
  - c) *SCR(t)* oznacza projekcję kapitałowego wymogu wypłacalności, po *t* latach
  - d) *r(t+1)* oznacza podstawową stopę procentową wolną od ryzyka dla terminu zapadalności równego *t+1*
- Podstawową stopę procentową wolną od ryzyka *r(t+1)* wybiera się zgodnie z walutą stosowaną w sprawozdaniach finansowych. Dla Spółki obowiązującą walutą jest polski złoty.

Na podstawie art. 39 Rozporządzenia przyjmuje się, że stopa kosztu kapitału wynosi 6%.

Projekcję kapitałowego wymogu wypłacalności wykonuje się w oparciu o zidentyfikowane korelacje ze zdefiniowanymi strumieniami pieniężnymi lub stanami bilansowymi.

D.2.3 ZAŁOŻENIA

Do projekcji wartości UFK oraz dyskontowania przepływów pieniężnych wykorzystywana jest struktura terminowa stopy procentowej wolnej od ryzyka, zgodna z wytycznymi publikowanymi przez EIOPA².

Założenia nieekonomiczne, takie jak m.in. struktura opłat do projekcji wartości nominalnych UFK, indeksacja składek, nadpłaty i niedopłaty składek, przekształcenia umów w umowy bezskładkowe, prawdopodobieństwa rezygnacji, śmiertelność, prowizje ubezpieczeniowe, koszty administracyjne i pozostałe, ustalane są zgodnie z Regulaminem Tworzenia Rezerw Techniczno-Ubezpieczeniowych na potrzeby systemu Wypłacalność II oraz Procedurą Ustalania Rezerw Techniczno-Ubezpieczeniowych na potrzeby systemu Wypłacalność II. W szczególności założenia przyjęte do wyceny rezerw ustalane są w myśl reguł najlepszego oszacowania i nie zawierają dodatkowych marginesów ryzyka. Parametry założeń podlegają cyklicznemu przeglądowi.

Aktualizacja założeń w stosunku do wyliczeń dokonanych na dzień bilansowy 31 grudnia 2017 roku wpłynęła na wzrost najlepszego oszacowania o 14 270 tys. zł. W najistotniejszym stopniu na powyższą zmianę wpłynęły zmiany założeń dotyczące: prawdopodobieństw rezygnacji oraz przekształcenia umów w umowy bezskładkowe (wzrost o 4 500 tys. zł), zmiana założeń dotycząca przyszłych retrocesji (wzrost o 16 700 tys. zł), a także wpływ założeń ekonomicznych (spadek o 6 600 tys. zł).

Utworzone rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe odzwierciedlają najlepszą wiedzę Spółki i szacunki na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania. Z uwagi na długoterminowy charakter umów ubezpieczeń ich realizacja może różnić się od przyjętych założeń.

Rezerwy zostały poddane analizie wrażliwości, w celu określenia ich niepewności. Przyjęto scenariusze o wzroście i spadku stopy procentowej o +/- 50 bps złotego polskiego, spadek cen akcji o 20%, wzrost i spadek poziomu śmiertelności o 5%, wzrost i spadek poziomu rezygnacji z umów ubezpieczenia o 20% oraz zmiany kosztów utrzymania o +/-10%.

Wpływ powyżej opisanych scenariuszy na poziom rezerw techniczno-ubezpieczeniowych przedstawiono w tabeli poniżej.

---

²European Insurance and Occupational Pensions Authority, <https://eiopa.europa.eu/regulation-supervision/insurance/solvency-ii-technical-information/risk-free-interest-rate-term-structures>

Tabela 16. Analiza niepewności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

	Rezerwy 2018
Rezerwy T-U 2018	2 053 678
Spadek cen akcji o 20%	1 853 630
Wzrost stopy procentowej +50bps PLN	2 005 238
Spadek stopy procentowej -50bps PLN	2 092 789
Spadek śmiertelności o 5%	2 052 492
Wzrost śmiertelności o 5%	2 053 363
Wzrost poziomu rezygnacji z umów ubezpieczenia o 20%	2 078 353
Spadek poziomu rezygnacji z umów ubezpieczenia o 20%	2 021 204
Wzrost kosztów utrzymania o 10%	2 074 693
Spadek kosztów utrzymania o 10%	2 039 646

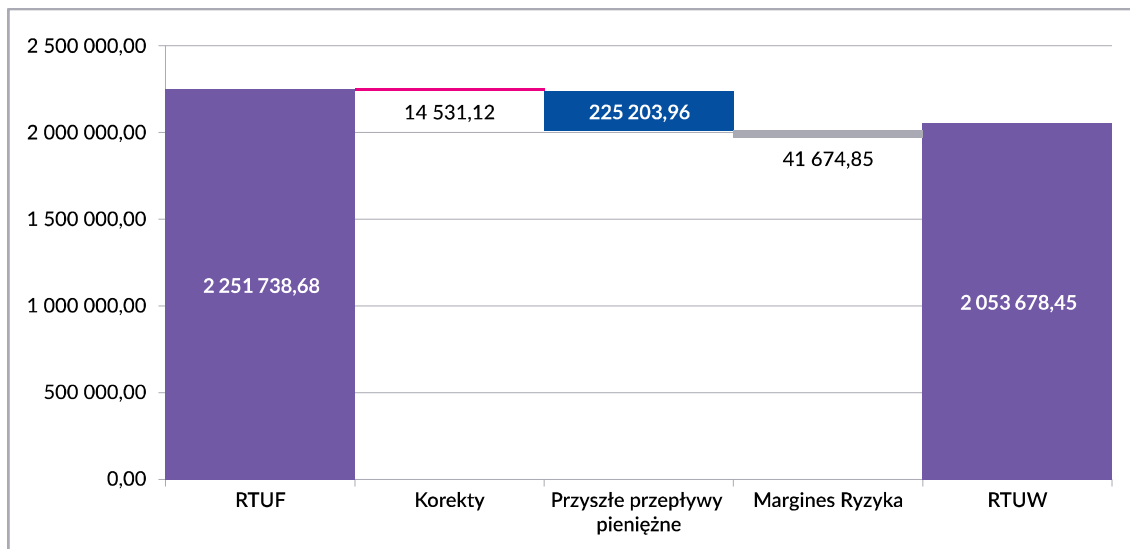
Z przeprowadzonych analiz wynika, że największa niepewność związana z założeniami przyjętymi do wyliczenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dotyczy założeń ekonomicznych, rezygnacji z umów ubezpieczenia oraz wzrostu kosztów utrzymania.

D.2.4 WYJAŚNIENIE ISTOTNYCH RÓŻNIC POMIĘDZY WYCENĄ DO CELÓW WYPŁACALNOŚCI I WYCENĄ NA POTRZEBY SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

Rezerwy wyliczane do celów sprawozdawczości finansowej nie uwzględniają marginesu ryzyka oraz oczekiwanej obecnej wartości przyszłych przepływów pieniężnych.

Różnice pomiędzy rezerwami obrazuje poniższy wykres. Zaprezentowano łączne wartości rezerw, z uwagi na fakt, iż Spółka posiada jedną istotną linię biznesową.

Wykres 3. Wyjaśnienie istotnych różnic pomiędzy wyceną rezerw na potrzeby Wyłączalność II i wyceną na potrzeby sprawozdawczości finansowej

RTUF – rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe utworzone dla celów rachunkowości

RTUW – rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe utworzone dla celów systemu Wyfłacalność II

Korekty – stany należności i zobowiązań urealnijające przepływy pieniężne

D.2.5 STOSOWANIE ŚRODKÓW PRZEJŚCIOWYCH

Przy ustalaniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych Spółka nie stosuje korekty dopasowującej, korekty z tytułu zmienności, ani środków przejściowych dotyczących stóp procentowych wolnych od ryzyka czy dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

D.2.6 REASEKURACJA

Przepływy pieniężne związane z reasekuracją modelowane są na podstawie rzeczywistych warunków zawartych umów reasekuracyjnych. Składki reasekuracyjne są modelowane, zgodnie z prognozą pozostałych przepływów pieniężnych.

Dla ubezpieczeń ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z UFK udział reasekuratora w świadczeniach modelowany jest za pomocą parametru szkodowości w odniesieniu do składki reasekuracyjnej. Bilans składki reasekuracyjnej i udziału reasekuratora w świadczeniach wykorzystywany jest dalej do określenia prowizji reasekuracyjnej, zależnej od wyniku reasekuracji na portfelu.

Dla pozostałych ubezpieczeń na życie udział reasekuratora w świadczeniach modelowany jest w odniesieniu do modelowanych świadczeń w okresie.

Spółka posiada umowę reasekuracji ograniczającą ryzyko masowej rezygnacji z umów ubezpieczenia, o której mowa w punkcie C.1. W 2018 roku Spółka powiększyła udział reasekuratora w ryzyku masowej rezygnacji z umów ubezpieczenia, zwiększając tym samym przepływy pieniężne związane z umową reasekuracji o 491 tys. zł.

W 2018 roku Spółka ograniczyła reasekurację ryzyka dla ubezpieczeń na życie, jeżeli są związane z UFK. Poniższa tabela prezentuje przepływy pieniężne związane z reasekuracją, oraz przepływy związane z reasekuracją, a dla najistotniejszej linii biznesowej w Spółce.

Tabela 17. Przepływy pieniężne związane z reasekuracją

	Stan na 31 grudnia 2017 roku	Stan na 31 grudnia 2018 roku
Kwota należna z umów reasekuracji	(6 486)	(2 850)
w tym UFK	(6 264)	(2 675)

D.3 INNE ZOBOWIĄZANIA

Informacje o wartości innych zobowiązań, opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych przy wycenie dla celów systemu Wyptalność II.

Wycena zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe według systemu Wyptalność II wymaga podejścia ekonomicznego, spójnego z informacjami z rynku. Zgodnie z wynikającym z systemu Wyptalność II podejściem opartym na ryzyku, Spółka, wyceniając pozycje bilansowe na podstawie wartości ekonomicznej, uwzględnia ryzyka wynikające z konkretnej pozycji bilansowej. W tym celu wykorzystywane są założenia, których użyliby uczestnicy rynku wyceniając dany składnik zobowiązań.

Spółka wycenia zobowiązania inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w wartości godziwej, tj. kwocie, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby zostać przeniesione lub rozliczone pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji. Przy wycenie zobowiązań nie dokonuje się dostosowań w celu uwzględnienia własnej zdolności kredytowej Spółki.

Poniżej zaprezentowano zestawienie poszczególnych pozycji wartości bilansowej według systemu Wyptalność II, w porównaniu do wartości bilansowej według sprawozdania finansowego, według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku.

W przypadku wystąpienia różnic omówiono poszczególne elementy wpływające na odmienne sposoby wyceny. Wartości odpowiednich pozycji bilansu według sprawozdania finansowego zostały zaprezentowane zgodnie z zasadami prezentacji obowiązującymi w bilansie z systemem Wyptalność II. W niniejszym rozdziale nie są omawiane pozycje zobowiązań wykazujące wartości zerowe zarówno dla celów sprawozdawczości finansowej, jak i systemu Wyptalność II.

Tabela 18. Wartość różnic pomiędzy wyceną zobowiązań w sprawozdaniu finansowym a wyceną dla celów systemu Wyptalność II

	Wartość bilansowa wg sprawozdania finansowego*	Wartość bilansowa wg systemu Wyptalność II	Korekta
Zobowiązania warunkowe	-	-	-
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	5 895	4 816	1 079
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	5 260	16 754	(11 494)
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	4 621	2 467	2 154

Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	5 225	5 109	116
Zobowiązania podporządkowane	12 021	12 021	-
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	3 204	3 204	-

* Wartości odpowiednich pozycji bilansu sporządzonego wg sprawozdania finansowego dopasowane do pozycji bilansu ekonomicznego

Zobowiązania warunkowe

Zobowiązania warunkowe ujawnia się w sprawozdaniu finansowym, o ile są istotne.

Zobowiązania warunkowe uznaje się za istotne, jeżeli informacja o bieżącej lub potencjalnej wysokości, lub obecnym lub potencjalnym charakterze tych zobowiązań może wpłynąć na proces decyzyjny lub ocenę użytkownika, do którego taka informacja jest skierowana, w tym organów nadzoru. W bilansie sporządzonym na potrzeby sprawozdania finansowego nie ujawnia się zobowiązań warunkowych. Z uwagi na ewentualne zmiany okoliczności towarzyszących podejmowaniu decyzji o ujawnieniu zobowiązania warunkowego jednostka ocenia zobowiązania warunkowe nie rzadziej niż na dzień bilansowy, w celu ustalenia czy wypływ środków stał się prawdopodobny. Jeśli w wyniku analizy okaże się, że konieczne będzie wydatkowanie środków, Spółka tworzy rezerwę, wykazując ją w księgach i sprawozdaniu finansowym dla tego okresu, w którym nastąpiła zmiana prawdopodobieństwa.

Zobowiązania warunkowe wyceniane są na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych niezbędnych do wypełnienia tych zobowiązań. Wycena wykonywana jest przy użyciu bazowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka. Stopę dyskontową (lub stopy) ustala się przed opodatkowaniem, czyli odzwierciedla się bieżącą ocenę rynkową dotyczącą wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka właściwego dla zobowiązania. Stopy dyskontowej (stóp dyskontowych) nie obciąża ryzyko, o które skorygowano szacunki przyszłych przepływów pieniężnych.

Jeśli Spółka nie jest w stanie wiarygodnie oszacować zobowiązania warunkowego, wtedy nie umieszcza takiej pozycji w bilansie sporządzonym zgodnie z systemem Wypłacalność II.

Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)

Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe) stanowią zobowiązania, których kwota lub termin płatności są niepewne, a na Spółce ciąży obowiązek ich uregulowania wynikający ze zdarzeń przeszłych. Wypełnienie wyżej wymienionego obowiązku spowoduje wypływ korzyści ekonomicznych, przy czym jego oszacowanie można wiarygodnie określić. Dla celów sprawozdawczości finansowej, Spółka wykazuje pozostałe rezerwy w uzasadnionej, wiarygodnie oszacowanej wartości. Pozostałe rezerwy obejmują:

- rezerwy na świadczenia emerytalne i inne obowiązkowe świadczenia dla pracowników - w bilansie sporządzonym zgodnie z systemem Wypłacalność II rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników zostały zaprezentowane w wartości godziwej przyszłych świadczeń dla pracowników
- rezerwy na niewykorzystane urlopy
- rezerwy na wynagrodzenia
- rezerwy na postępowania sądowe
- rezerwy na sprawy sporne

Do pozostałych rezerw zalicza się również:

- rezerwy na koszty prowizji dla pośredników ubezpieczeniowych - w bilansie sporządzonym na dla celów sprawozdawczości finansowej zostały zaprezentowane w uzasadnionej, wiarygodnie oszacowanej wartości, a w bilansie sporządzonym zgodnie z systemem Wyłączalność II wycenione są w wartości godziwej. Rezerwa ta została uwzględniona w kalkulacji najlepszego oszacowania (BEL), stąd w bilansie dla celów systemu Wyłączalność II zaprezentowano ją w wartości zerowej
- rezerwy na dodatkowe wynagrodzenia pośredników ubezpieczeniowych oraz wynagrodzenie pracowników Spółki zajmujących się akwizycją - w bilansie sporządzonym na potrzeby sprawozdania finansowego zostały zaprezentowane w uzasadnionej, wiarygodnie oszacowanej wartości, która na potrzeby systemu Wyłączalność II stanowi najlepsze odzwierciedlenie ich wartości godziwej. Rezerwa ta została uwzględniona w kalkulacji najlepszego oszacowania (BEL), stąd w bilansie dla celów systemu Wyłączalność II zaprezentowano ją w wartości zerowej

Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych

Dla celów sprawozdawczości finansowej Spółka wykazuje zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych w kwocie wymagającej zapłaty, obejmującej kwoty należne ubezpieczającym oraz pośrednikom ubezpieczeniowym, związane z działalnością ubezpieczeniową, które nie są ujęte w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych.

W bilansie sporządzonym zgodnie z systemem Wyłączalność II Spółka wykazuje zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych, składające się z:

- zobowiązań wobec ubezpieczających, które zostały zaprezentowane w kwocie wymagającej zapłaty. W szczególności zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich wobec ubezpieczających z tytułu odstąpionych umów ubezpieczenia zostały zaprezentowane w wartości zerowej w sprawozdaniu dla celów systemu Wyłączalność II. Zobowiązania te zostały uwzględnione w kalkulacji najlepszego oszacowania (BEL).
- zobowiązań wobec pośredników ubezpieczeniowych, które zostały zaprezentowane w wartości zerowej; Zobowiązania te zostały uwzględnione w kalkulacji najlepszego oszacowania (BEL)

Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)

Dla celów sprawozdawczości finansowej Spółka wykazuje pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej) w kwocie wymagającej zapłaty. Do pozostałych zobowiązań zalicza się kwoty należne pracownikom, innym kontrahentom oraz podmiotom publiczno-prawym. W bilansie sporządzonym zgodnie z systemem Wyłączalność II zostały zaprezentowane w wartości godziwej, odpowiadającej kwocie wymagającej zapłaty. Ze względu na krótkoterminowy charakter zobowiązania wpływ dyskonta jest niematerialny.

Fundusze specjalne w bilansie sporządzonym zgodnie z systemem Wyłączalność II zostały zaprezentowane w wartości zerowej.

Zobowiązania podporządkowane

Dla celów sprawozdawczości finansowej Spółka wykazuje Zobowiązania podporządkowane w wartości nominalnej wraz z wyceną należnych odsetek. W bilansie sporządzonym zgodnie z systemem Wyłączalność II zostały zaprezentowane w wartości godziwej, odpowiadającej kwocie wymagającej zapłaty powiększonej o naliczone odsetki.

Do wyceny pożyczki stosuje się alternatywną metodę wyceny opisaną w rozdziale D.4 stosowane podejście nie powoduje istotnej różnicy w porównaniu z metodami podstawowymi.

Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)

Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach) obejmują wszystkie zobowiązania nieuwzględnione w pozostałych pozycjach bilansu sporządzonego zgodnie z systemem Wypłacalność II.

Pozostałe zobowiązania składają się z:

- **Rozliczeń międzyokresowych kosztów**

Dla celów sprawozdawczości finansowej rozliczenia międzyokresowe kosztów dokonywane są w wysokości prawdopodobnych kosztów przypadających na bieżący okres sprawozdawczy. W Spółce rozpoznawane są również rozliczenia międzyokresowe przychodów.

W bilansie sporządzanym zgodnie z systemem Wypłacalność II rozliczenia międzyokresowe kosztów zostały zaprezentowane według wartości godziwej, zgodnej z wartością zawartą w sprawozdaniu finansowym. Ze względu na krótkoterminowy charakter rozliczeń wpływ dyskonta jest niematerialny.

- **Przychodów przyszłych okresów**

Dla celów sprawozdawczości finansowej przychody przyszłych okresów zostały wycenione z zachowaniem zasady ostrożności. Stanowią równowartość otrzymanych od kontrahentów środków z tytułu świadczeń, których wykonanie nastąpi w następnych okresach sprawozdawczych.

W bilansie sporządzanym zgodnie z systemem Wypłacalność II przychody przyszłych okresów zostały zaprezentowane w wartości godziwej, zgodnej ze sprawozdaniem finansowym. Ze względu na krótkoterminowy charakter rozliczeń wpływ dyskonta jest niematerialny.

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego została opisana w punkcie D.1 niniejszego sprawozdania.

D.4 ALTERNATYWNE METODY WYCENY

Spółka stosuje alternatywne metody wyceny w sytuacji, gdy nie są dostępne ceny notowane na aktywnych rynkach. W takim przypadku ceny ustala się na podstawie porównania, ekstrapolacji lub oblicza się w inny sposób, w miarę możliwości na podstawie danych rynkowych.

D.4.1 WSKAZANIE AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ DO KTÓRYCH STOSUJE SIĘ ALTERNATYWNE METODY WYCENY

Spółka stosuje alternatywne metody wyceny według uproszczonego modelu dla poniższych aktywów:

- nieruchomości, maszyny i wyposażenie (rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny
- akcje i udziały nienotowane
- depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych
- zobowiązania podporządkowane

D.4.2 UZASADNIENIE STOSOWANIA ALTERNATYWNEJ METODY WYCENY

Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny

Powyższe aktywa nie mają aktywnego rynku wtórnego, a jednocześnie wycena dla celów rachunkowości nie jest równa wartości godziwej.

Akcje i udziały nienotowane

Powyższe aktywa nie mają aktywnego rynku wtórnego, a jednocześnie wycena dla celów rachunkowości nie jest równa wartości godziwej.

Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla powyższych aktywów Spółka stosuje alternatywną metodę ze względu na brak aktywnego rynku.

Zobowiązania podporządkowane

Dla powyższego zobowiązania Spółka stosuje alternatywną metodę ze względu na brak aktywnego rynku.

D.4.3 UDOKUMENTOWANIE ZAŁOŻEŃ LEŻĄCYCH U PODSTAW ALTERNATYWNEJ WYCENY

Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny

W bilansie sporządzanym zgodnie z systemem Wypłacalność II rzeczowe aktywa trwałe zostały wycenione w przewidywanej wartości rynkowej.

Środki transportu wycenia się w wartości godziwej, z zastosowaniem alternatywnej metody wyceny. Ich wartość ustala się stosując uproszczenie polegające na zastosowaniu proporcji, aktualnej na moment sporządzenia sprawozdania dla celów wypłacalności, sumy ubezpieczenia do wartości bilansowej netto zgodnej ze sprawozdaniem finansowym. Proporcja ta ustalana jest dla wszystkich środków transportu łącznie w dacie podpisania umowy ubezpieczenia środków komunikacji i obowiązuje przez cały okres trwania umowy. Wartość rynkowa możliwa jest do uzyskania przez podmioty zewnętrzne, dysponujące odpowiednimi narzędziami, które pozwalają przyjąć oszacowane wartości jako wartość godziwą, jednakże biorąc pod uwagę wysoki koszt pozyskania takich danych Spółka zastosowała opisane powyżej uproszczenie.

Zespoły komputerowe wycenia się według wartości godziwej, jednakże biorąc pod uwagę istotność (opisaną w punkcie D.1.) przyjmuje się uproszczony model wyceny podlegający na przyjęciu wartości księgowej netto na dzień bilansowy.

Akcje i udziały – nienotowane

Udziały kapitałowe w jednostkach powiązanych wycenia się na podstawie posiadanego przez Spółkę udziału, biorąc pod uwagę wartość kapitałów własnych, pomniejszoną o wartość tej jednostki i inne wartości niematerialne i prawne.

Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych

Powyższe aktywa mogą być wykorzystywane do dokonania płatności przed upływem określonego terminu, jednak wiąże się to z utratą korzyści zależnej od kwoty i okresu, na jaki depozyt został zawarty. Dla celów sprawozdawczości finansowej Spółka wycenia aktywa w wartości nominalnej wraz z zarachowanymi odsetkami. W bilansie sporządzanym zgodnie z systemem Wypłacalność II, depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych wycenione są według metody alternatywnej, z uwagi na brak aktywnego rynku dla tego typu instrumentu. Ze względu na krótki termin zapadalności depozytów innych niż ekwiwalenty środków pieniężnych, Spółka zastosowała uproszczenie polegające na wyznaczeniu wartości godziwej tych aktywów, rozumianej jako wartość nominalna powiększona o liniowo naliczone odsetki. W związku z tym nie jest zasadne przeprowadzenie dodatkowych korekt.

Zobowiązania podporządkowane

Pożyczka podporządkowana wyceniona jest w wartości godziwej nie większej jednak niż ostrożna wycena zabezpieczenia.

D.4.4 OCENA POZIOMU NIEPEWNOŚCI W ZAKRESIE ALTERNATYWNEJ WYCENY AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ

Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny

Poziom niepewności wyceny powyższych aktywów jest ściśle związany z otoczeniem rynkowym, w szczególności ze zmianami cen jakim podlega wartość aktywów. Ze względu na poziom wyceny aktywów Spółka ocenia poziom niepewności jako nieistotny.

Akcje i udziały – nienotowane

Poziom niepewności wyceny akcji i udziałów oceniany jest jako niski ze względu na niską wartość aktywa.

Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych

Poziom niepewności wyceny depozytów oceniany jest jako niski, ze względu na krótkoterminowy charakter aktywa oraz niską zmienność oprocentowania lokat bankowych.

Zobowiązania podporządkowane

Poziom niepewności wyceny zobowiązania podporządkowanego oceniany jest jako niskie, ze względu na długoterminowy charakter zobowiązania oraz znane stałe oprocentowanie zobowiązania podporządkowanego.

D.5 WSZELKIE INNE INFORMACJE

Bilans Spółki, będący częścią sprawozdania finansowego, jest przygotowywany zgodnie z przepisami Ustawy o rachunkowości oraz przepisami wydanymi na jej podstawie, w tym rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości. Natomiast bilans ekonomiczny podlega zasadom wyceny regulowanym odrębnymi przepisami, o których mowa we wprowadzeniu do niniejszego sprawozdania.

Tabela 19. Wartość nadwyżki aktywów nad zobowiązaniami w sprawozdaniu finansowym oraz dla celów Wypłacalność II, według stanu na 31 grudnia 2018 roku

	Wartość bilansowa wg sprawozdania finansowego*	Wartość bilansowa wg Wypłacalność II	Zmiana
Aktywa ogółem	2 291 812	2 239 662	52 150
Zobowiązania ogółem	2 288 586	2 098 671	189 915
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	3 226	140 991	(137 765)

* Wartości odpowiednich pozycji bilansu sporządzonego wg sprawozdania finansowego dopasowane do pozycji bilansu ekonomicznego

E. ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM

Podstawowymi celami systemu zarządzania kapitałem w Spółce są:

- 1) zapewnienie zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności oraz minimalnym wymogiem wypłacalności,
- 2) utrzymanie wysokości środków własnych (OF) oraz wymagań kapitałowych (SCR) na takim poziomie, aby współczynnik pokrycia wymogów kapitałowych wynosił co najmniej 125% (OF/SCR)
- 3) zapewnienie płynności finansowej Spółki

Proces zarządzania kapitałem uwzględnia tworzenie średniookresowego planu zarządzania kapitałem (będącego częścią planu finansowego).

Planowanie finansowe i kapitałowe obejmuje okres trzyletni a wykonanie planu finansowego jest monitorowane kwartalnie. Plan finansowy oraz kapitałowy są weryfikowane raz w roku, zgodnie z Zasadami zarządzania płynnością.

E.1 ŚRODKI WŁASNE

Środki własne Spółki składają się z nadwyżki aktywów nad zobowiązaniami, wyliczonej zgodnie z bilansem dla systemu Wypłacalność II, pomniejszonej o podatek od aktywów. Nadwyżka jest dzielona na kapitał opłacony oraz rezerwę uzgodnieniową i pomniejszana o szacowaną wartość podatku od aktywów w okresie następnych 12 miesięcy. Spółka uwzględnia podatek od aktywów w środkach własnych, w sposób określony w wystąpieniu Przewodniczącego Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego. Szczegółowe dane znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 20. Podział środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2018
Kapitał opłacony	82 000	82 000
Rezerwa uzgodnieniowa	104 024	50 542
Pożyczka podporządkowana	-	12 021
Środki własne na pokrycie Kapitałowego Wymogu Wypłacalności	186 024	144 563

Tabela 21. Wyliczenie środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2018
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	197 452	140 991
Podatek od aktywów (na podstawie planu finansowego)	11 428	8 449
Pożyczka podporządkowana	-	12 021
Środki własne na pokrycie Kapitałowego Wymogu Wypłacalności	186 024	144 563

Spółka posiada środki własne kategorii 1 oraz 2, co jest zaprezentowane w tabeli poniżej.

Tabela 22. Środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności wg kategorii

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2018
Kategoria 1 nieograniczone	186 024	132 542
Kategoria 1 ograniczone	-	-
Kategoria 2	-	12 021
Kategoria 3	-	-

Tabela 23. Podstawowe środki własne na pokrycie minimalnego wymogu wypłacalności wg kategorii

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2018
Kategoria 1 nieograniczone	186 024	132 542
Kategoria 1 ograniczone	-	-
Kategoria 2	-	12 021
Kategoria 3	-	-

Poniższe tabele prezentują różnice pomiędzy kapitałem własnym wykazanym w sprawozdaniu finansowym a nadwyżką aktywów nad zobowiązaniami obliczoną dla celów wypłacalności (Tabela 24) oraz wyjaśniają zmiany środków własnych w 2018 roku (Tabela 25).

Tabela 24. Prezentacja różnic pomiędzy kapitałem własnym wykazanym w sprawozdaniu finansowym, a nadwyżką aktywów nad zobowiązaniami wyliczoną dla celów systemu Wypłacalność II.

	Stan na 31 grudnia 2018
Kapitał własny	3 226
Aktywowane koszty akwizycji	(15 548)
Wartości niematerialne i prawne	(135)
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	(38)
Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	144
Należności z tytułu ubezpieczeń	(6 390)
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	(116)
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	(600)
Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań	(3 051)
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe - na życie	198 060
w tym UFK	194 991
Zobowiązania warunkowe	-

Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	116
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(20 821)
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(11 494)
Korekty przekazane do BEL	(2 362)
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	140 991

Tabela 25. Analiza zmian środków własnych w 2018 roku

Środki własne, stan na 31 grudnia 2017	186 024
zobowiązanie podporządkowane	12 021
aktualizacja założeń dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	(14 270)
wartość nowego biznesu	(9 869)
wartość podatku odroczonego w związku ze zmianami powyżej	2 302
zmiana podatku od aktywów	(2 979)
bessa na rynku inwestycyjnym oraz zwiększona liczba rezygnacji	(35 977)
Inne	7 311
Środki własne, stan na 31 grudnia 2018	144 563

Mając na uwadze zmianę w wysokości środków własnych, istotne zmiany związane są z:

- rozpoznanem w roku 2018 zobowiązań podporządkowanych w związku z zawarciem umowy pożyczki podporządkowanej,
- aktualizacją założeń związanych z ustalaniem rezerw techniczno-ubezpieczeniowych opisanych w punkcie D.2.3,
- wartością nowego biznesu - oczekiwaną obecną wartością przyszłych przepływów pieniężnych z portfela umów ubezpieczenia zawartych w 2018 roku,
- zmianą zobowiązań wynikających z bessą na rynku inwestycyjnym oraz zwiększoną rezygnacją, o których mowa w punktach A.1.7.1) i A.1.7.4).

Spółka nie dokonała zmian w zakresie celów, zasad i procesów stosowanych przez Spółkę w procesie zarządzania środkami własnymi. Okres planowania finansowego nie uległ zmianie.

Żadna z pozycji podstawowych środków własnych nie podlega przepisom przejściowym, o których mowa w art. 308b ust. 9 i 10 dyrektywy. Spółka nie posiada uzupełniających środków własnych, jak również żadna z pozycji nie jest odliczana od środków własnych.

E.2 KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI SCR I MINIMALNY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI MCR

Spółka stosuje formułę standardową do wyliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności, natomiast nie stosuje żadnych środków przejściowych. Poniższa tabela pokazuje wyliczenia dla każdego modułu ryzyka na koniec roku 2017 oraz 2018.

Tabela 26. Wyliczenie kapitałowego wymogu wypłacalności oraz minimalnego wymogu wypłacalności

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2018
--	--------------------------------	--------------------------------

Ryzyko rynkowe	81 122	29 563
Ryzyko aktuarialne	130 193	91 117
Ryzyko kredytowe	7 162	3 830
Ryzyko operacyjne	13 662	12 701
Efekt dywersyfikacji	(46 373)	(20 737)
Korekta z tytułu zdolności podatków odroczonej do pokrywania strat	(24 454)	(20 972)
Kapitałowy wymóg wypłacalności	161 313	95 501
Minimalny wymóg kapitałowy	40 328	23 875

W ciągu roku 2018 nastąpiły istotne zmiany kapitałowego wymogu wypłacalności:

- ryzyko rynkowe spadło ze względu na niższy poziom aktywów finansowych,
- ryzyko aktuarialne spadło ze względu na zastosowaną technikę ograniczania ryzyka aktuarialnego.

Ze względu na zmiany opisane powyżej, minimalny wymóg wypłacalności, stanowiący w Spółce 25% kapitałowego wymogu wypłacalności, uległ zmniejszeniu (widoczne w ostatnim wierszu Tabeli 26).

Spółka stosuje uproszczenie przy wyliczaniu wymogu kapitałowego dla ryzyka katastroficznego ubezpieczeń na życie, które jest szacowane w sposób polegający na przyjęciu założenia natychmiastowej śmierci 0,15% ubezpieczonych, co pociąga za sobą konieczność wypłaty 0,15% kwoty rezerw dla ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń związanych z UFK, powiększonej o sumę na ryzyku. Wartość ryzyka jest wyliczana jako 0,15% sumy na ryzyku na udziale własnym, powiększona o 0,15% wartości zdyskontowanych przyszłych zysków z portfela aktywnych polis.

Wartość minimalnego wymogu wypłacalności jest równa ograniczeniu dolnemu, czyli 25% kapitałowego wymogu wypłacalności. Liniowy minimalny wymóg wypłacalności wynosi 14 555 tys. zł i jest wyliczany na podstawie sumy na ryzyku oraz zobowiązań z tytułu świadczeń związanych z istotną linią biznesową Spółki, które na koniec 2018 wynosiły odpowiednio 619 765 tys. zł oraz 2 017 247 tys. zł.

Zakład nie stosuje parametrów specyficznych zgodnie z art. 252 ust. 6 Ustawy, jak również nie korzysta z możliwości przewidzianych w art. 51 ust. 2 akapicie trzecim Dyrektywy. Spółka nie stosuje przepisów przejściowych do wyliczania kapitałowego wymogu wypłacalności.

E.3 ZASTOSOWANIE PODMODUŁU RYZYKA CEN AKCJI OPARTEGO NA DURACJI DO OBLICZENIA KAPITAŁOWEGO WYMOGU WYPŁACALNOŚCI

Spółka nie stosuje podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności.

E.4 RÓŻNICE MIĘDZY FORMUŁĄ STANDARDOWĄ, A STOSOWNYM MODELEM WEWNĘTRZNYM

Spółka do celów raportowania nie stosuje modelu wewnętrznego.

E.5 NIEZGODNOŚĆ Z MINIMALNYM WYMOGIEM KAPITAŁOWYM I NIEZGODNOŚĆ Z KAPITAŁOWYM WYMOGIEM WYPŁACALNOŚCI

W ramach procesu zarządzania zdolnością do absorpcji ryzyka Spółka w cyklu kwartalnym monitoruje zgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności. W 2018 roku nie wystąpiła taka niezgodność.

E.6 WSZELKIE INNE INFORMACJE

Informacje dotyczące wyceny oraz sposobu prezentacji Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych Rockbridge/Altus w Sprawozdaniu finansowym oraz sprawozdaniu Wypłacalność II

Aktywa netto ubezpieczeń na życie, w części dotyczącej aktywów Ubezpieczeniowych Funduszy Kapitałowych w postaci Certyfikatów Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych, których wykup podlega redukcji lub zawieszeniu zostały wycenione według wartości godziwej, ustalonej na podstawie wycen publikowanych lub dostarczanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych.

Zgodnie z regulaminem ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych cena jednostki ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego, który inwestuje 100% swoich aktywów w certyfikaty inwestycyjne danego funduszu inwestycyjnego jest równa cenie certyfikatu inwestycyjnego takiego funduszu inwestycyjnego ustalonej przez ten fundusz inwestycyjny, zgodnie z jego statutem. Ponadto, zgodnie z art. 131 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, fundusz inwestycyjny zamknięty dokonuje wyceny aktywów funduszu i ustala wartość aktywów netto oraz wartość aktywów netto przypadającą na certyfikat inwestycyjny z częstotliwością określoną w statucie, nie rzadziej jednak niż raz na 3 miesiące oraz na 7 dni przed rozpoczęciem przyjmowania zapisów na certyfikaty kolejnej emisji, a także w dniu wykupywania certyfikatów.

W związku z powyższym, przepisy prawa i postanowienia statutów funduszy inwestycyjnych zamkniętych nie przewidują możliwości wyceny aktywów funduszy przez jego uczestników. Spółka nie posiada informacji odnośnie składu portfeli funduszy inwestycyjnych zamkniętych na dzień 31 grudnia 2018 roku, modeli wyceny i przyjętych założeń, w związku z czym nie jest w stanie wykonać niezależnych wycen i w swojej ocenie rozpoznania utraty wartości opiera się na dokumentach i wywiadach uzyskanych od TFI Altus S.A. i Rockbridge TFI S.A.

Tabela 27. Wartości certyfikatów inwestycyjnych TFI Altus S.A. i Rockbridge S.A. oraz ich ujęcie w bilansach Spółki:

Pozycja bilansu wg sprawozdania finansowego	Pozycja bilansu wg Wypłacalność II	Certyfikaty inwestycyjne w tys. PLN
B.1 Lokaty	R0180	76 151
C.1 Aktywa na ryzyko ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	R0220	172 734
Suma		248 885

Spółka utworzyła rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe związane bezpośrednio z powyższymi certyfikatami inwestycyjnymi.

W pozycji „B.1 Lokaty” Spółka wykazała aktywa netto ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych w kwocie 76 151 tys. zł w związku z przypadkami rozwiązania umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym lub zgłoszenia roszczenia o częściową wypłatę świadczenia wykupu przed dniem bilansowym, dla których ustalenie wysokości świadczenia według przyszłych nieznanych cen jednostek funduszy nastąpi po dniu bilansowym oraz została utworzona rezerwa na zgłoszone i niewypłacone odszkodowania i świadczenia.

Załączniki:

1. S.02.01.02 Pozycje bilansowe
2. S.05.01.02 Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych
3. S.12.01.02 Rezerwy techniczno–ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie
4. S.23.01.01 Środki własne
5. S.25.01.21 Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową
6. S.28.01.01 Minimalny wymóg kapitałowy – działalność ubezpieczeniowa lub reasekuracyjna prowadzona jedynie w zakresie ubezpieczeń na życie lub jedynie w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie

Warszawa, 5 kwietnia 2019 roku

*Podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym*

Paweł Ziemba
Prezes Zarządu

*Podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym*

Witold Czechowski
Członek Zarządu

*Podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym*

Tomasz Borowski
Członek Zarządu

ZAŁĄCZNIK I (w tysiącach złotych)**S.02.01.02****Pozycje bilansowe**

		Wartość bilansowa wg Wypłacalność II
Aktywa		C0010
Wartości niematerialne i prawne	R0030	
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0040	
Nadwyżka na funduszu świadczeń emerytalnych	R0050	
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	R0060	1 019
Lokaty (inne niż aktywa ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0070	190 252
Nieruchomości (inne niż do użytku własnego)	R0080	
Udziały w zakładach powiązanych, w tym udziały kapitałowe	R0090	
Akcje i udziały	R0100	1 149
Akcje i udziały – notowane	R0110	
Akcje i udziały – nienotowane	R0120	1 149
Obligacje	R0130	54 376
Obligacje państwowe	R0140	54 376
Obligacje korporacyjne	R0150	
Strukturyzowane papiery wartościowe	R0160	
Zabezpieczone papiery wartościowe	R0170	
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	R0180	76 630
Instrumenty pochodne	R0190	
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	R0200	58 097
Pozostałe lokaty	R0210	
Aktywa posiadane z tytułu ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0220	1 987 492
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0230	
Pożyczki pod zastaw polisy	R0240	
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie dla osób fizycznych	R0250	
Pozostałe pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0260	
Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń:	R0270	-2 850
Innych niż ubezpieczenia na życie i zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0280	
Innych niż ubezpieczenia na życie z wyłączeniem zdrowotnych	R0290	
Zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0300	
Na życie i zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie, z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0310	-175
Zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie	R0320	
Na życie z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0330	-175
Ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0340	-2 675

Depozyty u cedentów	R0350	
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	R0360	
Należności z tytułu reasekuracji biernej	R0370	
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	R0380	2 529
Akcje własne (posiadane bezpośrednio)	R0390	
Kwoty należne, dotyczące pozycji środków własnych lub kapitału założycielskiego, do których opłacenia wezwano, ale które nie zostały jeszcze opłacone.	R0400	
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	R0410	61 220
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	R0420	
Aktywa ogółem	R0500	2 239 662

ZAŁĄCZNIK I (w tysiącach złotych)

S.02.01.02

Pozycje bilansowe

		Wartość
		C0010
Zobowiązania		
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na	R0510	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na	R0520	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0530	
Należsze oszacowanie	R0540	
Margines ryzyka	R0550	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze	R0560	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0570	
Należsze oszacowanie	R0580	
Margines ryzyka	R0590	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem	R0600	-2 205
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze	R0610	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0620	
Należsze oszacowanie	R0630	
Margines ryzyka	R0640	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem	R0650	-2 205
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0660	
Należsze oszacowanie	R0670	-2 569
Margines ryzyka	R0680	364
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia w których świadczenie	R0690	2 055 883
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0700	
Należsze oszacowanie	R0710	2 014 572
Margines ryzyka	R0720	41 311
Zobowiązania warunkowe	R0740	
Pozostałe rezerwy (inne niż techniczno-ubezpieczeniowe)	R0750	4 816
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	R0760	
Zobowiązania z tytułu depozytów zakładów reasekuracji	R0770	
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0780	16 754
Instrumenty pochodne	R0790	
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0800	
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0810	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	R0820	2 467
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	R0830	621
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności)	R0840	5 109
Zobowiązania podporządkowane	R0850	12 021
Zobowiązania podporządkowane niewłączone do BOE	R0860	
Zobowiązania podporządkowane włączone do BOE	R0870	12 021
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	R0880	3 204
Zobowiązania ogółem	R0900	2 098 671
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R1000	140 991

Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0420									
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0430									
Udział zakładów reasekuracji	R0440									
Netto	R0500									
Koszty poniesione	R0550									
Pozostałe koszty	R1200									
Koszty ogółem	R1300									

ZAŁĄCZNIK I (w tysiącach złotych)

S.05.01.02

Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych

		Linie biznesowe dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych związanych z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie (bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa i przyjęta reasekuracja proporcjonalna)			Linie biznesowe dla przejętej reasekuracji nieproporcjonalnej			Ogółem	
		Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	Ubezpieczenia świadczenia pomocy	Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Zdrowie	Ofiara (wypadku)	Ubezpieczenie morskie, lotnicze i transportowe		Nieruchomości
		C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150		C0160
Składki przypisane									
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0110								
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0120								
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0130								
Udział zakładów reasekuracji	R0140								
Netto	R0200								
Składki zarobione									
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0210								
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0220								
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0230								

Udział zakładów reasekuracji	R0240								
Netto	R0300								
Odszkodowania i świadczenia									
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0310								
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0320								
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0330								
Udział zakładów reasekuracji	R0340								
Netto	R0400								
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych									
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0410								
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0420								
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0430								
Udział zakładów reasekuracji	R0440								
Netto	R0500								
Koszty poniesione	R0550								
Pozostałe koszty	R1200								
Koszty ogółem	R1300								

ZAŁĄCZNIK I (w tysiącach złotych)

S.05.01.02

**Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii
biznesowych**

		Linie biznesowe dla zobowiązań z tytułu ubezpieczeń na życie						Zobowiązania z tytułu reasekuracji ubezpieczeń na życie		Ogółem
		Ubezpieczenia zdrowotne	Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	Pozostałe ubezpieczenia na życie	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń na życie	
		C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	
Składki przypisane										
Brutto	R1410			306 341	1 620					307 961
Udział zakładów reasekuracji	R1420			2 217	267					2 484
Netto	R1500			304 124	1 353					305 477
Składki zarobione										
Brutto	R1510			306 341	1 620					307 961
Udział zakładów reasekuracji	R1520			2 217	267					2 484
Netto	R1600			304 124	1 353					305 477
Odszkodowania i świadczenia										
Brutto	R1610			844 151	469					844 620
Udział zakładów reasekuracji	R1620			279	53					332
Netto	R1700			843 872	416					844 289
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno- ubezpieczeniowych										
Brutto	R1710			786 631	-48					786 584
Udział zakładów reasekuracji	R1720									
Netto	R1800			786 631	-48					786 584

Koszty poniesione	R1900			60 023	298					60 320
Pozostałe koszty	R2500									1 955
Koszty ogółem	R2600									62 275

ZAŁĄCZNIK I (w tysiącach złotych)

S.12.01.02

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie

		Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym		Pozostałe ubezpieczenia na życie			Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Przejęta reasekuracja	Ogółem (Ubezpieczenia na życie inne niż zdrowotne, w tym ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	
			Umowy bez opcji i gwarancji	Umowy z opcjami i gwarancjami	Umowy bez opcji i gwarancji	Umowy z opcjami i gwarancjami					
		C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0150
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0010										
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczanymi łącznie – Ogółem	R0020										
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane jako suma najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka											
Najlepsze oszacowanie											
Najlepsze oszacowanie brutto	R0030				2 014 572			-2 569			2 012 004

Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0080				-2 675				-175				-2 850
Najlepsze oszacowanie pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej – ogółem	R0090				2 017 247				-2 394				2 014 853
Margines ryzyka	R0100		41 311			364							41 675
Kwota wynikająca z zastosowania przepisów przejściowych dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych													
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0110												
Najlepsze oszacowanie	R0120												
Margines ryzyka	R0130												
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – Ogółem	R0200		2 055 883			-2 205							2 053 678

Załącznik I (w tysiącach złotych)

S.12.01.02

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie

Ubezpieczenia na życie (bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa)			Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych (przyjęta reasekuracja)	Ogółem (Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie)
	Umowy bez opcji i gwarancji	Umowy z opcjami i gwarancjami			
C0160	C0170	C0180	C0190	C0200	C0210

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0010						
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczanymi łącznie – Ogółem	R0020						
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane jako suma najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka							
Najlepsze oszacowanie							
Najlepsze oszacowanie brutto	R0030						
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0080						
Najlepsze oszacowanie pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej – ogółem	R0090						
Margines ryzyka	R0100						
Kwota wynikająca z zastosowania przepisów przejściowych dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych							
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0110						
Najlepsze oszacowanie	R0120						
Margines ryzyka	R0130						
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – Ogółem	R0200						

ZAŁĄCZNIK I (w tysiącach złotych)

S.23.01.01

Środki własne

		Ogółem	Tier 1 – nieograniczone	Tier 1 – ograniczone	Tier 2	Tier 3
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050
Podstawowe środki własne przed odliczeniem z tytułu udziałów w innych instytucjach sektora finansowego zgodnie z art. 68 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35						
Kapitał zakładowy (wraz z akcjami własnymi)	R0010	82 000	82 000			
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z kapitałem zakładowym	R0030					
Kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0040					
Podporządkowane fundusze udziałowe/członkowskie w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0050					
Fundusze nadwyżkowe	R0070					
Akcje uprzywilejowane	R0090					
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z akcjami uprzywilejowanymi	R0110					
Rezerwa uzgodnieniowa	R0130	50 542	50 542			
Zobowiązania podporządkowane	R0140	12 021			12 021	
Kwota odpowiadająca wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0160					
Pozostałe pozycje środków własnych zatwierdzone przez organ nadzoru jako podstawowe środki własne, niewymienione powyżej	R0180					
Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wypłacalność II						
Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wypłacalność II	R0220					
Odliczenia						
Wartość odliczeń z tytułu udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych – ogółem	R0230					

Podstawowe środki własne ogółem po odliczeniach	R0290	144 563	132 542		12 021	
Uzupełniające środki własne						
Nieopłacony kapitał zakładowy, do którego opłacenia nie wezwano i który może być wezwany do opłacenia na żądanie	R0300					
Nieopłacony kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie	R0310					
Nieopłacone akcje uprzywilejowane, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie	R0320					
Prawnie wiążące zobowiązanie do subskrypcji i opłacenia na żądanie zobowiązań podporządkowanych	R0330					
Akredytywy i gwarancje zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0340					
Akredytywy i gwarancje inne niż zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0350					
Dodatkowe wkłady od członków zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0360					
Dodatkowe wkłady od członków – inne niż zgodne z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0370					
Pozostałe uzupełniające środki własne	R0390					
Uzupełniające środki własne ogółem	R0400					

ZAŁĄCZNIK I (w tysiącach złotych)

S.23.01.01

Środki własne

Ogółem	Tier 1 – nieograniczone	Tier 1 – ograniczone	Tier 2	Tier 3
C0010	C0020	C0030	C0040	C0050

Dostępne i dopuszczone środki własne						
Kwota dostępnych środków własnych ogółem na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR)	R0500	144 563	132 542		12 021	
Kwota dostępnych środków własnych ogółem na pokrycie MCR	R0510	144 563	132 542		12 021	
Kwota dopuszczonych środków własnych ogółem na pokrycie SCR	R0540	144 563	132 542	0	12 021	0
Kwota dopuszczonych środków własnych ogółem na pokrycie MCR	R0550	137 317	132 542	0	4 775	
SCR	R0580	95 502				
MCR	R0600	23 875				
Wskaźnik dopuszczonych środków własnych do SCR	R0620	151,4%				
Wskaźnik dopuszczonych środków własnych do MCR	R0640	575,1%				

		C0060	
Rezerwa uzgodnieniowa			
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R0700	140 991	
Akcje własne (posiadane bezpośrednio i pośrednio)	R0710		
Przewidywane dywidendy, wypłaty i obciążenia	R0720	8 449	
Pozostałe pozycje podstawowych środków własnych	R0730	82 000	
Korekta ze względu na wydzielone pozycje środków własnych w ramach portfeli objętych korektą dopasowującą i funduszy wyodrębnionych	R0740		
Rezerwa uzgodnieniowa	R0760	50 542	
Oczekiwane zyski			
Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń na życie	R0770	110 198	
Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0780		
Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Ogółem	R0790	110 198	

ZAŁĄCZNIK I (w tysiącach złotych)

S.25.01.21

Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową

		Kapitałowy wymóg wypłacalności brutto	Parametry specyficzne dla zakładu	Uproszczenia
		C0110	C0090	C0100
Ryzyko rynkowe	R0010	29 563	-	-
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	R0020	3 830	-	-
Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie	R0030	91 117		
Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach zdrowotnych	R0040	0		-
Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie	R0050	0		-
Dywersyfikacja	R0060	-20 737	-	-
Ryzyko z tytułu wartości niematerialnych i prawnych	R0070	0	-	-
Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności	R0100	103 773	-	-

		C0100
Obliczanie kapitałowego wymogu wypłacalności		
Ryzyko operacyjne	R0130	12 701
Zdolność rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat	R0140	0
Zdolności odroczonej podatków dochodowych do pokrywania strat	R0150	-20 972
Wymóg kapitałowy dla działalności prowadzonej zgodnie z art. 4 dyrektywy 2003/41/WE	R0160	0
Kapitałowy wymóg wypłacalności z wyłączeniem wymogu kapitałowego	R0200	95 502
Ustanowione wymogi kapitałowe	R0210	0
Kapitałowy wymóg wypłacalności	R0220	95 502
Inne informacje na temat SCR		-
Wymóg kapitałowy dla podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji	R0400	0
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla pozostałej części	R0410	0
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla funduszy wyodrębnionych	R0420	0

łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla portfeli objętych korektą dopasowującą	R0430	0
Efekt dywersyfikacji ze względu na agregację nSCR dla RFF na podstawie art. 304	R0440	0

ZAŁĄCZNIK I (w tysiącach złotych)

S.28.01.01

Minimalny wymóg kapitałowy – działalność ubezpieczeniowa lub reasekuracyjna prowadzona jedynie w zakresie ubezpieczeń na życie lub jedynie w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie

Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie

		C0010
MCR(NL) Wynik	R0010	

Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))	Składki przypisane w okresie ostatnich 12 miesięcy netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej)		
C0020	C0030		
Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych i reasekuracja proporcjonalna	R0020		
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów i reasekuracja proporcjonalna	R0030		
Ubezpieczenia pracownicze i reasekuracja proporcjonalna	R0040		
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych i reasekuracja proporcjonalna	R0050		
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów i reasekuracja proporcjonalna	R0060		
Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe i reasekuracja proporcjonalna	R0070		
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych i reasekuracja proporcjonalna	R0080		
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej i reasekuracja proporcjonalna	R0090		
Ubezpieczenia i reasekuracja proporcjonalna kredytów i poręczeń	R0100		
Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej i reasekuracja proporcjonalna	R0110		
Ubezpieczenia świadczenia pomocy i reasekuracja proporcjonalna	R0120		

Ubezpieczenia różnych strat finansowych i reasekuracja proporcjonalna	R0130		
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych	R0140		
Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych	R0150		
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych	R0160		
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych	R0170		

ZAŁĄCZNIK I (w tysiącach złotych)

S.28.01.01

Minimalny wymóg kapitałowy – działalność ubezpieczeniowa lub reasekuracyjna prowadzona jedynie w zakresie ubezpieczeń na życie lub jedynie w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie

Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń na życie

		C0040
MCR(L) Wynik	R0200	14 555

Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))	Całkowita suma na ryzyku netto (z odliczeniem umów reasekuracji i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))
C0050	C0060
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – świadczenia gwarantowane	R0210
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – przyszłe świadczenia uznaniowe	R0220

Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0230	2 017 247	
Inne zobowiązania z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie i (reasekuracji) ubezpieczeń zdrowotnych	R0240	0	
Całkowita suma na ryzyku w odniesieniu do wszystkich zobowiązań z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie	R0250		619 765

Ogólne obliczenie MCR

		C0070
Liniowy MCR	R0300	14 555
SCR	R0310	95 502
Górny próg MCR	R0320	42 976
Dolny próg MCR	R0330	23 875
Łączny MCR	R0340	23 875
Nieprzekraczalny dolny próg MCR	R0350	16 026
-	-	C0070
Minimalny wymóg kapitałowy	R0400	23 875